

NÉVMAGYARÁZATOK

IRTA

WERTNER MÓR DR.

II. RÉGI MAGYAR NŐI NEVEK.

Különnyomat a Magyar Nyelvőről

BUDAPEST
A MAGYAR NYELVŐR KIADÁSA

1917

Ára 1 korona.

NYELVÉSZETI FÜZETEK

SZERKESZTI SIMONVI ZSIGMOND

77

NÉVMAGYARÁZATOK

IRTA

WERTNER MÓR DR.

II. RÉGI MAGYAR NŐI NEVEK.

Különnyomat a Magyar Nyelvörből

BUDAPEST

A MAGYAR NYELVŐR KIADÁSA

1917

II.

RÉGI MAGYAR NŐI NEVEK.

Kezdetben természetesen minden népnek saját nyelvéből fakadtak az egyéni tulajdonnevei. Később azonban, midőn részint háború, részint kereskedés útján más népekkel érintkeztek s ezeknek egyénei név szerint is ismertekké, sőt fontosakká lettek, oda kellett fejlődnie a dolognak, hogy az idegen személynevek lassan-lassan szűkebb hazájuk határain túl is tért és polgárjogot hódítottak maguknak és hogy az évezredek folyamán oly nemzetközi érvényesüléshez jutottak, mely azon társadalmi, felekezeti s politikai áramlat alapján, melynek létjogukat köszönhatték, hosszabb vagy rövidebb ideig fokozatos szerepet tudott magának kivívni. A hellenizmus még a zsidók között is tudott görög neveket meghonosítani és a római világhatalom fénykora még legtávolabbi tartományába is elterjesztette a római neveket.

Már most magától értetődik, hogy e névjárások nem minden alakváltozás nélkül történtek. Egynéhányan állandóan megtartották eredeti alakjukat, a legtöbbnek azonban új hazájuk követelményeihez kellett hozzásimulniok. Minden korszak emberei hozzászótkak, hogy az idegen származású tulajdonneveket saját nyelvükkel egyetértőleg honosítsák és ezáltal fülüknek és nyelvüknek könnyen elfogadhatókká tegyék. Az idegen nevet néha egyszerűen a hazai nyelvre lefordították, máskor átalakították a hazai hangtan törvényei szerint, gyakran pedig elferdítették a felnemismerhetőségig. Így lett pl. a babiloni Nabukudruzur-ból a bibliai Nevuchadnecár, a görög Nabuchoonosor, amelyből az 1457. évi magyar okirat (Haz. Okmtr. 7:476) Nabugodonosort gyártott. A latin Johannesből lett a magyar János, a német Johann, a francia Jean, az olasz Giovanni, a spanyol Juan, a portugál Joao, az angol John, a dán Jens, a lengyel Janusz, az orosz Iván, a tót Ján, az oláh Juon, és így járt a Benedictus, Blasius, Theodoricus, György stb. is.

Felette kedvező talajt talált a személynevek átalakítása és elferdítése a kedveskedő, becéző nevekben (melyeket a személyneveknek megrövidítésétől meg kell különböztetnünk).

Hogy a szülőknek kimeríthetetlen leleményessége miket művelt e téren, felesleges közelebbről megvilágítani s hogy a becéző nevek kieszelésénél mind a nyelvészet törvényei, mind a jó ízlés ellen mennyit és miket vétkeztek és vétkeznek még, arról eleget tanuskodnak a mai báltudósítások.

De a becéző neveknek is megvolt kezdettől fogva a sorsuk. Mivel keletkezésüket a legtöbb esetben egyes emberek pillanatnyi szeszélyének és ízlésének köszönhették, kevés kivétellel nem tudtak maguknak az általános érvényre jutott nevek területén tartós tért kivívni; a legtöbb már nemsokára születése után meghalt és csak azok tudtak megélni, melyeket az idő folyamán egyes azonosnevű személyeknek megkülömböztetésére használtak. Minthogy pedig a becéző nevek kiszemelése s élettartama a társadalmi rétegek lélektanára némileg jellemző, a nyelvtudományra nézve is meg nem vetendő értékek van, amint különben az egész névtan (onomatika) a nyelvtörténetnek kiegészítő része. E téren pedig a következő megfigyelésekhez jutunk.

A nemzetközi személyneveknek — mert csak ezekről lehet itt a szó — egyrészt földrajzi, másrészt társadalmi kiterjedésük volt és van. Rendszeren azt észleljük t. i., hogy bizonyos nevek bizonyos országban, vagy egy és ugyanazon ország bizonyos részében sokkal gyakrabban divók, mint másutt és hogy ezt több rendbeli tényező okozza.

Bizonyos személynevek itt nemzedékről-nemzedékre átszállnak és ezáltal általános számbeli túlsúlyra emelkednek, s ezt természetesnek kell találnunk. Sokkal járul hozzá ehhez a vallásosság és a nemzetiség is. Erősen kidomborodott vallásosságnál tapasztaltuk, hogy bizonyos felekezetben a bibliai neveket különös szeretettel használják, míg erősen lüktető nemzeti érzés hatása alatt a szülők többnyire azon neveket szemelik ki gyermekeiknek, melyek a nemzet dicső múltjára emlékeztetnek, ezek pedig a nemzeti történet kimagasló alakjainak a nevei.

Különös figyelmet érdemel a személyneveknek társadalmi téren történt kiterjeszkedése. Falvakban egyes parasztcsaládok nemzedékrendjét könnyebben lehet anyakönyvi adatok pontosságával 300 évre visszavezetni, mint az úgynevezett úri családokét. Ennek az a magyarázata, hogy még nem is igen régi időben csak a legnagyobb ritkaságokhoz tartozott, hogy parasztember birtokát eladta, szülőhelyét elhagyta s idegen helyen állandóan letelepedett. Ennek pedig az lett a következménye, hogy az atyai birtokot a gyermekek, bármennyien is voltak, folyton felosztották, hogy a házasságkötés többnyire csak a bennszülött vagy a legközelebb helységekben lakók között történt és hogy ezáltal az amúgy is alig felfrissített, egyik őstől a másikra szállt személynevek állandóan ismétlődtek. Másként állt mindez az úgynevezett úri osztályokban. Itt már a legrégebb korszakokban napirenden volt, hogy ezen társadalmi rétegek tagjai a házasság, vétel, csere, örökösödés és fejedelmi adomá-

nyozás útján birtokaikat a legtávolabb vidékekben is gyarapították, s ehhez még az járul, hogy a legfőbb hivatalok és országos méltóságok ezen rétegek kezén voltak és ennek következtében gyakrabban az uralkodó udvarában tartózkodtak. Mindennek az volt az eredménye, hogy ezen osztály tagjai elég gyakran idegen vagy külföldi családbeliekkel is megismerkedtek és velök egybekeltek, ezáltal pedig a hazai családokban új nevek honosultak meg. De van itt még egy másik mozzanat is. A bármily néven nevezendő javak és előnyök birtokában bővelkedők az e tekintetben kevesebbel rendelkező embertársaikkal szemben bizonyos kizárólagosságot akarnak kifejezni és ezen kizárólagosság az úgynevezett úri s nemesi rétegekben még a személynevek kiszemelésében is észlelhető. A középkor főrangú családai mindig arra törekedtek, hogy régi görög és római családoktól és hősöktől való leszármazásukat valahogy hihetővé tegyék; az ókor egyes kimagasló alakjai valamint a középkori hősmonda és lovagkorszak neveinek használása e rétegekben még most is észlelhető. A személynevek társadalmi kiterjedésének legvilágosabb példája azonban abban nyilvánul, hogy *némely nevek különös következetességgel bizonyos családokban ismétlődnek*. Számos családnak annyira kiváló ősei vannak, hogy nevök az idő folyamán a család fényéről szóló fogalomká s a család dicsőségének személyesítőjévé válik. Ha aztán a sokszor méltatlan utódok e fény ápolását és növelését elhanyagolják, ezt azzal akarják ellensúlyozni, hogy dicső ősük nevét felelevenítik az unokákban. Az ókorban így találjuk ezt pl. az egyiptomi Ptolemaeusoknál, a szíriai Szeleukidáknál; Pontosban majdnem minden uralkodó a Mitridates nevet viselte stb. A Capetingeknél, nevezetesen a Bourbonoknál felette gyakran szerepel a Lajos, a német Schwarzburgoknál a Günther; a német uralkodó Reuss családban már túlzás számba megy, hogy a 12. század közepe óta mai napig minden férfitagja Henrik; a magyar Rátót (Rátold) nemzetségben gyakran ismétlődik a Lesták, Oliver és Roland. A hírneves Garaiaknál a Miklós; a Kán nemzetség erdélyi ágában a Gyula s László; az e nemből származó László erdélyi vajdának két László nevű fia volt, s ilyesmit számos több családban is találunk. Sőt arra is van eset, hogy némely családban majdnem minden tag váltakozó keresztnév mellett még egy állandó második keresztnévet használt. Így volt ez pl. a szerb Nemanjidáknál (István), a császári Bonapartéknál (Napoleon) stb.

Hazai viszonyainkra alkalmazva mindez körülbelül következőleg alakult. Magától értetődik, hogy a kereszténység elfogadása előtt a magyarok mást mint ősnemzeti nevet nem ismertek vagy legalább nem viseltek, és hogy az idegen népekkel való háborus összekocanásaiknak elég sokáig tartott korszaka e tekintetben mitsém változtatott. A kereszténység első idején, mikor ezen ügy még kizárólag a papság hatáskörébe esett, első

sorban valószínűleg csak bibliai nevek tudtak maguknak utat törni. De mivel az uralkodó család mindinkább külföldi családokkal kötött házassági frigyeket és a külföldi elemek bevándorlása nevezetesen a tatárjárás után oly arányokat öltött, hogy majdnem napirenddé vált és hogy történetileg ismert családaink javarésznének eredete idegen talajra vezethető vissza, másként alakult a dolog. Nagyban és egészben azon eredményre jutunk, hogy nevezetesen férfiaknál *az ősnemzeti nevek körülbelül a 14. század végéig tartották fenn magukat, úgy hogy később csekély kivétellel már alig találhatók.* Nagyon jellemző, hogy pl. a vezérek korából ismert fejedelmi nevek (Álmos, Árpád, Levente, Zoltán, Taksony, Gyécsa stb.) okiratainkban alig szerepelnek. Ami pedig az ősnemzeti neveknek társadalmi elterjedését illeti, azt észlelhetjük, hogy legjobban és leghosszabban az alsó rétegekben, illetve a szolganép soraiban tartották magukat fenn, s ez abból magyarázódik, hogy e rétegek csak maguk között kötöttek házasságokat és életfolyamuk minden mozzanata a szabadság és a költöző jog hiánya miatt a röghöz volt kötve.

Az eddig tárgyalt viszonyok nagyban és egészben véve mind a férfi-, mind a női nevekre állnak ugyan, de mindamellet találunk ezek között is némi különbséget. Így mindenekelőtt azt, hogy az ősnemzeti neveket sokkal hosszabb ideig találjuk az úri nőkénél, mint az úri férfiaknál. Számos eset van arra is, hogy okiratainkban egy és ugyanazon név egyszer-mind férfi- s női névként szerepel. Több a női nevekben a változat is. Nevezetesen mutatkozik ez a becéző nevekben, mert ezek a legkülönbélebb változatokban szerepelnek. A 15. századtól kezdve jobban-jobban növekszik azon úri nőnevek száma, melyek az újabb latinságból és a középkori nyugateurópai, nevezetesen a német lovagkorból származnak (Perpetua, Potentiána, Petronella, Stefánia stb.). 1325 óta még arra is van eset, hogy úri nőknek egynél több rendes keresztnévük volt.

Az alábbiakban ecsetelni akarom, hogy a fenti tételek mennyire alkalmazhatók egynéhány régi női névre. Erre szükséges, hogy minden egyes névnél az évszám, a forrás, az illető nő földrajzi s családi hovatarozandósága ki legyen mutatva. Az egyes nevek külön változatait és alakjait mindig a forrás írásmódja szerint mutatom be. A forrásokra pedig meg kell jegyezmem, hogy Fejér adatait, mert a legtöbb esetben megbizhatatlanok, csak kivételesen idézem.¹

Rövidítések: *Ab.* = Abauj megye nemes családai. *Adler* = Jahrbuch des Wiener Adler. *Btf.* = Bártfa város levéltára. *Cs.* = Csánki Dezső Tört. földrajza. *F.* = Fejér: Codex diplomaticus. *HO.* = Hazai okmánytár. *Kn.*,

¹ Irodalmunkban máz többször is szó volt a női nevekről, Vö. Jakubovich Emil: Régi magyar női nevek (MNy. 11. k.). Nagy Géza: A m. nőnevek (Ethnogr. 1910). Ua. Rozgonyi Piroska (Pesti Napló 1893. 137. sz.) Eötvös Károly: A magyar nő ezer év előtt (Budapesti Hírlap 1897. 79. sz.; vö. uo. 76. 77. 80. sz.). — A szerk.

Knauz: Monum. eccl. Strigon. *MV.* = Monum. Rom. episc. Vesprim. *Nb.* = nembeli, nemzetségbeli. *Pal.* = Palásthy-oklevéltár. *Pann.* = Pannonhalmi okltár. *Szt.* = Sztáray-okltár. *TT.* = Történelmi Tár. *W.* = Wenzel: Árpád-kori új okmtár. *Zal.* = Zalamegyei okmtár.

„**Abama**“? 1374. *TT.* 1895:238. János kükküllői főesperes vizsgálatot tart Segus fia János mester ügyében Salomo comes ellen leánynegyed ügyben, melyben Abama úrnőről van szó, ki Jánosnak anyja, Tyl comesnek leánya. Az Erd. Múzeumban 1901:287 kimutattam, hogy az idézett oklevélben nem Segus fia Jánosról, hanem az erdélyi Almakeréki Gegus (Gergely) fiáról van szó, ki a szintén erdélyi Kelneki Salomo ellen pert indít. János özanyja, Kelneki Tyl leánya, azonban Lén (l. alább), tehát nem Abama volt a neve; az okirat eredetijében „*abavia*“ (özanyja) volt, s ezt a közlő vagy a szedő abamanak vette.

Abigail, a 18. század végén, Csoma József Ab. 226 Abauj megyéből. A Téglássi-család sarja. Abigail tudvalevőleg Dávid zsidó királynak egyik ágyasa volt.

Afra. 1317. *F.* VIII. 2:191. A veszprémvölgyi apácák főnöknője. — 1386. *Szt.* 1:477. Ungmegyéből. Atyja: Szentesi Lukács. Férje: Kaponyai Gergely. — *A 15. század első felében.* Ab. 365. Abauj megyéből. Férje: Szini (= Zyni) Péter abaujm. birtokos. — *A 15. század első feléből.* *Uo.* 459. A Ratold nb. Putnoki család sarja. Férje Putnoki István. — 1430 és 1454 között. *Uo.* 129. A Baxai család ivadéka. Férje: Buzlai András. — 1464. *Bf.* 236. szám. Balog Affra asszony szőlőbirtokának egy részét eladja. — 1472. *Pal.* 1:326. Hont m. Férje: Palásthy Pascha Gergely. — 1485. *Cs.* 5:914. Kükküllő m. Atyja: Vizaknai Ferenc. Első férje: Bogáti Imre; második: Altenberger Tamás nagyszebeni polgármester. — 1487. *uo.* 547. Bihar megyéből. Fivére: Kéméndi Péter. Néhai férje: Madarászi László. Előfordul e név német illetve osztrák főrangú családokban is. 1607-ben szerepel pl. báró Hoffmann Ferdinánd neje Affra Thanrädlin, Adler 1892:97.

Agathes. 1314. Anjoukori Okmánytár (rövidítve: *A.*) 1:343. Pozsony megyéből. Atyja: a csallóközi Vöki Zala nevű birtokos; néhai férj. Gergely. *A. m.* *Ágota.*

Agleych. 1329. *Zal.* 1:243. Zala m. Atyja: Keszői Chernő; néhai férje: Örsi Fodor Pál.

Aglent(h). 1272. *W.* 8:410. Pozsony m. Atyja: Súri Valkony. Néhai férje: Zavari Pózsa. — 1276. *MV.* 1:283. Margitszigeti apáca. Atyja: Serennai (?) László comes. — 1283. *F. V.* 3:206. A nyitrai káptalan tanúsítja, hogy Csitári István egy Aglenth nevű szolgálóját Ludány nb. Fulkónak adta el. — 1285. *HO.* 8:243. Bars m. Atyja: a Rendveji-család tagja, kiről az okiratok mondják, hogy bán volt. Férje: Bálványi Konrád. — 1288. *W.* 5:329. A pozsonym. Csallóközből. Atyja: Potko. A nő Szemet vidékén élt. — 1289. *W.* 9:504. *U.* onnan: Aglenth. Atyja: Tecus fia Tolacius; férje: Karcsai Saul fia

Sándor. — 1290. HO. 8:284. Komárom m. Atyja: Basztei András. Néhai férje: Koppán nb. János. Birtoka: Vas (vö. F. VII. 3:111 do. 1295). — 1293 W. 5:89. Moson m. Férje: Oroszvári Csama. — 1293. HO. 8:331. Vas m. Herény nb. Káldi Szeveréd (= Seyfried) özvegye *Aglinth.* — 1303. A. 1:61. A pozsonym. Csallóközből. Atyja: Petke. Néhai férje: (Jókai?) Tivadar. — 1327. A. 2:339. Pest m. Atyja: Zsámboki Ajnárd (= Einhard) fia Miklós. Elhalt férje: Rátót nb. Porc István. A név jelentéséről alább.

Aglienthyn. 1244 *kör.* HO. 8:43. Bács m. Atyja: Fonói Izsó. Birtoka: Alatk. Kétségtelenül a. m. az előbbieik.

Aguch. 1340. Zemplén m. Atyja: bezzezi Etkes Péter. Miután Zemplénben még most is van Agóc nevű helység, több mint valószínű, hogy fenti név is Agóc-nak ejtendő s hogy Agótának egyik becézője.

Ahalyz. 1220. F. III. 1:285. Francia nemesi család sarja, kit Jolánta királyné, II. András második neje Franciaországból hozott; Andrástól egynéhány valkómezei birtokot kapott. Azért soroztam be, mert háromszor ment magyar úrhoz férjhez. Első férje volt Batisz országbíró; másodika Fajsi Salomo bán; harmadika Nagymartoni Bertrand. A. m. a francia *Alice* = *Alix* (v. ö. F. 2:320, hol Imre pápa III. Bélának sógornójét 1198-ban *Alix*-nak nevezi).

Aianduc. 1152. Pann. 1:601. Margit nevű úrnő végrendeletileg megajándékozta a pannonh. apátságot; ebből következtethetjük, hogy Győr megyében birtokolt. Egyik szolgálonője Aianduc. Előfordul többször mint férfinév is (V. ö. Oklsz. 10). Értelme kétségkívül ajándok, ajándék.

Albina. 1262. W. 3:21. 26. Veszprém m. Atyja: Gug fia Kozma; anyja: Szák nb. Péter leánya Pikud. Férje: Péter. Birtokai: Tamási s Péterd.

Alexandria. 1276. MV. 1:241. Margitszigeti apáca. Atyja: (Taar? nb.) Sándor. Ugy látszik, hogy Taar a Csák ferdítése.

Argent. 1276. MV. 1:309. Káta nb. András neje. — 1276. uo. 362. Esztergomi beguina. Alig szenved kétséget, hogy mindkét helyen Aglental van dolgunk.

Alhey. 1263. W. 8:73. Tolna m. Atyja: Sóllyagi Jákó; férje: Burreus. Birtoka: a tolnam. Sóllyag. E név a németben is előfordul. A sziléziai heinrichsai klostrom halottas könyveiben találjuk egy évnélküli feljegyzésben: „(item obiit) *Aleydis* familiaris (női alkalmazott) de Banow.“ „Obiit *Aledis* mater fratris Richolfi.“ „Ob(iit) *Adilheydis* mater fr(atris) Waltheri de Nyza.“ Mindezekből kitűnik, hogy Alheyd a. m. Adelheid és az alábbi Oleyt.

Alincha. 1276. MV. 1:272. Margitszigeti apáca. Atyja a veszprémm. Ajka nb. Péter.

Aliwanth. 1308. A. 1:164. Zalam. Atyja: Márk; első férje: Billei Agabit fia István; másodika: Andi Loránd. Rész-

birtoka: a zalamegyei Bille. — Nem más, mint az ismert Olivánt férfinév, mely nála kivételesen mint női név szerepel és helyel-közzel Elefánt alakban is előfordul.

Almanda. 1230. Esztergomból. Atyja: Dániel; néhai férje: Olasz Lőrinc esztergomi aranyműves. Birtoka a Kőhidgyarmat mellett még most is létező Kistatai pusztá.

Amfolys. 1303. Hazai Okltr. (röv. HOKl.) 178. Bihar- és Szatmárm. Atyja: Mátéházi Hont, a szatmárm. Ecsed rész-birtokosa. Férje: Szilveszter fia Tamás. — Okiratainkban e név tudtomra csak egyetlen egyszer fordul elő. Jelentését, hacsak a görög Omphalére nem gondolunk, nem ismerjük.

Anch. 1343. A. 4:352. Szatmárm. Atyja: Hyduri Tamás. Férje András fia László, a szatmári Pályi birtokosa. A. m. Anna becézője.

Anchw. 1371 *köv.* A. 5:460. Szepes megyéből. Atyja: Stefkfalvai Chonk. Hajadon. A. m. Ancsa vagyis Anna becézője.

Ancilla. 1276. MV. 1:262. 273. Margitszigeti apáca.

Angalét. 1473. Cs. 5:565. Kolozsm. Atyja: csehi Páncél Péter; férje: Drági Tamás. Birtokai: Kolozs- és Tordam. — 1475. Cs. 5:546. Kolozsm. Atyja: Hosszuréti Bálint deák; férje: középlaki (Ispán) Benedek. A nő neve: *Angaléta vagy Anglita*. — 1498. Cs. 5:612. Kolozsm. Atyja: Menyői Fodor György; férje Bikádi Lacko. — 1509. Cs. 5:496. Kolozsm. Atyja: Siptéri Bár Péter; férje: györgyfalvi Henke Kristóf, kolozsm. birtokos. — 1579. TT. 1897:367. Oláh Miklós esztergomi érsek rokona, Oláh Ilona végrendelkezik. Liszti *Angalit* asszonynak száz arany forintot hagy.

Angelka. 1230. HO. 8:26. Pozsonym. Atyja: Hontpázmán nb. Bökény. Birtoka: a csallóközi Torcs. A. m. Angyalka, Angelica.

Anglent. 1276. MV. 1:272. Margitszigeti apáca. Atyja: Veszprémi András. — 1296. Knauz 2:335. Nyitram. Férje: Köröskényi Dezső fia Tamás. — Első pillanatban azt hinnők, hogy ez Aglent helyett közlési hiba, de miután két különböző kútfőn Anglentnek találjuk, el kell ismernünk, hogy tényleg Anglent és hogy ez sem más mint Angelicának egyik változatja.

Vannak t. i. oly kutatók, kik Aglentet Ágnessel azonosítják és ezt azzal okolják meg, hogy sz. Ágnes napja, mely január 21-ére esik, némely forrásban mint Angnesen tag, Angnetten tag és Angnetis V(irginis) szerepel. Ez igaz ugyan, de nem döntő bizonyíték. Mindenekelőtt hangsúlyozandó, hogy több naptár szerint Annos, Anglit és Ágota is Ágnessel azonos, ezt azonban nem fogadhatjuk el. Annos a. m. Anna. Ágnes és Ágota két egymástól szigorúan megkülömböztetendő név; Ágnes jan. 21-ére esik, Ágota febr. 5-ére. Angnesen, Angnetten és Angnetis különben csak a németül írt pozsonyvárosi számkönyvekben szerepel és így bátran mondhatni, hogy az Ágnessel való felszerelések (Ágota, Anglit) csak az egyes naptári források szerzőinek egyéni

felfogásán alapszik. A német Angnes¹ és Angnett tényleg a. m. Ágnes, de nem Aglent, mert a két névnek utolsó szótagja (*nes* és *lent*) közötti különbség át nem hidalható. A tényállás következőleg volna megállapítandó. Már fentebb láttuk, hogy az elég gyakran szereplő Aglent mellett két esetben Anglent is előfordul. Az Anglentől könnyebb kiejtés kedvéért kilökték helyiel-közzel az n-t és így maradt belőle a kényelmes Aglent; már most pedig könnyen elfogadhatni, hogy *Anglent csak közelebb áll Angelikához mint Ágneshez.*

Angles. 1277. F. V. 2:418. Gotthard comes, északkeletvidéki birtokosnak egyik szolgája. — 1252. HO. 6:75. Gyórm. Héder nb. Héder nejének szolgája. Kétségkívül a. m. Angelica.

Anglia. 1199. HO. 5:1. Veszprém. Férje: Iwachin, kivel együttesen a veszprémi káptalannak több birtokot adományoz.

Anglis. 1339. A. 3:541. Az Ausztriából bevándorolt Tellesbrunni család sarja. Atyja: Tellesbrunni Otto. Férje: Ákos nb. Sándor, gömörm. birtokos. Ez az első okiratilag ismert nők egyike, kinek egynél több keresztnéve volt. 1339-ben Agnes a neve; 1351-ben (A. 5:505) mint „*nobilis domina Annus alio nomine Anglis nuncupata*“ szerepel. 1354-ben pedig (uo.) „*domina Annus alio nomine Anglis*“. — 1361. Apponyi-Okltr. (röv. App.) 181. 229. Pozsony- és Nyitram. Atyja: Cseklézi Miklós. Férje: Péc nb. Őri (később Apponyi) Péter. — 1426. Zal. 2:454. Férje: Rátóti Gyula. Birtokai: Zalakeszű s Lovas (Zala- s Veszprém.). — 1466. Btf. 1642. sz. A hírneves Rozgonyi-család sarja. Férje Homonnai (Druget) Bertalan, zemplénm. birtokos. Anglis határozottan a. m. *Angelica*.

Anglyius. 1366. F. IX. 7:244. Egy sopronvárosi polgár neje. Rosz közlés. A. m. az előbbi.

Anguilla. 1276. MV. 329. Nógrádmegyéből. Atyja: Tarnóci Miklós földesúr. Az *u* itt valószínűleg azt jelenti, hogy a név nem *Angyilla*, hanem *Angilla*, s az utóbbi esetben csak az Angelicának újabb változatával volna dolgunk.

Anich. 1300. W. 10:378. Borsod- és Győr m. Atyja: Ákos nb. Borsodi István országbíró s nádor. Férje: Borsa nb. Tamás fia Bekő. Birtokai: Bihar-, Szatmár- és Szabolcs m. — 1325. Bánffy-család Okltr. (röv. Bf.) 53. Erdélyből. Atyja: Tomaj nb. Losonci Dénes. Férje: Apa fia Gergely, az Apaft-család egyik őse. — 1325. uo. 517. Heves m. Atyja: Usz fia Péter. Férje: Cseh Jakab fia István. Itt újra találunk rá esetet, hogy nőnek egynél több keresztnéve volt. Az illető okirat mondja: „*Anich uno nomine, alio vero vocabulo Bichow vocata*“. — 1336. Zichy-Okltr. (röv. Z.) 1:485. Zemplén m. Atyja: Gutkeled nb. Bólyi Prebárt. Birtokai: Zágráb és Győr. — 1345. A. 4:484. Erdélyből. Atyja: Kelneki Mihály. — 1349. Zal. 1:487. Erenyei András fia János zalamegyei birtokos. — 1355. A. 6:284.

¹ A sziléziai heinrichai kolostor halottas könyvében pl. olvasható: „Ob(iit) *Agnes* uxor d(omini) Stoschonis.“ — A Wolfersdorf nevű meissenai családban van 1611 és 1634 között egy *Anguis* nevű nő.

Nógrád megyéből. Atyja: Katyisz nb. libercei Tompos Tamás. Első férje: Aba nb. Somosi György; második: Panni Demeter. — 1356. A. 6:466. Pozsega m. Atyja: Csák nb. Domonkos. (vö. MNy. 11:283). — 1364. HOkl. 277. Atyja: Jakab fia Miklós nógrádm. birtokos. — 1367. Urkundenbuch zur Gesch. der Deutschen in Sieb. (rövidítve: Urk.) 3:111—112. Erdélyből. Atyja: Szentjánosi László; férje nem nemesi születésű (uo. 114). Birtoka: a kisküküllőmegyei Kund. — 1379. Szt. 1:448. Szabolcs m. Férje: Gutkeled nb. Butkai Lőrinc fia Miklós. — 1385. Zal. 2:201. Zala m. Anyja: Mindszenti László leánya Katalin. — 1429. S. 2:140. Sopron m. *Anycz*. Néhai férje: Lócsi Beled. (1439-ben F. 11:360 szerint szintén *Anycz*). — 1483. Ab. 208. *Anich*. Abauj m. Családi neve: Bessenyei. Férje: Finkei László.

Anis. 1364. F. IX. 6:133. Jakab fia Miklós leányának, Anis-nak, Pázmán nevű birtokát hagyományozta. Valószínűleg a. m. az előbbi. Kiadja az egri káptalan.

Anith(a). 1318—1319. A. 1:493, *Anith*. Atyja: Endre. Nagybátyja: buzitai Kardos Miklós fia János. Jegyese: Aba nb. Imre fia Péter, a Szikszai-család egyik oldalóse (vö. Ab. 308). — 1353-ban olvassuk (A. 6:100), hogy a király Szikszai Imre fia Péter leányát „dominicella Anna“-t fiúsítja. Ha az 1318-ban tervezett eljegyzés házassághoz vezetett, a jelen adatban határozott támasztékot találunk arra, hogy *Anith a. m. Anna*. — 1352. A. 5:616. *Anitha*. Verőce m. Néhai férje: Wechi Miklós.

Anko. 1276. MV. 1:377. *Ancoh*. Tanuskodik Benedek nevű fivérének betegségéről. Atyja: Bontius, lakik a budai héviz mellett. — 1336. TT. 1896:507 skk. Kőrös megyéből. Atyja: Izsó fia Miklós, kőrösm. birtokos. Férje: a baranyai Almamelléki Bekő fia Leontius. A nő neve: *Anko*. — 1416. App. 275. *Anko*. Nyitra m. Atyja: Apponyi Tamás. — 1419. Hunyad m. rég. és tört. társ. évkönyve 1900:105. Hunyad m. Néhai férje: Hunyadi Vajk László, Mátyás királynak egyik oldalóse. — 1489. el. Z. 11:507. Tolna m. Atyja: Szántói Chwsay (Csúzai) Pál. Férje: Győr nb. Gyulai Ferenc. — Előfordul e névalak külföldön is. III. Bolko opuliai hercegnek Anna nevű leánya († 1455 és 1456 között) *Anka* néven is előfordul, s ez bizonyítéka annak, hogy Anko, Anka Annának szlávos alakja.

Annata. 1467. TT. 1899:258. A váci egyházmegyéből. Néhai férje: Pál fia Lucius (vagy Lukács). Megkapja a pápától az engedélyt, hogy hordozható oltárt használjon. Nem igen valószínű, hogy Annával azonos lett volna.

Annók(a). 1470. HO. 5:304. Vas m. Atyja: Keledi Gál. — 1580. Kár. 3:416. Csáholyi Ferencné (Károlyi Fruzsina) végrendelete. „Lokaczi Orbán gyermekei, *Annók* és Palko stb.“; uo. 418: „hagynom Károlyi Annóknak stb.“ — 1612. TT. 1897:758 skk. Pálffy Kata végrendelete. „Azonképpen Forgács

Péterné asszonyomnak és az ő két öccsének (!) egyaránt, akik még leányok: Ujfalussi Erzsébetnek és *Annokának* az öccsének. „Eszterház *Annok* asszonynak hagyok három ezer forintot.” „Ujfalusi *Annok* asszonynak Eszterház Gábornénak... megadtam a három-három ezer forintot.” — Annók és Annóka Annának ugyanazon becézője, mint Erzsébeté Erzsók.

Annus. 1303. Kn. 2:522. Esztergom m. Néhai férje: Vid fia Balasey. Birtoka: az Esztergom m. Kőhidgyarmathoz tartozott Chetreyföldre. — 1305. uo. 560. Komárom m. Szécsi Mikó fia Mikó comes egyik szolgálója. — 1314. Kár. 1:43. Heves m. Atyja: Almágyi Tamás. Férje: Pércsi Miklós. Birtoka: Pétertelek. — 1358. Z. 11:23. Tolna m. Atyja: Gunya fia István. Férje: Bátmonostori és zselizi Vesszős György. Birtokrésze: a tolnamegyei Méré vár. — 1398. S. 1:533. Atyja: Osl nb. Szántói Csikós Miklós. Férje: Simonházai István. — A. m. az alábbi *Onnus* vagyis Anna becézője; de nem Ágnes.

Anthola. 1356. A. 6:498. Kőrös m. Atyja: Vlkov fia Salomo, a kőrösm. Kemnycsicze tulajdonosa. A. m. *Antónia*.

Apolina. 1396. S. 1:523. Sopron m. Atyja: Osl nb. Asszonyfalvi Osl János. Hajadon. Birtoka: a sopronm. Szemenye. — 1486. Az inárcsi Farkas-család levéltára. Inárcsi Sebestyén özvegye *Apolina*, pestm. birtokos. A. m. *Apollonia*.

Aquido. 1253. Zal. 1:26. Zala m. Anyja Margit, előbb Háb fia Péternek, aztán Csapó comesnek a neje. Birtoka: Külső-orosztzon (Zala m.). Férje Tamás.

Aranka. 1302 előtt. HO. 7:345. Győr m. Egy Gyöngy nevű asszony a Szapi-családbeliektől anyja, Aranka, után őt illető leánynegyedét követeli. — 1309. A. 1:172. Budából. Néhai férje: Sánta Péter fivére Lack. Birtoka: egy szentjakabfalvai szőlő. — 1311. HO. 7:365. Pozsony m. Atyja: Légi István. Néhai férje: Pál fia Miklós.

Arentha. 1276. MV. 1:300. Atyja, Péter, Tapolcsánban, később Budán lakott. Arentha Árpádházi Margit boldoggá avatása ügyében tanuskodik. Férje Budai Péter.

Arinka. 1317. A. 1:432. Pest m. Férje: Hévízi Thegus Péter. Itt kétségtelenül hibás a közlés, Aranka a helyes.

Athleita. 1276. MV. 1:316. Margitszigeti apáca. A. m. Adelheid.

Baga. 1413 előtt. W. 11:238. A hevesm. Lengyéndi Márton fia János leánya.

Bagith. 1328. F. VIII. 7:212. Vasmegyéből. Első férje a Veszprém m. törzsökös Ajka nembeliek tagja; második: Mákfai Pető. A. m. az alábbi Bagych (l. o.).

Bagur. 1335. F. VIII. 4:94. Szatmár m. Tunyogi Mihály kijelenti, hogy Bagur nevű nemes asszonynak követeléseit kifizette.

Bagy. 1317. Bagij és Bagy. Kn. 2:729. Pozsega és Bács m. Atyja: Gnojnicai Móric fia Balázs. Férje: Gyélet fia János. Birtoka a bácsmegyei Szentmihály (v. ö. MNY. 11:328).

— 1347. HO. 7 : 409. Szerém megyéből. Első férje Bekő comes ujlaki polgár; második Szentdemeteri Kozma fia Mátyás.

Bagych. 1335. F. VIII. 4 : 94. Szatmár m. Arról van szó, hogy Tunyogi Mihály nobilibus dominabus *Elenae scilicet Bagych* et Bagur nominatis hozományi, hitbéri és leánynegyedi követeléseiket kiadja. A közlés zavaros; a tényállás valószínűleg az, hogy Elena a két nőnek az anyja. — 1372. Szt. 1 : 391. Zemplén m. Atyja Kaplyon nb. Nagymihályi Miklós. Férje Pelejtei András deák. 1373-ban (uo. 408) *Margaretha* a neve; más helyen (uo. 412) *Magych* és 425. old. *Magdalena*. — 1372. TT. 1896 : 510. Kőrös m. Atya Izsó fia Miklós. Néhai férje Nábrádi János. — 1380. Urk. 2 : 521—522. Erdélyből Atyja Kelneki Mihály. Itt is azt találjuk, hogy a reá vonatkozó okiratok fogalmazói a Bagych név jelentésével nem voltak tisztában. Kelneki Mihálynak pl. 1345-ben (uo. 2 : 24) a következő leányai voltak: Klára, Katalin, Erzsébet, Margit, Anych, Ágota s Ilona. 1380-ban a következők szerepelnek: Klára, *Bagych*, Anych és Magdolna. — 1475 kör. Cs. 5 : 546. Bihar megyéből. Atyja: Madarászi János. A nő neve: *Margit vagy Bagit*. Mind- ezekből tehát kiviláglik, hogy egyetértőleg az 1372. évi adattal *Bagych a. m. Margit*. (V. ö. különben Szt. 1 : 391 jegyz.).

Balsam. 1265 és 1270. W. 8 : 132 és HO. 8 : 137. Vas m. Atyja: Csákáni Jakab. Férje Tiván fia Lőrinc. — 1277. W. 9 : 182. A vasvári káptalan tanusítja, hogy Purbusei (má Permise) Jakab leánya Balsam egynéhány hold földet eladott Sorki Doroszlónak (V. ö. MNy. 11 : 328).

Banga. 1371. Kár. 1 : 328. Pest m. Atyja Gyáli Pisen Miklós. Férje Tornostelki Jakab. Birtoka a pestm. Gyál.

Barba. 1407. S. 1 : 582. Sopron m. Atyja Udvardi Mátyás. Birtoka Udvard.

Beátka. 1421. Zal. 2 : 423. Zala m. Atyja Salamonvári (ma Salomvár) János. Férje Buzád-Hahót nb. Alsólindvai Zsigmond. Birtoka: Salamonvár. Hogy a. m. Beatrix, bizonyítja az, hogy Oppeln-Ratibori Ulászló hg. leánya Beatrix, Hardeggi Bertold neje († 1374 után), sziléziai okiratokban néha mint Beátka is előfordul.

Beda. 1229. F. VII. 1 : 219. Békés m. Chenke fiai szolgálója. — Sz. Beda napja febr. 23-ára esik.

Bentichea. 1245. F. IV. 1 : 387. Kőrös megyéből. A Duljevszka-vidéken vannak „populi dominae Bentichee“. Valószínűleg az alábbi Pendency.

Bentul, Benchul. 1359. S. 1 : 312. Sopron m. Potli (ma Petőfalva) Pál fia Miklós potli s bűdöskúti birtokait hat nővérenek zálogba adja. Ezeknek egyike Bentul. — 1360. uo. 326. Sopron városából. Atyja Smunkvnfennengh Jakab soproni polgár. Férje Pinnyei István sopronmegyei birtokos (v. ö. MNy. 11 : 328), 1375-ben Jens (Hans = János) Smückenpennig Sopron városának polgármestere (Magyar-zsidó Okltr. 1 : 88). Bentulra

(vagy Benchulra, amint Jakubovich találja) megjegyzendő, hogy ez csak a névnek magyaros alakja; lévén német név, helyes alakja: Benti.

Berka. 1416. F. X. 5:873. Zala m. Atyja: Harkályi (a forrásban tévesen Harkáni) Salomo. Birtokai Bér, Gyergyánc és Erdőfalva.

Berus. 1356. A. 6:498. Kőrös megyéből. Férje: Vlkov fia Salomo, a kőrösm. Kemnychice ura.

Betuska. 1658. TT. 1901:154. Barkóci László végrendelete. „Barkóci Betuskának leányomnak (hagyom stb.)“. A. m. a mai Betti vagyis Erzsébet becézője.

Bibubra. 1181. W. 1:77. Veszprém m. Folkmár comes megajándékozza a bakonybéli apátságot Polyán és Meréte nevű veszprémm. helységekkel. Egyik nőszolgája Bibubra.

Bichow. 1325. Bf. 1:517. Atyja: Úsz fia Péter. Férje: Cseh Jakab fia István. Neki is két neve van: „Anich uno nomine, alio vero vocabulo Bichow vocata“ (lásd Anich alatt). Helyes olvasása aikalmasint Bithow, vagyis *Bitó*, mely különben mint férfinév is szerepelt; jelenleg családi név.

Bischur. 1199. HO. 5:3. Zala m. Ivachin lovag szolgája.

Bith. 1198. F. 2:345. Sopron m. Csák nb. Ugron érseknek a sopronm. Mihályin lévő szolgája. Valószínűleg a. m. az alábbi Pita (vö. MNY. 11:329).

Bogosloa. 1217. Kn. 1:215. Pozsony és Nyitra m. Berecu (talán Beretye) nevű birtoka a Dudvág folyó vidékén volt. A. m. *Bohuslava*.

Bogow. 1356. A. 6:466. Pozsega m. Atyja: Csák nb. Dobóci István pozsegam. birtokos.

Borich. 1265. F. IV. 3:278. Hont m. Hontpázmán nb. Márton bán nőszolgája. Valószínűleg a. m. Boris, Borcsa, Borbála.

Bosa. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan jelenti, hogy Panyit bán szolganépének egy részét összeírta. Köztük van Olifa neje Bosa. Egy Bosa nevű úr előfordul Szepes megyében 1248 ban (HO. 8:53).

Boyna. 1227. Kn. 2:72. László esztergomi prépost végrendelete. Valamit hagyományoz Boyna nevű péknőnek.

Bug(a). 1277. F. III. 2:107. Sol (= Saul) comes zala- és veszprémm. birtokosnak egyik szolgája. — 1232. HO. 8:28. Győr m. Angyi Mihály földesúr kijelenti, hogy Vendegu nevű szolgáját és ennek Buga nevű leányát szabadon bocsátja. (v. ö. MNY. 11:329). — 1315. Zal. 1:145. Zala m. Atyja Ugi Folkmár fia György. Férje Ajkai Gelyán (= Kilián). Birtoka Alörs. — Buga előfordul mint férfinév is (Zal. 1:12. 1237. Aracsna nb. Buga, a zalamegyei Orbánfalva ura).

Bunaja. 1515. Cs. 5:226. Hunyad m. Atyja: Felsőfarkadini János.

Bunca. 1238. F. VII. 1:264. Zala megyéből. Felsődörögdi Farkasnak egyik szolgája.

Bung. 1303. HOkl. 178. Bihar és Szatmár m. Atyja Mátei Hont, a szatmárm. Ecsed részbirtokosa. Férje Mikolai Imre. Kétségtől a. m. a következő.

Bungo. 1317. A. 1:430. A Veszprém megyében törzsökös Pápa nb. Pál fia Miklós leánya. — Minthogy (pl. az esztergom-megyei Farnadon) még most is vannak Bongya nevű családok, biztosra vehetjük, hogy Bung és Bungo is *Bongya(a)*.

Bunguch. 1312. A. 1:282. Vas m. Atyja Ehellős fia Péter. Férje Herény nb. Káldi Marcell vasm. birtokos. 1313-ban (uo. 294) *Bunguz* a neve; 1326-ban (uo. 6:15) *Bunguth* néven említik, és valószínűleg ez a helyes.

Butka. 1288. W. 4:331. A pozsonym. Csallóközből. Atyja Budocha. Néhai férje Vatai Ilerus (Hilarius).

Buza. A 14. század kezdetén. Pór: Csák Máté 962. Atyja Déri (= de Dyr) Pál, nyitramegyei birtokos. Jakubovich szerint (MNy. 11:329) előfordul 1364-ben „nobilis domina *Elyzabeth alio nomine Buza vocata*“. A közlő azt véli, hogy *Buzsa* is lehet.

Bybur. 1264. W. 3:115. Sopron m. Atyja Jákvai (talán a vasmegyei Jákfa) István. Férje Osl nb. István fia János. Birtoka a sopronm. Szopor. — 1309. Kn. 2:600. A pozsonym. Csallóközből. Néhai férje Vöki Bán.

Calina. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan jelentése, hogy Panyit bán szolganépét összeírta. Közte van Foymos neje Calina is.

Candida. 1276. MV. 1:258. Margitszigeti apáca. Atyja Gaurai (?) Tamás.

Cata. 1277. F. V. 1:75. Gotthard comes északkeletvidéki birtokos szolgája. Kétségtől Kata, Katalin.

Caycis. 1390. F. X. 8:319. Vas m. Hajadon. Atyja: Szecsődi Miklós.

Cece. 1292. F. VI. 1:207. Fejér m. Lázár fia Benedek fejérm. főispán anyjának szolgája.

Ceiga. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert királyi követ végrendelete. Ceiga nevű szolgáját a pannonhalmi apátságnak hagyja. — Ceyge mint férfinév is szerepel (HO. 8:65 do. 1255. Vas m.)

Cephdeva. 1276. MV. 1:228. Nógrád m. Wenighi (valószínűleg Velikei) Veligh úr szolgája.

Chaga. 1210. Pann. 1:619. Győr m. Apos győri kanonok Chaga nevű nőszolgáját a pannonhalmi apátságnak hagyományozza.

Chaka. 1354. A. 6:231. Hont m. Atyja: Felsőribeli Móric fia Mihály.

Chala. 1227. F. III. 2:107. Sol (Saul) comes zala-veszprémm. birtokosnak egyik szolgája Chola. — A 14. század kezdetén. Pór: Csák Máté 162. Nyitra m. Atyja Déri (= de Dyr) Pál. — 1304. Z. 4:623. Zemplén m. Atyja Ágoston. Férje Gutkeled nb. Bólyi Péter. — 1309. HO. 7:358. Abauj m. Atyja

Panyit fia Péter. Perben áll Bárcai Lackkal. — 1311. HO. 7:364. Ung m. Albert fia Gergely, nemes ember nőül vette egyik szolgáját. E házasságból származott Chala, Pányoki Dobó szolgája. — 1319. A. 1:518. Baranya m. Atyja Győr nb. Óvári Jakab. Jegyese Misza volt nádor fia Jakab. — 1320. Zal. 1:152. Zala megyéből. Atyja: Peszeji Ányos. Férje: Fajszi Demeter. Birtoka Zala megyében volt. — 1322. A. 2:20. Szatmár megyéből. Atyja: Marázi Vörös Gyula. Férje: Ungi Jákó fia Batisz. Birtoka: a szatmármegyei Ecsed. — 1325 és 1333 között. Ab. 464. Abauj megyéből. Férje: Radováni Miklós. Leánya is Chala. — 1329. A. 2:432. Szabolcs megyéből. Atyja: Gutkeled nb. Balkányi István. — 1334. A. 3:99. Heves megyéből. Atyja: Erki Ivánci Péter. Férje: Császi Loránd fia Miklós. — 1336. Z. 1:485. Zemplén megyéből. Atyja Gutkeled nb. Bólyi Prebárt; férje Kenészi Egyed fia Péter. Birtoka: Zágráb és Győr. — 1341. Kár. 1:139. Zemplén megyéből. Atyja: Simon fia János. Ellenfele Pelejte János. — 1343. A. 4:303. Zemplén megyéből. Néhai férje: Kolcs nb. Hosszúmezei János; birtoka: Körtvélyes. — 1345. Supplic. ad Clem. VI. Ann. IV. pars 1. fol. 35 (Vatikáni levéltár). Gergely csanádi püspök kéri, hogy Sinka fia Péter és nővérei Chala s Ilona külön gyóntatót kapjanak. — 1347. Alsószlavoniai Okltr. (röv.: Aszl.) 35. Dubica megyéből Atyja: Gredai Pozobech fia Kozma. Férje: Vodicsai István. — 1351. A. 5:431. Hont megyéből. Atyja: Pribeli Móric fia Mihály; néhai férje: Széplaki Tamás. Birtoka: a hontmegyei Csab (v. ö. uo. 6:231 és MNY. 11:329). — 1358. HO. 5:132. Vas megyéből. Atyja: Söjtöri Domus; néhai férje: Herény nb. Káldi Péter. Birtoka: Káld. — Chala helyel-közzel Chola alakjában is előfordul.

Chalka. 1354. A. 6:198. Somogy megyéből. Atyja: Eddei János. Férje: Bó nb. Trepk fia István. Kétségtől az előbbinek becézése.

Chama. 1264. S. 1:28. Sopron megyéből. Atyja: Ilmár. Néhai férje: Veszkeny nb. Salomo, a Cziráki-család egyik oldalőse.

Chanir. 1289. W. 4:345. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Karcsai Suge.

Charitas. A 18. század második felében. Ab. 438. Abauj megyéből. A Horváth-család sarja. Férje: péchujfalusi Péchy László. — A 19. század kezdetén. Uo. 75. Abauj megyéből. A Kiskéri Balogh-család ivadéka. Férje: Domonkos Sámuel abaujmegyei birtokos.

Cheka. 1325 és 1327 között. Ab. 464. Abauj megyéből. Atyja: Balázs fia Mihály; férje: Radváni Egyed comes, abaujmegyei birtokos.

Chen. 1259. F. IV. 2:519. Tolna- s Baranya megyéből. Atyja: a hírnevű Kórógyiak egyik őse. Férje: Apari Péter tolnamegyei földesúr. Birtoka: a tolnamegyei Szentiván.

Chenk. 1286. W. 4:288. A pozsonyi káptalan előtt Csu-

kárdi János Pozsony megye alispánja kijelenti, hogy Chenk nevű szolgálóját és ennek fiát Berze Lőrincet szabadon bocsátja.

Chenna. 1256. HO. 8:71. Vas megyéből. Csákányi Majsa kijelenti, hogy Máté nevű szolgálóját, ki *Chenna nevű szabad nőtől* született, szabadon bocsátja. Valószínűleg a. m. a fenti Chen.

Cheperka. 1228. W. 6:463. A veszprémi káptalan tanúsítja, hogy Ajka nb. Ajkai István özvegye hitbérének kielégítéséül egy Cheperka nevű szolgálót is kapott. (V. ö. MNY. 11:329).

Chepke. 1290. HO. 6:372. Pozsega megyéből. Keled fia Gergelynek, a Kórógyiak oldalósének egyik szolgálója.

Chequend. 1239 *előtt*. Pann. 1:768. Úrnő, ki a pannonhalmi apátságnak Kajár nevű birtokát hagyományozta. Miután 1240-ben (W. 2:102) a pozsonymegyei Csallóközben egy Magyar nb. Chekend nevű férfi él és a Quer, Quajár stb. nevű földrajzi tárgyak nevében a Qu mint K szerepel, itt is több mint valószínű, hogy a nő neve nem Csekvend, hanem *Csekend*.

Cheua. 1231. W. 11:229. A Győr nb. Endes fivére vagy rokona Péternek a nővére. Fia: Johanca, ki tótországi birtokait rokonának, Monoszló nb. Tamásnak eladta.

Chiko. 1274. W. 12:128. A keresztesek székesfehérvári konventje tanúsítja, hogy Vircy-i (?) Szegény leánya Chiko, Márton fia Herbert özvegye, férjének rokonaitól, a Berényiektől, követeléseit megkapta.

China. 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes nejeinek egyik szolgálója. — 1369. A pozsonyi káptalan házi levéltára. Capsa D. fasc. 9. nr. 79. A pozsonymegyei Csallóközben lévő Vök egyik birtokosnője. A név a németben is található. A sziléziai Heinrichsai klostrom halottas könyvében olvassuk: „It(em) ob(iit) *Cyna* mater fr(atris) Johannis conversa“. „... et *Czyna* de Wygandisdorf. Valószínűleg a. m. az alábbi Cina.

Chinga. 1276. MV. 1:270. Margitszigeti apáca. Atyja: Radoldus comes, valószínűleg a Ratold nemzetség sarja. A. m. Kinga = Kunigunda.

Cholloka. 1344. Pal. 1:240. Hont megyéből. Néhai férje: Zsemberi Benedek.

Chrabochoa. 1255. F. IV. 2:344. Pozsega megyéből. Néhai férje: Pál királynéi kulcsár. Birtokai: a pozsegamegyei Deminc és Radove.

Chuce. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovag szolgálója. — 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panyit bán szolganépét. Közte van Chuce nőszolga is. Valószínűleg a. m. az alábbi Chuka.

Chuda. 1295. W. 12:580. Komárom megyéből. Néhai férje: Szomori Kozma. Birtoka: Udvarnok.

Chuka. 1305. Kn. 2:560. Szécs nb. Mikó fia Mikó végrendelete. Chuka nevű szolgálóját szabadon bocsátja — 1360. Zal. 1:614. Zala megyéből. Ennek is két neve van: *Chuka* *alio nomine Elisabeth*. Atyja: Csehi László. Férje: Szöresöki

Gál. — 1376. Zal. 2:126. Zala megyéből. Atyja: Dörögdi Pál. Férje: Tomaji Jakab. Birtoka: Sárosdfő.

Chuna. 1336. Zal. 1:321. Zala megyéből. Atyja: Péc nb. Szőlősi Jakab zalamegyei birtokos. Férje: Héder nb. Bokodi Lőrinc vasmegyei birtokos. — 1349. TT. 1911:519. Hont megyéből. Atyja: Pomachi Heym. Férje: Várnai Mátyás fia Balázs.

Chunus. 1199. HO. 5:2. Zalamegyéből. Iwachin lovag szolgája, úgy látszik az előbbinek becézője.

Chup. 1261. W. 11:514. A győri káptalan tanúsítja, hogy Ekeli András comes fiai osztozkodnak. Egyik szolgájuk Chup.

Churnoka. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan tanúsítja, hogy Panyit bánnak szolganépét összeírta; közte van Churnoka szolgáló is.

Chuta. 1323. Kár. 1:52. 333. Pest megyéből. Atyja: Gyula. Birtoka: a pestmegyei Gyál. — 1339. A. 3:546. Komárom megyéből. Atyja: Lóti Jakab. (E Lót most Bars m. van.)

Cina. 1276. MV. 1:373. Esztergomi beguina. Valószínűleg a. m. a fenti China.

Colos. 1339. Kár. 1:435. Szabolcs megyéből. Atyja: Ladányi Demeter. Férje: Miklós. Valószínűleg a. m. a következő Colycho s az alábbi Kalis és Kolus.

Colycho. 1349. TT. 1911:519. Hont megyéből. Atyja: Pomachi Heym. Férje: Kürtösi Simon fia Egyed, nógrádmegyei birtokos. Valószínűleg a. m. az előbbi Colos és az alábbi Kalis és Kolus.

Cos. 1210. Pann. 1:619. Győr megyéből. Apos győri kanonok Cos nevű szolgáját a pannonhalmi apátságnak hagyományozza. Valószínűleg az alábbi Koos.

Cristol. 1372 előtt. F. IX. 7:326. Baranya megyéből. Atyja: Kornél. Birtoka: a baranyamegyei Dinnyeberke. A. m. a német Christel, vagyis Krisztina becézője.

Csarna. 1491. Cs. 5:192. Hunyad megyéből. Atyja: Malomvizi Kendefi János. Férje: Krassófi Orbonász Vlkacsin.

Cuca. 1181. W. 1:77. Veszprém megyéből. Folkmár comes a bakonybéli apátságnak Polyán és Meréte nevű birtokokat ajándékozza. Ezeknek egyikében van „Cuca“ nevű szolgálója. Valószínűleg a. m. a következő Cucad.

Cucad. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron érseknek a sopronmegyei Mihályin lévő szolgálója. Valószínűleg a. m. az előbbi (vö. MNy. 11:369).

Cuch. 1199. HO. 5:2. Zala m. Iwachin lovag szolgálója.

Cug. 1221. Pann. 1:651. Győr megyében. A pannonhalmi apátságnak a győrmegyei Perecsén tartózkodó szolgálója.

Cuma. 1302. A. 1:30. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Lacus. Férje: Kondorosi Bertalan.

Cunca. 1221. Pann. 1:651. Győr megyéből. A pannonhalmi apátságnak a győrmegyei Perecsén tartózkodó szolgálója.

Cune és Cupuran. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron érseknek a sopronmegyei Mihályin tartózkodó szolgálói (vö. MNy. 11:369).

Cusudi. 1141 és 1162 között. F. 2:93. Gutkeled nb. Márton, a zalamegyei csatári apátság alapítója özvegyének nőcselédje, melyet Altmann nevű fiának ajándékoz.

Cuta. 1277. F. V. 2:419. Középszolnok megyéből. Káta nb. Csáholyi Ábrahám szolgálója.¹

Cyne. 1331. Esztergomi primási orsz. ltár. Lad. Q. fasc. 3. nr. 37. Nyitra megyéből. Atyja: Berencsi Majs. Néhai férje Vitális fia Lambert; nyitramegyei birtokát az esztergomi primátiának hagyja. F. VIII. 3:552 tévesen közli a nevet; nála t. i. Cyria. A. m. a fenti Cina és China és a következő Cynka.

Cynka. 1271. W. 8:363. A nyitrai káptalan tanúsítja, hogy Gyarmati Márián nővére, Babindali Kozma özvegye, hitbérére nézve egyezkedett. Egyik szolgálója Cynka. A. m. az előbbinek becézője (vö. MNy. 11:329).

Damacha. 1152. Pann.1:600. Margit úrnő szabadon bocsátja ily nevű szolgálóját. Valószínűleg Győr m.; a. m. a következő.

Damaka. 1260. TT. 1908:378. Baranya megyéből. Almamelléki Benedek özv. egyik szolgálója. Valószínűleg a. m. az előbbi.

Dataria. 1372 előtt. F. IX. 7:326. Baranya megyéből. Férje: Bozó. Birtoka: a baranyamegyei Agod.

Dedv. 1199. HO. 5:3. Zala m. Iwachin lovag szolgálója.

Degve. 1181. W. 1:77. Veszprém megyéből. Folkmár comes Polyán és Meréte nevű birtokait a pannonhalmi apátságnak adományozza. Egyiken van Degve nevű szolgálója.

Detilia. 1238. F. VII. 1:264. Zala megyéből. Felsődörögdi Farkas szolgálója. Mivel Fejér nem mindig megbízható, nem valószínűtlen, hogy Detilia helyett Cecilia olvasandó.

Deua. 1335. A. 3:179. A budafelhévi convent előtt Becsei Imre fiai, a Bátmonostori-család ősei Esztergomban és Budán valamint Hévizfaluban lévő birtokaikon megosztóznak. Szolganépük között van Deua nevű nőszolgájuk is.

Deucha. 1199. HO. 5:3. Zala m. Iwachin lovag szolgálója.

Deuka. 1299. HO. 6:453. Abaúj megyéből. Bárcai Illésnek egyik nőszolgája.

Dobra. 1507. Cs. 5:202. Hunyad megyéből. Férje: Livádi Sztancsul (= Sztaniszló) oláh eredetű, eleinte Kenézi, magyar nemes család sarja.

Dolka. 1507. Cs. 5:202. Hunyad megyéből. Férje: Livádi Barbul, oláh eredetű, előbb Kenézi, magyar nemes család ivadéka.

Dom. 1322. A. 2:45. Bihar megyéből. Testvére: Debreceni

¹ A sorrend szerint egy *Cybele* nevű nőnek kellene következnie, ki F. VI. 2:300 szerint 1300-ban de Pyro Sobolo nevű trencsénvárosi polgárnak a neje. Dr. Hóman Bálint azonban kimutatta (Turul 1915:33), hogy Fejér darabja hibás közlés, mert itt nem Trencsén, hanem a német Trier városról van szó.

Dózsa nádor. Férje: Szopori Erdő szilágymegyei birtokos. Valószínűleg Dominika rövidítése.

Dominica. 1248. F. IV. 2:24. Baranya megyéből. Atyja: Bár-Kalán nb. Gyurka. Férje: Kristóf. Birtoka: a baranyamegyei Csele. — 1261. Zal. 1:39. Zala m. Férje: Orosztoni Lőrinc.

Doncha. A 14-ik század kezdetén. Pór: Csák Máté 162. Nyitra megyéből. Első férje: Zélei Majs. Másodika: Babi Móric. Birtoka: a pozsonymegyei Lóc. Mivel fia Domonkos, bizonyos hogy Doncha a Doncs (= Domonkos) férfi név leszármazottja.

Doris. 1636. TT. 1897:534. Becharia Virgil győri bíró végrendelete. „Polosticzai Gáspárné hugomnak Dorisnak adgyanak fl. 100.“ A. m. Dorotya becézője.

Draga. 1228. HO. 3:1. Veszprém megyéből. Ajka nb. Ajkai István nejének egyik szolgálója. — 1248. W. 7:274. Baranya megyéből. Csúzai Csaba comesnek egyik nőszolgája.

Drusiana. 1460. Hédervári Okltr. (röv. Hd.) 1:294. Atyja: Rozgonyi Sebestyén. Jegyese: Ákos nb. pelsőci Vajdafi Imre, a hirneves Bőbék-család sarja. — 1667. TT. 1889:506. Erdélyből. A Bethlen-család ivadéka. Férje: Gróf Rhédei Ferenc († 1667). Az 1466-ban elhalt Sforza Ferenc milánói herceg leánya *Drusiana* 1447-ben az olasz Fregoso Jánosnak, 1464-ben a szintén olasz Picinino Jakabnak neje. — A. m. a latin *Drusilla*. Julia Drusilla, Caligula császár testvére, meghalt 38-ban; Caligula császár leánya Drusilla meghalt 41-ben; I. Agrippa zsidó király leánya Drusilla meghalt 79-ben.

Duba. 1181. Veszprém megyéből. Folkmár comes Polyán és Meréte nevű birtokait a pannonhalmi apátságnak adományozza. Ezeknek egyikében van Duba nevű szolgálója.

Dvesa (Duesa). 1208 előtt. HO. 7:4. Nyitra megyéből. Nyitra megye főispánja tanusítja, hogy Dobroszló leánya Dvesa, Egyed neje, elfoglalt egy nyitramegyei birtokot. 1271–1272-ben (uo. 129. 137) van Nyitra megyében egy *Deveche* nevű helység (vö. MNy. 11:329).

Dymuth. 1348. Zal. 1:472. A váci káptalan kiadványa. Néhai férje: Kartal nb. Kartali Tamás pestmegyei birtokos. Német név, mely az osztrák főúri családokban is szerepelt. A Héder nb. Güssingiektől származó, de teljesen elosztrákosodott Pernstein-családban is akadunk egy Wallsee *Diemut* nevű nőre (vö. Századok 1895:142–143). — A Liechtenstein-családban van 1265-ben egy *Diemud* stb. Előfordul e név Demud(is) alakjában is. A Lupfenstein nevű strassburgi előkelő családban van 1286-ban Demudis canonissa zu St. Stephan. Uo. a Huneburg családban volt 1346 egy Demudis. (Adl. 84:112. 128.)

Ebrunug. 1259. F. IV. 2:517. Hont megyéből. Néhai férje: Tesmagi Hodos. Birtokai: Tesmag, Kelenye s Maros.

Ech. 1293 előtt. W. 12:543. Baranya megyéből. Csak azt tudjuk róla, hogy hitbérül a baranyamegyei Geresd-en egy-néhány hold földet kapott, s ez Encheberch nevű leányára szállt.

Echete. 1276. MV. 1:373. Esztergomi beguina.

Egizia. 1241. F. IV. 1:232. Nógrád megyéből. Atyja: Katyisz nb. Simon bán. Veszprémi apáca, a tatárjárás alatt Nónába s Vegliába menekült.

Eguidissa. 1454. Bf. 1:683. Nógrád megyéből. Atyja: Katyisz nb. Szécsényi László. Férje: Tomaj nb. Losonci Albert. Egyéb forrásokban (pl. uo. 684) *Adviga* = *Hedvig* a neve.

Elena Jora. 1520. Cs. 5:219. Hunyad megyéből. Atyja: Barcsai János. Első férje: berettyei Pogány Péter; másodika: almafai Mutnoki Péter. A. m. *Eleonora*.

Elga. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovagnak és nejének szolgálója.

Elk. 1300. HO. 7:295. Tóbiás fia Máté északkeletvidéki birtokos szolgálója.

Els és változatai. 1266. Szt. 1:10. Zemplén megyéből. *Elsa*. Náta fia Gergely szolgálója. — 1288. W. 4:329. A pozsony megyei Csallóközből. Atyja: Pál; néhai férje: Potko. — 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasd nb. Nádasdi Andrásnak *Else* nevű szolgálója. — 1321. A. 1:621. Vas megyéből. Atyja: Szecsődi Iván; néhai férje: Hyrch. — 1346. A. 4:556. Szepes megyéből. Atyja: Olcnói Jordán. Mellette szerepel Olcnói Hanko neje *Els*. — 1348. Zal. 1:472. A váci káptalan kiadványa. Neve *Elske*. Atyja: Kartal nb. Kartali Tamás pestmegyei birtokos. — 1355. A. 6:367. Szepes megyéből. Atyja: Phylefalvi (ma Filic) Jakab. Férje: Herolt. — 1358. Zal. 1:587. Zala megyéből. *Els*. Atyja: Csáfordi Markolf. Birtoka: Nagydobron. — 1459. TT. 1909:126. Eperjesből. Neve: *Elze* Czauszerein, háztulajdonos. — Mindezen alakok a német *Elsbeth* becézői, illetve a mai magyar *Elza*, melyről még alább lesz szó. — *Els* és összetételei a külföldön is szerepeltek. Boleszló beutheni-koseli herceg († 1355) leánya *Elska* a 14-ik század második felében élt. II. Bolko apuliai herceg († 1356) leánya Erzsébet (1377—1382) *Elzchen* néven is szerepel. A cseh Przemyslidák troppau-leobschützi ágában van 1410-ben egy *Ilske* nevű boroszlói apáca. *Ils* és *Ilse* azonban már *Elsnek* németes változata.

Elvit. 1276. MV. 1:229. A margitszigeti apácák egyik szolgálója. A név — úgy látszik — olasz eredetű. Az ismert Piccolomini család azon ágában, melyet II. Pius pápa örökbe fogadott és mely a csehországi Nachodban székelt, találkozzunk 1496-ban ker. János nevű úrral, kinek egy *Alvita* nevű leánya volt; ennek férje: Sixarai Hugo, Ajello grófja (Jahrbuch der Wiener herald. Gesellschaft „Adler“ 1885:105).

Elyana. 1274. HO. 7:152. A Vas megyében törzsökös Hermann nb. Dézs comes özvegye. — 1276. MV. 1:170. *Eliana*. Margitszigeti apáca. A sziléziai heinrichau kolostor halottas könyvében szerepel *Yliana* apáca. A név olasz eredetű; Grillo *Eliana* 1268-ban Zaccaria Manuel velencei és phoceai

főúr neje. — Usodimare Tamás leánya *Eliana* 1364-ben Giustiniani-Garibaldo phoceai várnagy özvegye.

Elys. 1323. HO. 3:71. Vas megyéből. Atyja: Szecsödi János; férje: Ják nb. Kemény. — 1330. TT. 1907:110. Erdélyből. Természetes atya: Rajner árpoldi lelkész. — 1359. Sopr. 1:312. Sopron megyéből. Atyja: Potli (ma Petőfalva) Pál. Birtoka: Potli s Büdöskút. A német *Elise*, illetve a fenti *Els*.

Elza. 1268 előtt. Kn. 1:557. Komárom megyéből. Kulcsod mellett említik 1268-ban „sepulcrum *Elze*“-t, ez kétségkívül egy *Elza* nevű nő temetőhelye vagy síremléke.

Emelu. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron érseknek a sopronmegyei Mihályin tartózkodó nőcselédje (vö. MNY. 11:330).

Encheberch. 1293 előtt. W. 12:543. Baranya megyéből. Férje: Olasz Gellért orvos a baranyamegyei Geresd-ből, hol *Encheberch* anyja *Ech* egynehány hold földdel birt. Encs nevű helység több van az országban; *Berch* mester pedig 1331-ben Szabolcs megye alispánja (A. 2:568) és így biztosra vehetni, hogy fenti név helyes kiejtése *Encsebercs*.

Enyd. 1332. Z. 1:395. Szabolcs megyéből. Atyja: Szalóki László; néhai férje: Mátyás. Birtoka: a szabolcsmegyei Inószakolya. Kiejtése valószínűleg *En(y)ed*. E név, úgy látszik, a németben is szerepelt. — 1399-ben találjuk, hogy a (sziléziai) modelsdorfi Uechtritz *Eneda* a sziléziai Siebeneichen-ben egy-néhány ingatlant szerez (Vierteljahrsschrift des Berliner „Herold“ 1888:366). — 1402-ben találjuk, hogy a sziléziai von der Wiese Ramfold özvegye s ennek *Eneda* nevű hajadon nővére a Bunzlau melletti Mühlsdorf nevű birtokukat eladják (uo. 1886:477). — 1407-ben olvassuk, hogy v. d. Wiese Hermann neje: Raussendorfi *Eneda* (uo. 485. 558). — Egy kelet nélküli okiratban (uo. 1888:355) olvasható: „Ulrich Swob (= Schwab) vnd *Enede* syne hous vr(au). (uo. 1888:355).

Eörsik. 1612. TT. 1897:759. Pálfi Katalin végrendelete. „Az *Eörsik*nek hagyok két száz forintot.“ A. m. a mai *Erzsike*. Előfordul a szöveg folytatásában még: „Ecsi *Örsik* asszony-nak, Szegedi Casparnénak hagyok négy száz forintot.“

Epries. 1301. A. 1:15. Zala megyéből. Atyja: Csáfordi Markolf. Néhai férje: Vajda fia Bencenc, zalamegyei birtokos. Nem szenvedhet kétséget, hogy a név helyes kiejtése *Eperjes*.

Eulse. 1271 kör. Kn. 2:105. „*Eulse* ez vala német.“ Tanuságot tesz Árpádházi Margit dolgairól. Mivel német volt, bizonyos, hogy *Ölzse* nem más, mint a fenti *Els* alatt említett *Elske* = *Else*.

Eysal. 1338. TT. 1908:494. A pozsonyi káptalan tanúsítja, hogy a Csallóközben birtokló Csölösztői Jakab nejeének hitbérét biztosította. Neje: *Eysal*; ennek atya: néhai Hofi Cristan. Ezen Hof alsóausztriai helység és így több mint valószínű, hogy *Eysal* is német név. — 1344 (uo. 1911:486). A

pozsonyi káptalan tanúsítja, hogy Fejér Péter pozsonyi lakos neje egyik szolgálóját nővérenek, *Eysalnak*, Gerung özvegyének, pozsonyi lakosnak eladta. Teljesség kedvéért legyen még fel-
említve, hogy a felsőausztriai Pulgarnban székelt, a szentlélek-
ről címzett rend apácakolostora valamikor az ausztriai Gumpen-
dorf kastély birtokosa volt és hogy ennek főnökasszonyai sorá-
ban 1369-től 1381-ig egy *Eisela* von Lau is szerepel (Adler
1886: 75). Kérdés azonban, vajjon a közlés helyes-e, mert
nagyobb a valószínűség, hogy ez nem Eisela, hanem inkább
Gisela. Eyzalra nézve nagyon valószínűnek látszik, hogy Izold
egyik változata.

Facha. 1282. W. 12: 368. Az egri káptalan bizonyág-
levele Bogátradván nb. Pál comes végrendeletéről. Egyik szol-
gálója *Facha*; valószínűleg a. m. a következő.

Fata. 1290. F. V. 3: 503. Ung megyéből. Pányoki Jakab
comes megvesz egy ily nevű szolgálót.

Feina. 1141 és 1162 között. F. 2: 93. Márton comesnek, a
zalamegyei csatári apátság alapítójának neje Magdolna, fiának,
Altmannak egy ily nevű nőszolgát adományoz.

Feledy. 1214. F. III. 1: 478. Zemplén megyéből. A leleszi
konvent egyik nőszolgálója.

Femia. 1217. W. 6: 384. Vas megyében van „villa cujus-
dam *Famia* nomine juxta aquam Sard”. — 1237. W. 7: 50.
Vas megyében van „villa *Femie*”. — 1276. MV. 1: 179. Margit-
szigeti apáca. Uo. 305. van egy másik (?) *Femia*, kinek Lodo-
merius de insula Danubii a férje. — 1279 kör. HO. 7: 175.
Nyitra megyéből. *Famya* asszony fia: Csermelyi Chub. Bir-
toka Csermely. — 1332 előtt. Z. 1: 395. Férje: Szalóki László.
— E név, mint látjuk, kétszer *Famia* alakjában is elő fordul,
de mindamellett kétségtelen, hogy *Femia* az igazi; ez pedig
nem más, mint *Eufemia* rövidítése. Előfordul különben a 16.
század végén is. Midőn Oláh Miklós esztergomi érsek rokona,
Oláh János, 1579-ben végrendelkezett (TT. 1897: 366), többi
között Büdy *Foemia* asszonynak többrendbeli ékszert és dísz-
tárgyat hagyományozott. Ezenkívül megemlékezik (uo. 369)
Barichy György feleségéről: Bornemisza *Foemia*-ról is, kinek
ötven aranyforintot hagy. — Említésre méltó, hogy e névvel
Dalmáciában is találkozunk. Az 1289. évi jádrai (= Zára) köz-
jegyzői jegyzőkönyvekben olvassuk, hogy „Petrus filius olim
Desse et dimidius frater istius *Femie*” stb. (Vjesnik kr. hrv.
slav. dalmatinskog zemaljskog Arkiva). De előfordul a német-
ben és a franciában is. A Sziléziában törzsökös Raussendorf
családból származó Seyfried leánya *Femke* 1389-ben tűnik fel.
Férje: Kochenmeister János, Jägerndorf kapitánya. A szintén
Sziléziában törzsökös Kittlitz-családból származó Pothe nevű
lovag neje 1389-ben az ismeretlen származású *Feme* (Viertel-
jahrschrift des Berliner „Herold“ 1886: 462. 485). A Bethune
nevű francia családban előfordul a 13-ik század közepe táján

Valter leánya *Femia* (franciául *Fémie*), Morfi Guido neje. Mellékesen hadd felemlítsük, hogy Valternek egy másik leánya, *Estefemia*, Soissons urához, Guidohoz ment férjhez.

Fenna. 1370 kör. Kár. 1:318. Zemplén megyéből. Férje: Kócs nb. Hosszúmezei Fekete Imre. Fenna valószínűleg a bibliai Fenenna becézője. III. András királyunk első neje Fenenna lengyel hercegleány volt.

Fera. 1276. MV. 1:332. Férje: Acileus (= Achilles) budaváraljai polgár.

Festyga. 1227. F. III. 2:107. Zala s Veszprém megyéből való. Sol (= Saul) comes egyik nőcselédje.

Finta. 1141 és 1162 között. F. 2:93 Márton comesnek, a zalamegyei csatári apátság alapítójának neje, Magdolna, fiának Altmannak egy ilyenű nőszolgálot adományoz. Ha Fejér közlése helyes, figyelembe kell vennünk, hogy Finta az Árpád-korban nem ritkán előforduló férfinév is volt.

Fleta. 1476. Z. 11:402. Valamely északkeleti megyéből való. Atyja: Kőbölküti Ambrus. Hajadon. Tudtommal nálunk eddig ismeretlen név. Figyelemre méltó, hogy az Isére nevű francia megye grenoble-i járásában lévő Sassenage helység régi birtokosainak családjában a 14. században egy *Flote* nevű úrnő élt, kit a Crouy-Chanel család levéltárának egy 1308. évi latin okirata *Flotta*-nak nevez.

Flora. 1332 el. F. VIII. 3:606. Sopron megyéből; a Széleskúti család sarja. Férje: Veszkeny nb. Ciráki Dénes (1264—1299).

Florida. 1292. HO. 8:314. Nógrád megyéből. Atyja: Keszegi Sixtus. Férje: Berkő fia Kemény. Birtoka: a nógrád-megyei Keszeg. E név, úgy látszik, olaszthoni. A milanói Visconti-családban a 16. század második felében Ferenc leánya: Visconti Florida, kinek első férje Fontana Fülöp, másodika: landoi Marazzano Sándor.

Floris. 1254. HO. 8:59. Vas megyéből. Atyja: Kádár; férje: Karácson; leánya szintén *Floris*. — 1279. W. 9:263. Vas megyéből. Néhai férje Ják nb. Márton. — 1293. W. 5:86. A pozsonymegyei Csallóközből. Férje: Kosodi Pál.

Froa. 1181. F. 2:199. Baranya megyéből. Férje: Marcel prépost. Birtokát, a baranyamegyei (Kővágó-) Szöllöst Farkas nádornak adja el. Ha Fejér közlése helyes, akkor a név helyes kiejtése Frova vagy Fráva. Hogy Fro(v)ának némi hiteles háttere van, bizonyítja a következő. Péter magyar király nővére férjhez ment Babenbergi Adalbert osztrák örgrófhhoz. E nőt — a velencei Orseolo-család ivadékát — az okiratok nagyobb része Froiza-nak nevezi ugyan, de van egy 1058 okt. 1-én kelt okirat, melynek erején IV. Henrik német császár „*Frowilae Adalberti Marchionis viduae*” ajándékot ad (Eredetije a bécsi háziudvari s állami levéltárban; vö. különben „Az Árpádok családi története” című munkám 90—98. old.). Froa s változata másutt

is található. — Az 1193-ban elhalt I. Obizzo estei örgróf leánya, kiről nevén kívül egyebet nem tudunk, szintén *Froa*. — Az 1450-ben elhalt I. Enno, kelet-frieslandi fejedelem leánya *Frouwa* kétszer ment férjhez. Első férje: Sibeth Attena, Dornum ura; második: Eppo Gokkinga, Suidbrok ura (Hopf, Hist. genealog. Atlas 1:208).

Froca. 1263. F. IX. 7:674. Veszprém megyéből. Atyja: Soki (?) Demeter. Jutason lévő malmát a veszprémi egyháznak adományozza.

Frosia. 1276. MV. 1:226. Margitszigeti tartózkodásu. Atyja: Nyitrai Jakab. A. m. Euphrosyne. E név 1579-ben *Frosina* alakjában fordul elő: Oláh Ilona (TT. 1897:366) Büdy Frosina asszonynak többrendbeli dísztagyat adományoz.

Gallatya. 1260. TT. 1908:378. Baranya megyéből. Atyja: Almamelléki Benedek (a tapsonyi Antimfiak oldalóse). Férje: Endre. Nem lehet más, mint a görög Galatea.

Gebe. 1335. F. VIII. 4:131. Esztergomból. Első férje: esztergomi Szentpáli Miklós; második: Marcell fia István; birtoka: egy szentpáli sessio. Valószínűleg a. m. az alábbi Gepa.

Gela. Hogy e név magyarországi okiratban is szerepel, csak Jakubovich adatából (MNy. 11:364) tudom. Szerinte 1380-ban „domina Gela vocata consors Mychaelis de Letom“ fordul elő. Letomra nézve megjegyzendő, hogy alatta a szepes-megyei Letánfalva értendő, mely a régi okiratokban rendszeren mint *Leton*, *Letun*, *Lethan* szerepel. Csak azért soroztam be, hogy a következő adatokat hozzá fűzzem.

Azon körülmény t. i., hogy ezen eddig csak egyszer felmerülő adat Szepes megyéből származik, arra enged következtetni, hogy Gela csak valamely német női név latinos alakja. Csakugyan találunk ilyet. A Bajorországban törzsökös Lauter nevű nemesi családban van 1317-ben *Gele* v. Luter (= Lauter), egy frankfurti ház örököse (Vierteljahrschrift des Berliner „Herold“ 1900:300). — 1351 jul. 11-én arra kéri Lajos magyar király a pápát, hogy egynéhány folyamodónak szabad gyóntatóválasztást engedjen meg. Ezek között van Werner v. Pannwitz (sziléziai család) és neje *Gele* (Vatikáni levéltár. Supplic. ad Clementem VI. Ann. X. fol. 67). — A Meissenben valamikor törzsökös Dernbach nevű nemesi család tagja, *Gele*, 1376-ban apáca (Vierteljahrschrift des „Herold“ 1891:368). — 1393-ban tanúsítja a sziléziai Glatz kapitánya, hogy *Gela* Ryngin (= Runge) nevű asszony merzdorfi s heinzendorfi birtokát eladta (Codex diplom. Silesiae 10:236). — A Bajorországban törzsökös és még most is ott létező Schönberg családban találunk 1407-ben egy *Gele* nevű nőt mint a riesai zárda apácáját. (Vierteljahrschrift des „Herold“ 1891:454.) — A Poroszországban törzsökös Lützenburgi család egyik tagja, Jennelti *Gela* (atyja meghalt 1433-ban), Ewsumi Onno neje. — A sziléziai Kamentzi kolostor halottaskönyvében olvassuk: „Ob(iit) *Gele* mater fr(atris) Nycolai

de Wartenberg“, „Ob(iit) *Gela* mater fratris Heroldi de Lubezeze“. A név kétségtől másutt is fordult elő. Atyám egyik testvére († 1866) is *Gele* volt, de Katalinnak is nevezték, evvel azonban nem akarom állítani, hogy e két név egymással azonos. *Gela* és *Gele* lehet az *Angela* név becézője is.

Gene. 1310. Kn. 2:618. A pozsonymegyei Csalóközből. Atyja: Bartold comes. Néhai férje: Szapi Pamlény. — 1314. A. 1:350. Gömör megyéből. Férje: Balogi Sánk fia Miklós. Baranya megyében volt 1354-ben egy *Genefalva* nevű helység (uo. 6:252); vö. Gyanafalva Zala m.

Genegundis. 1344. TT. 1911:486. Pozsonyból. A pozsonyi káptalan tanúsítja, hogy Fehér Péter özvegye *Genegundis* a pozsonyi Schallabergen lévő szőlőjét Eysal nevű nővérének adta el. Annyi mint *Kunigunda*.

Genit(h). 1312. A. 1:258. A pozsonymegyei Csalóközből. Atyja: Jókai (= Ilkai) Kéty (= Kyech); néhai férje: Légi Lukács. — 1314. Kn. 2:695. A pozsonymegyei Csalóközből. Atyja: Egyed; néhai férje: Pál; mindketten Paka-vidéki birtokosok. — 1316. A. 1:392. A somogymegyei konvent előtt Lesták fia Miklós leánya Genith, Rajnald fia Arnold özvegye kijelenti, hogy Path-on lévő birtokát rokonának, Pályai Péter fia Lőcsé-nek előörökíti.

Gera. 1502. Teleki-Oklevéltár (rövidítve: Tel.) 2:250. Erdélyből. Atyja: Cékei János. Férjei: 1. dicsőszentmártoni Sándor János; 2. Gerendi László. 1506-ban (uo. 291) *Jeronima* a neve. 1507-ben (uo. 296) „*Gedrud alio nomine Jeronyma vel Gera*“. 1513-ban (uo. 316) ismét *Jeronima*. *Gera* a. m. *Gertrud* rövidítése.

Gerecia. 1313. HO. 7:370. A pozsonymegyei Csalóközből. Atyja: Vöki Pot. Valószínűleg a. m. *Gracia* s *Grecia*.

Geredul. 1281. HO. 3:33. Vas megyéből. Néhai férje: Dozmáti Herrik fia István. A. m. a német *Grédil*, vagyis *Gretchen* és az alábbi *Gredil*, *Margit* becézője.

Gersina. A 13. század végén. Turul 1891:147. Abauj megyéből. Atyja Bárcai Moyta; férje: Péter.

Gerus. 1297. HO. 6:427. Nyitra megyéből. Atyja: Oth fia Attlyk, férje: Szentkeresztúri Miklós (vö. MNy. 11:365). — 1350 kör. Nagy Iván című folyóirat. Abaujmegyéből. Atyja: Abanb. Somosi Bakator. Férje: Perényi Miklós (1329—1361) hrussói várnagy. — 1360. F. IX. 3:178. Szepes megyéből. Néhai férje: Kiskolcsványi János. — 1366. Urk. 2:276—278. Erdélyből. Atyja: Enyedi Arnold fia Alárd. Férje: Tompa János. — Előfordul e név Sziléziában is, ott Bolko sziléziai herceg, Fürstenberg ura 1326-ban tanúsítja, hogy „matrona honesta *Geruscha*“, Gallenau Hermann özvegye, gallenau birtokának egy részét a Kamentzi kolostornak cserében adja. (Codex diplom. Silesiae 10:108). Gallenau a boroszlói kormánykerület frankensteini körében fekszik. — *Gerus* kétségtől *Gertrud* becézője.

Geta. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron érseknek a sopronmegyei Mihályin tartózkodó szolgálója (vö. MNY. 11:330).

Geuchund. 1307. A. 1:127. A pozsonyi káptalan tanúsítja, hogy *Geuchund* asszony, Eburlin (= Eberlein) neje, egyik pozsonyi szőlőjét férjének adományozza. Férjének fivére György dévéni plébános. Mindezekből kiviláglik, hogy itt német eredetű névvel van dolgunk. A valószínűség amellet szól, hogy e név első része, Geuch, nem más, mint az alábbi Jeuch vagyis Judit.

Gilud. 1228. HO. 3:1. Veszprém megyéből. Ajkai Istvánénak egyik nőcselédje (vö. MNY. 11:329).

Ginga. 1276. MV. 1:367. Veszprém megyéből. Atyja: Tés helységbeli Gedő clericus (= deák). — 1436. TT. 1909:122. *Ginge*. Eperjesből. Férje: Fusil Jurge (= György), kinek Eperjesen háza van. Valószínűleg a. m. a fenti Chinga s az alábbi Kynque vagyis Kunigund.

Goldus. 1346. A. 4:571. Szepes megyéből. Atyja: Máriásfalvi István; fivére: Máriás; férje: Farkasfalvi Miklós. A név első tagja (a német Gold) arra enged következtetni, hogy a név a. m. *Aranka*; támogatja hogy adatunk a Szepességről szól; továbbá, hogy az „us” végtag csak becézést jelent. A sziléziai Heinrichsai kolostor halottaskönyvében a következő adat található: „Ob(iit) d(omina) *Golda* de Swideniz” (= Schweidnitz). A zsidó németiségben is szerepelt és szerepel e név. — 1371-ben tanúsítják Frigyes, Boldizsár és Vilmos thüringiai tartománygrófok, hogy egynéhány erfurti zsidóktól nagyobb összeget vettek kölcsön. Forrásom szerint (Vierteljahrsschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde 1891:251) e zsidók a következők: „Schalam von Brunowe (= Braunau), **Golde** von Brunowe, *dessen* Schwägerin Hanne stb“, de a közlő abban téved, hogy Golde férfinév, mert Hanne nem „dessen“, hanem *deren* (Golde asszonynak) sógornője.

Gonda. A 15. század első harmadában. Ab. 348. Abauj megyéből. Férje: koriátfalvi Koriáth Gergely, abaujmegyei birtokos.

Gracia. 1307. Kn. 2:569. Pozsony megyéből. Szapi János tanúsítja, hogy Gracia nevű szolgálójának fiát Miklóst, szabadon bocsátja. Minden valószínűség szerint a. m. a fenti Gerecia s a következő Grecia. Előfordult e név a franciában, a spanyolban és angolban is. Az 1428-ban szereplő Navarron de Gassion, egy előkelő béarni (francia) család sarjának neve: *Gracie* de Bonnefont. — Az 1590-ben elhalt Talbot György angol főúr leánya, *Gratia*, férjhez ment Cavendish Henrik angol úrhoz. — Midőn II. András királyunk Jolanta nevű leánya 1235-ben férjhez ment I. Jakab aragoniai királyhoz, elkísérte őt egy Dénes nevű magyar úr, ki Aragoniában letelepedett és családot alapított. Ennek egyik leánya *Gracia*, kinek Eximen de Urrea a férje és ki 1287-ben még él (Századok 1897:589).

Grecia. 1309. Kn. 2:613. Esztergomból. Márton szabó

azon esztergomi palotát, melyet Herbert és Ibor nevű mestereknek nővérétől, *Greciától* vett, az esztergomi káptalannak eladja. — 1403 előtt. Urk. 3:293. Erdélyből. Fivére Helweng. Birtokai: Bürkös, Joánfalva, Köves. A. m. az előbbi.¹

Gredil. 1284. W. 4:273. A pozsony megyei Csallóközből. Atyja: Bezenyei János. Néhai férje: Magyar István. — A német Margarethe névnek egyik becézője. Így találjuk pl. 1330-ban (TT. 1907:110), hogy Rajner árpoldi (Erdélyben) lelkésznek egyik természetes leánya *Greeth*, s ez is Margarethe becézője. 1332-ben él a meissenai örgrófságban Wanscheidi Witekind leánya *Grede*, Oberlahnstein egyik részbirtokosa. 1333-ban van ugyanott Dienheimi Seyfried neje: Bechtolsheimi *Greda* (Vierteljahrsschrift „Herold“ 1891:368. 390). Mindezekből tehát kitünik, hogy Gredil a. m. *Grédl*, *Gretel*.

Guepa. 1222. W. 11:167. Horvátországból. Néhai férje: Armos. Megajándékozta a topuskoji monostort egynéhány földdel (lásd alább Képa alatt).

Gund. 1278. W. 9:217. Veszprém m. Atyja: Ajka nb. Ajkai Péter. Néhai férje: Németi Mádja; jelenlegi férje: Ecsí Fábrián (vö. MNy. 11:365). — 1290. HO. 8:287. Ung m. Atyja: Bodor fia Iván. Férje: Adorján. Birtoka: az ungmegyei Haraszi. Valószínűleg a. m. Gonda vagy az alábbi Gyöngy.

Gundus. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panyit bán szolganépét. Közte van Gundus nevű nőcseléd is. A. m. az előbbi Gund becézője.

Gung(h). 1263. HO. 6:113. Baranya m. Néhai férje: Sydrak fia János. Birtoka: Ujlak. — 1280. W. 12:317. Nógrád m. Atyja: Száj (= Zaah) nb. Tiborc. Férje: Haraszi Simon. Birtoka: a nógrádm. Zahtelek. — 1295. HO. 8:352. Somogy m. Atyja: Patai Mikó. Néhai férje: Lyabai Bessenyfő Benedek. Birtoka: a somogym. Berki. — 1309. Kn. 2:599. A pozsonym. Csallóközből. Atyja: Vöki Bán. Férje († 1309. el. uo. 646 do. 1311) Csenkeszi Mihály. — 1310. Uo. 631. Pozsony m. Atyja: Sárközi Vat (= Woch). Gung a. m. *Gyöngy*, s ez nem más mint a latin Margarita, a magyar *Margit* (vö. Oklsz. 322).

¹ Tudjuk, hogy Gutkeled nb. István († 1260) szlávóniai bán és címzetes herceg (= dux) élete végén (V.) István ifj. király oldalán a IV. Béla által elfoglalt Stájerország kormányzója lett. Ottokár rimés krónikája 1252-re vonatkozólag azt mondja róla (2361-ik vers skk.) „unde in derselben frist bekom sin frouwe mit genist (= szülés) einer tohter, die er des niht erliez nach der stat si Gretze hiez“, vagyis, hogy István ujszülött leányát szülővárosáról Gretzenek nevezte. Ezen névmagyarázatot sehogysem fogadhatjuk el és a helyes magyarázat csak a következő lehet: Az eddigiekből látjuk, hogy a 14. század kezdetétől fogva divott nálunk a *Gracia*, *Gerecia* s *Grecia* női név (mely kétségekivül egymással azonos). A krónikás hallotta, hogy Istvánnak (kit Agrim = Agram = Zágráb hercegének nevez) a stájer Grácban leánya született, kit Gretze-nek hívtak. Azt, hogy Gerecia s Grecia magyar női név, nem tudta; de a stájer Grác nála mindig és mindenütt *Gretze* (*Grätz*), úgy vélte tehát, hogy a Grecia vagy Gerecia nevű magyar leány Grác városáról kapta nevét.

Gungud. 1304. Z. 1:109. Bodrog m. Néhai férje: Kajándi Márk; fivére: Bernold. Részbirtoka: Kajánd. [Gyöngyöd.]

Gungus. 1305. Kn. 2:560. Szécs nb. Mikó fia Mikó végrendelete. Egyik nőrokona Gungus. Ennek atyja Jakab. Hagyományozza neki Thatát (vö. Oklsz. 323). [Gyöngyös.]

Gunig(a). 1276. MV. 1:325. Nógrád m. Férje: Tarnóci Miklós. — Uo. 360. Guniga de Gaya. Valószínűleg Kuni-gunda.

Gunre. 1141 és 1162 köz. Magyar Könyvszemle 1892/93: 18 skk. Zala m. Gutkeled nb. Márton, a zalam. csatári apátság alapítója özvegyének nőcselédje.

Guze. 1318 és 1334 köz. Ab. 501. Abauj m. Atyja: Lambert. Férje: Ferenc fia Tamás szepesi alispán és várnagy.

Guzem. 1313. Kn. 2:687. Hont m. Atyja: Orsányi Fok fia Miklós. Férje: Kelecséni Péter. Birtoka: a hontm. Orsány. A. m. az előbbi.

Gyenge. 1282. W. 12:368. Az egri káptalan biznyságlevele Bogátradván nb. Pál comes végrendeletéről. Egyik nőcselédje Gyenge, valószínűleg a. m. Gyöngy.

Gyula. 1376. Aszl. 86. Körös megyéből. Férje: Dobrakucui Gojszló birtokos.

Gyung. 1276. HO. 5:54. Veszprém megyéből. Atyja: Miska. Férje: Boroch nb. Farkas fia Barla (= Barnabás). Birtoka: a veszprémmegyei Vámos. — 1318. HO. 4:128. Veszprém megyéből. Atyja: Örsi Vylina comes; néhai férje: Vázsony nb. Mencshelyi Móric. Birtoka: Barlag (vö. Kn. 2:749). Kétségkívül a. m. Gyöngy (lásd Oklsz. 322).

Hanga. 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasdi András nőcselédje. A szövegezés kissé zavaros. Nem eléggé világos, hogy Hanga női név. A következőnek alapján azonban valószínű.

Hangucha. 1283. HOkl. 100. A pozsonym. Csallóközből. Atyja: Dézs. Néhai férje: Vatai Barich.

Heegwys. 1490. App. 367. Nyitra megyéből. Férje: Kelemen, kisapponyi lakos. A. m. Hedvig.

Heguigis. 1456. Bf. 1:693. Nógrád megyéből. Atyja: Katyisz nb. Szécsényi László. Férje: Tomaj nb. Losonci Albert (l. f.). Egyéb helyeken (uo. 684. 685 stb.) mindig Aduiga = Jadwiga = Hedvig.

Helbru(n)g. 1227. F. III. 2:106. Zala és Veszprém megyéből. Atyja: Sol (= Saul) comes. Megkapja Örs birtokot (vö. uo. 1:326. 327). Kétségtelenül német eredetű név.

Helga. 1199. HO. 5:3. Zala m. Iwachin lovag nőcselédje.

Herkes. 1214. F. III. 1:479. Zemplén megyéből. A leleszi konvent nőcselédje.

Heroch. 1276. MV. 1:298. Margitszigeti apáca. Atyja: a Budán lakott, de Regensburgból származott Eberhard.

Hilta. 1221. Pann. 1:651. Győr megyéből. Férje: Lesták. Pericse nevű birtokát a pannonhalmi apátságnak adományozza. Talán Hilda.

Hithwand. 1212. HO. 6:10. Fejér megyéből. Bárán fia Hippolit nőcselédje (vö. Oklsz. 382).

Hogus. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin comesnek egyik nőcselédje.

Holmas. 1248. W. 7:274. Baranya megyéből. Csúzai Csaba comes flainak nőcselédje.

Houacha. 1289. HO. 8:269. Nyitra megyéből. Köröskényi Tiborc nejének nőcselédje. A. m. az alábbi Howacha.

Houodi. 1152. Pann. 1:601. Margit nevű győrmegyei úrnő ily nevű nőcselédjét szabadon bocsátja.

Howa. 1238. F. VII. 1:263. Zala megyéből. Felsődörögdi Farkas nőcselédje.

Howacha. 1238. Uo. Előbbinek a nővére; úgy látszik két egymással azonos név.

Hudi. 1152. Pann. 1:601. Margit nevű győrmegyei úrnő ilyenévű nőcselédjét szabadon bocsátja.

Hugdi. 1141 és 1162 köz. F. 2:93. Gutkeled nb. Márton, a zalam. csatári apátság alapítója özvegyének nőcselédje, kit Altmann nevű fiának adományoz.

Huguia. 1221. Pann. 1:651. A pannonhalmi apátságnak Pericsén tartózkodó nőcselédje.

Hugus. 1181. W. 1:77. Veszprém megyéből. Folkmár comes Polyán és Meréte nevű birtokokat a pannonhalmi apátságnak adja. Egyikökön van Hugus nevű nőcselédje (vö. Oklsz. 397). — 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes nejének nőcselédje.

Hunige. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert kir. követ ilyenévű nőcselédjét a pannonhalmi apátságnak hagyományozza.

Hylla. 1344. A. 4:417. Szepes megyéből. Az öreg Henrik bíró leánya. Férje: Görgei András. — Nagy Károly császár első neje, Dezső longobárd király leánya, kinek nevét okirati bizonyossággal nem ismerjük és kit férje 771-ben eltaszított, némelek szerint a Hilla nevet is viselte. A sziléziai Heinrichsai zárda halottaskönyvében olvassuk: „Ob(iit) *Hilla* familiaris“ (női alkalmazott) és „domina *Hilla* de Wisental“. A szintén sziléziai Kamentzi kolostor halottaskönyvében pedig olvasható: „Ob(iit) *Hilla* de Frankenberc“.

Hyrumtrud. 1316. A. 1:401. Kassai családból való. Néhai atyja: Henrik kassai polgár. Anyja Margit a szepesmegyei János nővére. Férje: Arnold kassai polgár. A. m. a német Irmintrud.

Iburca. 1265. F. IV. 3:278. Hont m. Hontpázmán nb. Márton bán nőcselédje. — E névre vonatkoznak a következő adatok is: 1243. W. 7:139. Ybur sztergomi polgár (vö. Kn. 2:613 661). — 1299. HO. 8:393. Ibur fiaI István és Herbert a hontmegyei Százd birtokosai. — 1311. A. 1:229. Liptai Ybor

a hontm. Lissó birtokosa. — 1329. A. 2:407. Ibur fia István kir. kiküldött egy hontm. birtokügyben. — 1344. A. 4:477. Ibur unokái a hontm. Deménd urai. — 1346. Uo. 645. Ibur unokája Péter képviselő egy hontm. birtokperben. — Nincs kizárva, hogy Ibur csak az Yburharth (= Eberhard; vö. W. 12:580) rövidítése, de annyi áll, hogy az Ibur név viselői legnagyobb része Hont megyében szerepeltek, hol fenti nő is kimutatható; így biztosra vehetjük, hogy Iborka (= Iburca) nem más, mint az Ibor férfinév női alakja.

Ilana. 1333. Z. 1:405. Baranya m. Atyja: Szentlőrinci Simon. Néhai férje: Becsei Egyed.

Ilko. 1405. Hd. 1:126. *Ilka.* Atyja: Debreceni István; férje: Aba nb. Domszlói Demeter hevesm. birtokos. — 1416. Uo. 150. *Ilko.* Atyja: Csornai János. Férje: Kékkúti Török (= Thuruk) János zalam. birtokos. — 1422. Sopr. 2:67. *Ilko.* Sopron m. Atyja: Osl nb. Asszonyfalvai Lőkös fia János. Férje: Hontpázmán nb. Szentgyörgyi és Bazini Eberhárd (vö. uo. 271 do. 1437). — 1423. HO. 3:347. *Ilko.* Vas m. Férje: Rumi Doroszló (vö. Zal. 2:482 do. 1434). — 1437. Pal. 1:209. Nógrád m. *Ilko.* Férje: Pinci Jonhos György nógrádm. birtokos. — 1448. Zal. 2:540. Zala m. Férje: Nádasdi Darabos Jakab. Birtoka: Szabar. — A. m. Ilona; a fenti Pinci Jonhos neje (Pal. 1:209) 1344-ben mint *Elena* is szerepel.

Ilisbit. 1293. HO. 6:402. Vas m. Nádasdi Andrásnak egyik nőcselédje. — A. m. *Erzsébet.* Ami a mai Erzsébet nevet illeti, megjegyzendő, hogy az r-es alakot régibb időben egyesegyedül csak az 1344 körüli adatban (HO. 8:43) találjuk és hogy e közlés helyessége kérdéses, mert az összes adatok egyetértőleg tanúsítják, hogy a régibb okiratok mindig csak *Elzsébetet* ismernek. Megtaláljuk ezt a régibb németben is. A meissenai Wanheidi *Elsebet* pl. tanúsítja 1332-ben, hogy nagy-nénje *Elsebet* után az Oberlahnstein nevű birtoknak egy részét örökölte (Herold 1891:391).

Ilunch. 1319. A. 1:534. Ilanch. Valkóm. Atyja: Jámai Pál; néhai férje: Dombói Andorka. — 1322. Uo. 2:20. Szatmár megye. Atyja: István fia Miklós. Ilunch eladja a Bátoriaknak Ecsed nevű birtokát. — 1341. Kár. 1:140. 146. Szabolcs m. Atyja: Oháti Márton; néhai férje: Tamás fia István. Birtoka: Ohát. — 1342. Z. 2:39. Zemplén m. Néhai férje: Bálint sárospataki polgár. Birtoka: egy sárospataki telek. — 1344. A. 4:449. Szatmár m. Hajadon. Atyja: Gutkeled nb. Balkányi János. Birtoka: a szatmárm. Körtvélyes. 1353-ban (Z. 2:519) mint nobiles puella Ilonch szerepel. — A. m. Ilona. Az utóbbi névre megjegyzendő, hogy 1325-ben (A. 2:226) Gömör megyében Nigol nb. Miklós özvegye *Ilwna*.

Ilus. 1404. Z. 5:370. Baranya m. Férje: Mihály, volt pécsváradi polgár. Birtoka: egy Szentersébet melletti malom A. m. Ilonának még most is divó becézője.

Ilyana. 1269. F. IV. 3:533. Trencsén m. Atyja: Jeszenci Olasz János; férje: Endre. Kétségkívül a. m. a fenti Elyana. A sziléziai Kamentzi kolostor halottaskönyvében olvassuk: „Ob(iit) *Iliana* mater fr(atris) Heynrici de Ozzec.

Imus. 1346. A. 4:556. Szepes m. Atyja: Olnói Jordán. Az i hang sokszor helyettesíti az e-t. Imus eszerint Emus, ami nem más, mint *Emma* becézője.

Iratna. Budai Ferenc Lexikonjában (1805. III. 312) olvassuk, hogy az 1426-ban elhalt Szentgyörgyi és Bazini I. György felesége egy Ozdravzki *Iratna* nevű nő volt. Ezen adatot Nagy Iván „Magyarország családjai“ című alapvető munkájában minden közelebbi megjegyzés nélkül közli. Tudomásom szerint sem az Iratna név, sem a nevezett nő történelmi műveinkben egyebütt nem található s így e női név egyelőre meg nem határozható. Budai, kinek műve még ma is elég gyakran megbízható adatokat nyújt, azon hibában szenved, hogy állításait sem okirati, sem egyéb természetű bizonyítékokkal nem erősíti s így Iratnára vonatkozó forrását sem említi. Más helyen (Monatsblatt der Wiener heraldischen Gesellschaft „Adler“ 1905: 71—73) közzé tettem, hogy egy *Oztrozky* Miklós 1399-ben Pozsony megye alispánja volt (pozsonyi káptalan levéltára, capsa A. fasc. 10. Nr. 6^a). Ha már most fontolóra vesszük, hogy ezen alispán a Pozsony megyében törzsökös és ott birtokolt, 1384-ben már felnőtt és 1426-ban elhalálozott Szentgyörgyi-Bazini I. Györgynek a kortársa, — hogy Ozdravzki és Oztrozky nem más, mint a latin „de Ozdra, de Oztra“ stb. szlávós alakja, — hogy György neje ennek alapján az alispán családjával összekapcsolható: akkor azon eredményre kell jutnunk, hogy az eddig meg nem határozott Iratna név kétségkívül *szláv* eredetű.

Isalch. 1274. W. 9:102. *Isalt.* Zala megyéből. Gotthard özvegye. Fivére Miklós. A Millei-családbeliek kielégítik hitbéri követeléseit. — 1298. Uo. 10:328. Fejér megyéből. *Ysalch.* Peregi Jób leánya. Férje: Tenkeló fia Péter. — 1307 és 1339 között. Ab. 562. Abauj megyéből. Az Aba nb. Somosi-család sarja. Férje: Széplaki Jeszenői Péter. — 1313. S. 1:75. Sopron megyéből. Atyja: Cséri Csepán. Néhai férje: Szopori Demus. — 1314. A. 1:369. *Isalth.* A vasmegyei Mákfai-családból való. Férje: Sári Adumpreth fia László. Birtoka: Kis-Kocs. — 1318. A. 1:457. Szabolcs megyéből. Atyja: Jákói Csepán. — 1325. A. 2:207. Abauj megyéből. *Isach.* Atyja: Ratold nb. Rajnald. Férje: Basztéji Gyula, a Rozgonyiak egyik oldalöse. — 1327. F. IX. 7:736. Tolna megyéből. Néhai férje: Farnasi Imre. — 1333. A. 3:36. Bodrog megyéből. *Ysalch.* Atyja: Fekecsi Orros Illés. Férje: Csepesi István. — 1337. Uo. 322. *Yszolt.* Liptó-Turóc megye táján. Néhai férje: Turóci János. — 1340. Uo. 4:45. *Isalth.* Zemplén megyéből. Atyja: bezzegi Ethkes Péter. Férje: Hoportyi Domonkos. — 1353. A. 6:58. Zala megyéből.

Néhai férje: Hobaji Beech. — Látjuk tehát, hogy e név az ország különböző tájain az úri társadalomban szerepelt. Már most az a kérdés, hogy kellene kiejteni s mi a jelentése és származása. Mivel az utóbbit magyar alapon nem találjuk, külföldön kell keresnünk.

Tudjuk, hogy Trisztán, egy középkori breton monda hőse, egy cornwallisi király nejét, *Isoldát* szerette s hogy ebből szerencsétlenné lett. Strassburgi Gottfried 13. századbeli német költő a mondát eposzban dolgozta föl s a nő neve helyel-közzel *Isoltt* alakjában is szerepel. Tudjuk, hogy a Trisztán név nálunk már a 13. század első felében, nevezetesen a Buzád-Hahót és a Ják nemzetség tagjainál (Vas és Zala megyében) divott, mi sem áll közelebb tehát mint az, hogy régibb hölgyeink az Izolda nevet is felvették. A fenti adatokban két főalak található. *Isalch* és *Isalth*; az utóbbi alak kétségtelenné teszi, hogy *nem egyéb mint a német Isolde* s hogy a fenti adatokban előforduló név helyes magyar kiejtése *Izsalt*. Végezetül még kiemelendő, hogy (II.) Frangepán István magyar főúrnak († 1481) első nejét, Estei (III.) Miklós milanói fejedelem leányát az okiratok következőleg nevezik: a) 1465: domina *Isota* (Mátyás-kori dipl. Emlékek 1:312); b) 1481: magnifica domina *Ysotta* (Frangepán-Okltr. 2:160). Sírkövén († 1456) ez áll: domina *Iscota*. E házasságból született Frangepán Bernát, s ennek szintén *Isotta* nevű leánya volt. Midőn őt 1492-ben Egervári László szlavóniai bán fiával eljegyezték, akkor ez erről szóló okiratban mint generosa virgo *Isota* szerepel. (Frang.-Okltr. 2:200). 1515-ben Perényi Istvánhoz megy férjhez és akkor mint generosa domina (puella) *Isotha* fordul elő. 1518-ban: domina *Isotha*. 1525-ben (már mint Perényi István özvegye) domina *Isotha*. 1526-ban következőleg nevezi magát: *Isotha de Frangepanibus, relicta*... Stephani de Peren (Frang.-Okltr. 2:300. 316. 378. TT. 1895:390); de midőn 1533-ban és 1545-ben már Serédi Gáspárnak a neje, akkor Erzsébetnek nevezik (Uo. 2:604); tudjuk azonban, hogy Erzsébet olaszul Elisabeta s így bizonyosnak vehetjük, hogy Erzsébet csak második, illetve mellékneve volt. Az pedig, hogy az olasz *Isotta* nem más, mint az *Isolda* vagy a magyar *Izsalt*, több mint valószínű. [Vö. *Isotta* Nogarola olasz írónőt; munkáit Ábel Jenő adta ki.]

Iuana. 1259. F. IV. 2:518. Hont megyéből. Atyja: Tesmagi Hodos; anyja: Eburnug; férje: Zorachuni (= Szorocsini) Endre. — A. m. *Ivána* = *Johanna*

Iwanya. 1381. Z 4:186. A császári káptalan kiadványa. Néhai férje: Zerchi Chethel Domonkos, kit az illető okirat Zelchi-nek is nevez.

Jagoda. 1258. W. 11:453. Pozsega megyéből. Borics bán nb. Ditmár comes özvegyének Golgován vagy Szapolyán tartózkodó nőcselédje.

Jelench. 1300. W. 12:665. Vas megyéből. Atyja: Mákfai

Márton; férje: Köcski Miklós (1326-ban újra találkozunk vele; v. ö. A. 2:252, akkor már második férje van: Miklós fia Miklós. Az erről szóló okirat azonban háromszor *Jolynth*-nak nevezi, ami a m. *Jolán(tha)*.

Jeronima. 1429. (és 1436 között.) Balogh: Vas megye nemes családai 50. Vas megyéből. Férje: Geregye nb. Egervári Kelemen. — 1454. Z. 9:418. Tolna m. Férje: Tetétleni Albert. Birtokai: Nak és Merzse. — 1458. Z. 10:4. Atyja: Ujlaki Miklós szlavoniai és macsói bán (később Bosznia királya). Későbbi férje: Lénárd görci uralkodó gróf. — 1506. Tel. 2:291. Erdélyből. Atyja: Cékei János; első férje: dicsőszentmártoni Sándor János; másodikika: Gerendi László. Felmerül már 1502-ben (uo. 250), de akkor *Gera* a neve, 1507-ben (uo. 296) „*Gedrud alio nomine Jeronyma vel Gera*”; 1513-ban (uo. 316) ismét csak Jeronyma. — *A 16-ik század első felében*. Ab. 502. Abauj megyéből. Atyja: Semsei János. — *A 17-ik század második felében*. Balogh 3. Vas megyéből. A Magaróts-család sarja. Férje: Akacs András vasmegyei birtokos.

Jeuth. 1309. Kn. 2:591. Pozsony megyéből. Néhai férje: Anyai Mihály fia Jakab. Birtoka: a pozsonymegyei Taksony (vö. uo. 493 és A. 1:123). — 1339. Kár. 1:137. Pozsony megyéből. Atyja: Körtvélyesi Jakab. Néhai első férje: Nagy Miklós; másodikika: Pető fia Mihály. Birtoka a pozsonymegyei Körtvélyes. — A győri káptalan jelenti 1369. nov. 13-án a nádornak (Pozsonyi káptalan házi levéltára Capsa D. fasc. 9. Nr. 79) hogy a két Vök helységben határjárást eszközölt. A szomszédos birtokosok sorában van *domina Geugch (?) de eadem Welke commetanea* is. A név nehezen olvasható, de valószínűnek látszik, hogy ez is Jeuth. E névre megjegyzendő, hogy nem más mint *Jutta* vagyis *Judith* becézője. I. Bolko schweidnitzi s münsterbergi herceg leánya Jutta († 1320), István alsóbajor herceg († 1310) neje, helyel-közzel *Jeut* néven is szerepel. (Grotefend: Stammtafeln der schlesischen Fürsten, pag. 7). Találjuk különben részint Jeut, részint ettől eltérő alakban még egyéb külföldi adatokban is. A Krajnavidéken törzsökös Oberburg-család tagjának 1258 ban elhalt I. Hermann neje *Jeutha* (Adler 1894:236). — A Feyregg nevű felsőausztriai kastély első ismert tulajdonosa a nemesi Anhang-család, kinek Ulrik nevű tagja s ennek neje *Gevte* 1289-ben szerepel. Ugyanez a házaspár szerepel még valamivel később is, de akkor az erről szóló okirat azt mondja: Ulrich von Anhang és neje *Juditta* (Adler 1884:136). *Gevte* e szerint csak *Jeute* változata. A szintén Tirolban törzsökös Lamberg-családban találkozunk I. Vilmossal (1322—1335), kinek neje részben mint *Jutha*, részben mint *Gauchze* fordul elő (uo. 176). Végezetül még kiemelendő, hogy a német Jutta (= Judit) helyel-közzel mint *Gutha* is szerepel. Troppai Premko herceg leánya Gutha, ki kétszer magyar főúrhoz ment férjhez, hazai okiratainkban (Hokl. 404. Sopr. 2:307 do. 1440—1441) Gythka.

Joatec. 1198. F. IV. 2:345. Sopron m. Csák nb. Ugron érseknek a Sopron megyei Mihályin tartózkodó nőcselédje. (Játék.)

Johaleta. 1276. MV. 1:166. Margitszigeti apáca-jelölt.

Jolán. Régibb forrásainkban sokféle alakváltozásban előforduló jövevény név, mely tudtommal nálunk először csak II. András királyunk második nejével merül fel. „Jolán“ újabb keletű s jelenleg igen divó női név, melyet ez alakban csak azért vettem fel, hogy eredetére s jelentésére egynéhány megjegyzést tegyek.

II. András 1215-ben másodszer nősült., Uj neje Jolánta atyai részről francia, anyairól (anyja is Jolánta) hennegau-flandriai származású volt. Neve sok alakváltozásban jelenik meg: Hyolenz, Jole, Hyole, Jolans, Jolen és Joleth; leggyakrabban szerepel azonban a *Yoles* (F. III. 1:286; HO. 7:7; W. 1:223; 11:141), s ez határozottan magyaros átalakítás.

A MNy. 1:37 azt a kérdést vitatja, hogy honnan is vehette II. András második neje, ki francia leány volt, az ő nevét, s a kérdésre ott néhai Kont Ignác válaszolt. Csakhogy e válasz nem önálló bírálati kutatáson, hanem Racine egyik munkáján alapszik, ki jó színműőr volt, de nem kritikai történetkutató. Nála pl. azon Yolande nyitja meg a sort, aki Robert comte de Dreux leánya s II. Arthur de Bretagne felesége volt. Ezzel szemben megjegyzendő, hogy II. Arthur, Bretagne hercege, 1312-ben halt meg, és hogy a Jolanta név franciaajku uralkodó és főúri családokban már sokkal korábban kimutatható. Itt vannak pl. a következő adatok: Neversi Vilmos leánya Jolanda, I. Hugo Burgund hercegének neje † 1078-ban mint clugnyi apáca. — Lusignani II. Amalrik leánya Mária Jolanta † 1212 mint Brienne-i Jánosnak Jeruzsálem királyának neje. — A Capetingek családjából származó II. Róbert, Dreux urának második neje 1184-ben Yoland († 1224), kinek Coucy Rudolf francia főúr az atyja. — Chatilloni Guido, St. Paul urának leánya Jolanta, férjhez megy 1227-ben IX. Archimbaut, Dampierre urához és meghal 1254-ben. Dreux-i Péter, Bretagne hercegének Yoland nevű leánya férjhez ment 1238-ban IX. Lusignani Hugo főúrhoz és meghalt 1272-ben. — Ezekből már most nemcsak az tűnik ki, hogy e név sokkal előbb divott, hanem hogy kivétel nélkül csak Yoland(e) alakjában használták.

A név etimológiájára megjegyzi Kont, hogy germán eredetű, megfelel a carolingi szövegekben előforduló Idolindis és Eudolindis neveknek és ezt Longnon tanár nyomán azzal okolja meg, hogy a -lindis-végezetű női nevek a régi franciaságban -lans-al végződnek, mint pl. Yolans Eudolindis vagy Idolindis helyett. Az Y az elején csak írási fantázia hangtani valóság nélkül stb. — Erre megjegyzendő, hogy a németben tényleg számos -linde végezetű női név (Adelinde, Rosalinde, Theodolinde stb.) ismeretes, de Eudolindis csak az Eudo férfinév származéka lehet. Eudes pedig, mely gyakran mint Eudo és Odo is szerepel, nem német, hanem francia név, mely majdnem minden régibb francia kisebb dinasztiaszalamban kedveltségnek örvült. A Capeting-családból származó első férfi, ki a francia trónon ült, szintén Eudes vagy Odo(n); uralkodott

888-tól 898-ig. Eudolindis-ben Eud az irányadó kezdő szótag, Yoland-ban pedig Yol vagyis Jol; a kettő közötti hangtani különbséget nem lehet áthidalni. A név eredete s jelentése másutt keresendő:

Olasz családokban a kötvekezőket találjuk: 1380. *Violanta*. Atyja: Giustiniani-Rocanelli Péter, a görög Chios ura. Férjei: a) 1380: Venerio Fregoso; b) 1390: Piccamiglio Boldizsár. — 1368. *Violans* (Henninges, *Theatrum genealogicum* 2:1106), kit a későbbi Imhof (*Hist. Ital. et Hisp. genealogica* 1701:157) *Violanta*-nak nevez. Atyja: Visconti II. Galeazzo milánói herceg. Férjei: 1. Lionel, az angol Clarence hercege † 1368; 2. Otto, Montferrat ura † 1378; 3. Visconti Lajos † 1381. Maga *Violans* 1382-ben halt meg. Hübner (1725:74) szerint: „**Jolantha** oder **Violenta**.” Morérinél (1740) *Yoland* de Milan. — 1404. *Violanta*. Férje: Giustiniani-Ughetto Márton. — 1437 *Violanta*. Atyja: Giustiniani Bartolomeo 1453. *Violanta*. Atyja: Crispo Miklós, Syra ura. Férje: 1453 Zeno Caterino. — *A 15-ik század közepén*. Henninges 1047. **Violentina vel Yolanta**. Atyja: Ruverei (Roborei) Lénárd, savonai ur. Férje: Riario Jeromos, Imola ura. — *A 15-ik század első felében*. *Violantina*. Atyja: Doria Dorino. Férje: Gattilusio Jakab, Lesbos ura † 1427. — 1469. *Violanta*. Atyja: Longo Jakab. Férje: Adorni Ráfáel († 1458). — 1522. *Violantina*. Atyja: Ciceri András. Férje: Sauli Ágoston. *A 16-ik század első felében*. *Violanta*. Atyja: Giustiniani-Rocanelli Fülöp. Férje: Longo Tamás — 1535. *Violanta*. Atyja: Bentivoglio Sándor. Férje: Sforza I. János Pál († 1535). — Ennek dédunokája szintén *Violanta*, Sforza Ferenc leánya. — *A 16-ik század közepén*: Gerini *Violanta*. Férje: Pieri-Piccolomini Silvio. — *A 17-ik század első felében*: *Violanta*. Atyja: Pieri Piccolomini Aeneas († 1619). Férje: Ferenc Mária, Molegonello ura. — Olaszországon kívül találjuk, hogy III. Amadé genfi uralkodó gróf († 1367) leánya *Violante* (VIII. Aymeri Narbonne grófjának a neje) a *Jolanta* nevet is viselte.

Et nunc venio ad fortissimum virum. II. Andrásnak Courtenayi Jolantával kötött házasságából egy szintén Jolanta nevű leány született, ki 1235-ben I. Jakabhoz, Aragónia királyához ment férjhez és ki hazai okiratban Joleth és Jolench néven is szerepel (W. 11:569. — F. VII. 2:431); spanyol (aragóniai) krónikákban rendszeren Jolans és Hioles. De szól róla még két felette érdekes aragóniai okirat.¹ Bertalan pécsi püspök és Nagymartoni Bertrand, egy Aragóniából Magyarországba vándorolt család tagja kijelentik Barcelonában 1235 február 20-án, hogy András magyar király *Yolecz* nevű leányának hozományát Jakab aragóniai király előtt bevallják és bizonyítják. Curita Jeromos aragóniai krónikás pedig az *Anales de la corona de Aragon* című, 1610-ben megjelent művében (lib. 3. cap. 23) 1235-hez mondja: „Este anno (= 1235-ben) vino **la reyna Violante** hija del rey de Vngria

¹ Ezeket Thallóczy Lajos közli a *Századok* 1897:578. 586. lapján.

a Barcelona“ (Ebben az évben érkezék Violante királyné, a magyar király leánya Barcelonába).

Mindezekből már most a következő tűnik ki. Látjuk, hogy Violanta ősrégi olasz női név, melyről egynéhány esetben, nevezetesen pedig Jolanta magyar királyleánynál, határozottan látjuk, hogy viselője helyel-közzel Jolanta néven is szerepel. A két név azonossága különben első pillanatra már természetesnek látszik; csak a kezdő V-hangot kell elhagynunk és marad az iolanta, melyből könnyebb kiejtés kedvéért Jolanta lett, s ezt az Olaszországon kívüli népek általánosságban elfogadták. *A francia Yoland(e) tehát nem más, mint az olasz Violanta lényegtelen változata.* Az pedig, hogy Violanta eredete a latin violára vezet, nem szenvedhet kétséget.

Jolen. 1270. HO. 8:97 (ott tévesen 1264-re van téve). IV. Béla király mondja, hogy leányai férjükkal nála látogatóban voltak; köztük van *domina Jolen* kalischi hercegnő; férje 1257-ben Boleszló, a lengyel Kalisch fejedelme († 1279). A lengyel írók egyáltalában Ilonának nevezik, bár elismerik, hogy Jolanta is, amit ők *Jolentának* neveznek. Hasonló példára akadunk Sziléziában is; I. Kázmér tescheni herceg egyik leánya, ki 1361-ben a Krakó melletti Kis-Andrzejow zárda fejedelemasszonya, németben Helene, lengyel forrásokban Jolenta nevet visel.

Jolenth. 1277. W. 4:90. Nyitra és Nógrád m. Atyja: Hontpázmán nb. András, a Forgács-család őse. Néhai férje: Pilis nb. Atyas. — 1291. HO. 6:371; Valkóm. Atyja: Keled fia Gergely, a hirneves Kórógyiak oldalőse. Férje: Péc nb. Servusdei fia László. Birtokai: Baranya és Valkó m. (vö. A. 4:21 do 1340) — 1320. A. 1:566. Szatmár m. † férje: Sunk fia Pál. Birtokai: Ór, Pátyod és Gernyez. — 1327. Blagaj-Okltr. 97. Zágráb m. Férje: Szánai Goyszló fia István brumeni (brubnoi) várnagy. — 1353 el. A. 6:79. Borsod m. Jolent akkor már nem él. Néhai férje: Ládi Domonkos.

Jolonth. 1272. W. 8:408. Veszprém m. Atyja: A veszprémm. Őrsiek egyike. Férje: Csanád nb. Elek.

Jolyan. 1282. W. 12:368. Az egri káptalan tanúsítja, hogy Bogátradván nb. Pál comes végrendelkezett. Egyik nőcselédje Jolyan = Jolán.

Jolynt(h). 1298. HO. 7:270. Vasm. Jolint. Atyja: Bogyoszlói Simon. Néhai férje: Megyesi Iván. Birtoka: a vasm. Megyes. — 1326. A. 2:252. Vas m. *Jolynth.* Atyja: Mákfai Csama fia Márton; néhai férje: Köcski Miklós vasm. birtokos. Második férje: Nagy Miklós fia Domonkos. (V. ö. Jelench).

Jorant. 1276. MV. 1:316. Margitszigeti apáca. Kétség kívül helytelen közlés Jolant helyett.

Judka. 1505 Cs. 5:233. Hunyad megyéből. Atyja: Szentgyörgyi Kendris. Férje: Felpestesi Mátyás. A. m. Judit becézője, a későbbi Jutka. A *Judyth* név előfordul különben 1328-ban (Zal. 1:608), atyja: Tomaji Miklós. Férje: Rendesi Gergely.

Juka. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan jelenti, hogy Panyit bánnak szolganépét összeírta. Juka egyik nőcselédje.

Julna. 1353. Zal. 1:539. Zala megyéből. Atyja: Györk fia András. Férje: Gera fia Benedek. Birtoka: a zalamegyei Törek.

Julyana. 1427. Z. 8:340. Zala- s Fejér m. Atyja: Thomaji Pál. — 1450. Uo. 9:234. Bereg m. Atyja: Csernavodai György; néhai férje: Atyai Boldizsár. — 1473. Uo. 11:122. Veszprém m. Hajadon. Néhai atyja: Vezsenyi László, magyar főúr. — 1499. Kár. 3:35. 42. Szatmár m. Atyja: Drágfi Miklós († 1481); néhai férje: ecsedi Bátor András. Birtoka a szatmárm. Ecsed vár.

Jurke. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan jelenti, hogy Panyit bánnak szolganépét összeírta. Jurke egyik nőcselédje.

Kachus. 1355. TT. 1911:527. A pozsonyi káptalan jelenti, hogy Bekő leánya Kachus Csölösztő s Kiliti nevű csallóközi birtokokból az őt illető leánynegyedet megkapta. A. m. Katus.

Kachy. 1281. W. 9:318. Szepes megyéből. Atyja: Richnói Ján comes. Férje: Simon. Birtoka: a szepesmegyei Tarkó. A. m. Kati = Katalin becézője.

Kachych. 1333. Zal. 1:274. Zala megyéből. Férjei: 1) Ger-gely fia László. 2) Kaba Domonkos. Birtoka: a zalamegyei Monoszló. A. m. *Katica*. Megjegyzendő azonban, hogy úgy mint az előbbi kettőnél, itt is a ch valószínűleg th-nak veendő.

Kalis. 1375. TT. 1907:90. Erdélyből. I. Lajos király tanúsítja 1360-ban (uo. 87), hogy Gáldi Adorján fia Péternek Margit nevű leánya, a nem nemes és birtok nélküli Székely Miklós fia István özvegye az apai örökös birtokokból szintén birtokot kapjon. E Székely Istvánnak a leánya: Kalis asszony 1375-ben Gáldtői Mihálynak a neje. Lehet, hogy Colos- és Colychoval azonos.

Kanna. 1326 *előtt*. TT. 1910:304. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Csölösztői Rózsás János. Férje: Gutor-szegi Miklós. Kanna 1326 dec. 21-én már nem él.

Kanycha. 1333. A. 3:56. Férje: Piskárkosi Pócs, a sáros-megyei Szakalya (vagy Szokoly) várnagya. Atyja: Szentandrás Apród István, abaujmegyei birtokos. Helyes kiejtése valószínűleg Kanica s így elfogadható, hogy a fenti Kannának becézője.

Kathe. 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes ne-jének nőcselédje.

Kathlen. 1342. A. 4:260. Somogy megyéből. Atyja: Eddei Fodor János. Férje: Leu fia Miklós. Birtoka: a somogy-megyei Szőlős. A. m. Katalin.

Kathlin. 1324. HO. 5:99. A budai káptalan kiadványa. Néhai férje: Cenci vagy Ceniti (?) Jakab fia János. — 1345. Z. 2:179. Bodrog m. Atyja: Miklós. Birtoka: a bodrogm. Tóti. — 1346. Uo. 189. Csanád m. Atyja: Ayduara Péter; férje: Némái Tyugus Miklós. A. m. Katalin.

Kathko. 1408. Urk. 3:445. Erdélyből. Atyja: Almakeréki Apafi Mihály. Hajadon. A. m. Katka. — 1424. Z. 8:207. Katko.

Szabolcs m. Néhai atyja: Debreceni László. Férje: Telegdi Ferenc. Birtoka: a szabolcsm. Mocs. — 1446. Uo. 9:101. Szabolcs m. Kathko. Férje: Szokolyi Bálint. — 1446. Uo. 118. Szabolcs m. Perényi Kathko. Férje: (Kis-) Várdai Miklós. — 1476. el. A jókatekai Konde-család levéltára. Pozsony m. Kathko. Néhai atyja: Apaji László.

Kathow. 1343. Szt. 1:169. Borsod megyéből. Atyja: Kondói Herbert fia Miklós. A. m. Kató = Katalin becézője.

Kathy. 1357. Kár. 1:235. Pozsony megyéből. Atyja: Cseh János. Birtoka: Körtvélyes. — 1385. Z. 4:308. Kathy. Néhai férje: Gégényi Vörös János.

Katka. 1371. Erdélyi Múzeum. 1904:25. Pozsega megyéből. Atyja: Szapolyai Vajda János. A. m. Katalin becézője.

Katkawa. 1397. MV. 2:307. Somogy megyéből. Férje: Péc nb. Marcali István fia Miklós, Temes megye főispánja. — A. m. Katalin becézője.

Katouch. 1343. Szt. 1:169. Borsod megyéből. Atyja: Kondói Herbert fia Miklós. Fentebb láttuk, hogy Miklósnak még egy Kathow nevű leánya is volt; tehát két Katalin nevű leánya, kiket ily módon különböztettek meg.

Katthre. 1357. A. 6:563. Vas megyéből. Férje: Magyar-szelestei István. Rokona: Győri Csama fia Péter. A. m. a német *Kathrein* = Katalin (v. ö. MNy. 11:368).

Katus. 1349. Z. 9:134. Kathws. Zemplén m. Atyja: Marton bán fia Gergely. — 1351. F. IX. 6:53. Borsod megyéből. Atyja: Kurittyáni Lukács. Férje: Ranpvai (!) Péter. Birtokai: a borsodmegyei Irota s Pobor.

Katych. 1344. Z. 2:142. Tolna m. Atyja: Konrád. Elhalt férje Bitó. Birtoka: a tolnam. Varsád. — 1362. Zal. 1:632. Zala megyéből. Néhai férje: Szalók nb. Kaba Demeter fia Domonkos. Hitbéri követeléseit a zalamegyei Monoszlóiak fizetik ki.

Keche. 1265. F. IV. 3:278. Hont megyéből. Hontpázmán nb. Márton bán nőcselédje. — 1383 el. Z. 4:266. Bars m. Már nem él. Elhalt férje: Zselizi Bény fia Miklós. Birtokai: Zseliz, Ágó, Martond és Nyir. — 1415 előtt. Pal. 1:230. Hont megyéből. Atyja: Hontpázmán nb. Miklós.

Kela. 1272. W. 8:408. Veszprém megyéből. Néhai férje: Órsi Pál (vö. MNy. 11:367). Valószínűleg a. m. a fenti Gela. Előfordult e név a németben is. A Meissenből származó Weidenbach-i Kela 1352-ben apáca a dőbelni zárdában (Herold 1892:422).

Kene. 1293. W. 5:89. Moson megyéből. Atyja: Oroszvári Csama. Férje: Oroszvári Tamás. Különben férfinév is (vö. W. 12:473 do. 1288. Béli Kene fia Miklós és HO. 6:407 do. 1294: Kene fia Pál).

Kenge. 1290. F. VII. 3:96. Vas megyéből. Atyja: Ják nb. Gebe (?) fia István. Úgy látszik, a Kunigund becézője.

Kepa. 1260. HOKl. 39. Vas megyéből. Atyja: Geresdi Cuk; néhai férje: Zsédeni Patasz. Neve az okiratban háromszor

fordul elő és mindig mint Kepa. Már fentebb láttuk, hogy egy *Guepa* nevű asszony megajándékozta a topuskói monostort (vö. MNy. 11:368). A *g* utáni *u* itt azt jelenti, hogy a név nem Gyepa, hanem Gepa. Ez utóbbit találjuk a németben is. A régi bajor palotagrófok (= Pfalzgrafen) családjában van a tizedik században Alduin brixeni püspök nővére *Gepa*, kinek férje egy Pezzilin nevű úr (Voigtel—Cohn: Stammtafeln 207). Strassburgban volt egy Kett(e)ner nevű patriciusi család, melynek Burkhard nevű tagjának egy *Gepa* nevű nővére (1320-ban) és egy *Gepa* nevű leánya (1315-ben) volt. (Jahrbuch des Wiener „Adler“ 1884: 118). A Svájcban törzsökös Rothenburg és Wolhusen bárói családban van Arnold nevű vogt (1178—1234), kinek második neje *Geppa* v. Wolhusen 1184-ben szerepel. Ezen Arnold leánya *Geppa*, kinek Montenachi Aimo a férje, 1239-től 1245-ig ismeretes (uo. 1903:47). — Végezetül még megjegyzendő, hogy Gutkeled nb. Márton, a zalam. csatári apátság alapítójának özvegye 1141 és 1162 között egy *Cepa* nevű nőcselédet Altmann nevű fiának adományoz. (F. 2:93). Valószínűleg ez is a. m. Kepa.

Kesa. 1437. Pal. 1:313. Hont megyéből. Atyja: Palásti Liptó fia István. Férje: Palásti Mihály. A. m. Giza, Gizela.

Kesula. 1528. Kár. 3:177. Bars és Nyitra megyéből. Fivére: Oszláni György. Férje: Asszúpataki Henc Máté. Birtoka: egy oszláni szőlő. — Szent István király neje Gizela legrégibb okiratainkban mint *Kesla* fordul elő (v. ő. W. 1:22 és 6:39) és így kétségtelen, hogy Kesula sem más mint Gizela.

Koche. 1295. HO. 8:355. Turóc megyéből. Atyja: Liptai Mike, okolicsáni birtokos. Férje: Liptai Majs fivére Mike.

Kochina. 1413. W. 11:238. Heves megyéből. Ősanyja: Baga, Lengyéndi János leánya.

Kolcha. 1349. A. 5:259. A zemplénmegyei Ujhely bírása tanúsítja, hogy János pálosszerzetes női rokonaival együttesen megajándékoz egy kolostort. Egyik nővére Kolcha. 1351-ben találjuk (uo. 461), hogy e Kolcha-nak atyja Solok Jakab; férje Somosi György.

Kolos. 1300. HO. 7:296. Tóbiás comes fiának nőcselédje. Ez az alábbi Kolustica (= Scholastica) első fele, amint ezt Knauz „Kortan“ című munkája (265. old.) is tanúsítja, melynek értelmében Zent Kolos Azzon napia s Kolos zuz (= szüz), Scholasticával azonos.

Koos. 1336. A. 3:278. Atyja: Aba nb. Nekcsei Demeter kir. tárnokmester. Férje: Dorozsma nb. Garai Pál királynéi udvarbíró. Egyik helyen olvassuk, hogy Koos az olasz Cösimo leszármazottja. Tekintettel arra, hogy az olasz Cosimo férfinév régibb okiratainkban mint Cosmas (ma Kozma) elég gyakran szerepel, e nézet nem éppen valószínűtlen (l. f. Cos alatt is).

Korustica. 1307. A. 1:141. Borsod megyéből. Atyja: Hangonyi Péter. — 1320. Uo. 564. A nagyváradi káptalan tanúsítja, hogy Csák nb. Mihály özvegy nővére, *Kolustica*, hitbér

és hozomány fejében egy pócsi birtokrész felett a Bátoriakkal egyezkedett. Mindkét esetben a *Scholastica* névvel van dolgunk (vö. uo. 184 do. 1309: Asszonyi Gergely leánya Scolastica, Győr megyében). Említésre méltó mindamellet, hogy 1297-ben (App. 39) a pozsonymegyei Kajal helység szomszédságában egy *Corusta* nevű comes mint a pozsonyi vár nemes jobbágya egynehány földdel bir. Ezzel összhahgzásban van a következő adat is: 1328 és 1339 között említik (Z. 6:13) a már elhalt *Curustuna* nevű asszonyt. Zala megyéből való. Atyja: Zerchei Györk. Néhai férje: Zalamelléki Kereszturi Márk fia Márton.

Koth. 1212. HO. 8:15. A Sz. Lambertről nevezett tornai apácák fejedelemasszonya. Valószínűleg a. m. a fenti Koche.

Kot(h)us. 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasdi András egyik nőcselédje Kothus. — 1332. A. 2:589. Gömör megyéből. Csoltói Mihály neje s Kálosai Sándor egy Kotus nevű nőcseléd miatt perben állnak egymással. A. m. Katus. Mindezenesetre Katalin becézője.

Kucha. 1293. W. 10:126. Nyitra megyéből. Atyja: Benedek fia Bense. Birtoka: Hecchen.

Kuna. 1244. HO. 5:19. Veszprém megyéből. Első férje: Gug. Másodika: a Veszprémből való Gug clericus. Ismerték e nevet a németben is. A Meissenben törzsökös Trota család egyik tagja: Wuten leánya *Kuna* 1375-ben él (Herold 1892:145). *Cuna* de Gieten, egy meissenai nemesi család ivadéka, 1382-ben a Nimpcheni zárda apácája. („Herold“ 1889:326). A sziléziai kamentzi kolostor halottaskönyvében olvasható: Ob(iit) *Kunna* familiaris (= női alkalmazott). — 1393-ban olvassuk, hogy a Bajorországban törzsökös Aufsess család egyik tagja: id. Aufsezz Konrád és neje: *Kwn* Trappach nevű birtokukat zálogba adják (Herold 1887:187.). *Kwn* (= Kun) kétségkívül a. m. Kunigunde.

Kunche. 1291. S. 1:54. Sopron megyéből. A Cirákiak osztozkodnak Cirákon és Veszkenyén. Egyikben tartózkodik Kunche nevű szolgájuk is.

Kune. 1295. W. 12:580. Komárom megyéből. A Szomori-család tagja. Néhai férje: Endre.

Kunech. 1290. HO. 8:287. Ung megyéből. Atyja: Bodor fia Iván; férje: Bog Miklós; birtoka: az ungmegyei Haraszti. — 1360. TT. 1907:88. Erdélyből. *Kwnech*. Férje: Dombrói Lőrinc. Birtokrésze: az alsófehérmegyei Csongva. A. m. a következő.

Kuneeth. 1335. A. 3:204. A szekszárdi konvent előtt Baani Bence özvegye *Kuneeth* Bence fiaival együttesen ügyvédekett vall. Kétségkívül a. m. az előbbi. Találkozunk e névvel — ha csak minden jel nem csal — a németben és olaszban is. II. Welf szász herceg († 1030) leánya, alsó Bajorország örököse férjhez ment II. Azzo (az olasz) estei őrgrófhhoz († 1097). E nő részint *Chuniza*, részint *Kunigund* néven szerepel. (Hübner, Genealog. Tabellen 1725. I. 151. tab.) — Hogy előbbi neve az olasz, bizonyítja a következő adat. A hirhedt olasz oligarchának,

Ezzelino da Romana nak († 1259) egyik nővére, *Cuniza* (szül. 1198 kör.) háromszor ment férjhez. Mindhárom férje olasz úr volt. — Eberhard bambergi püspök elismeri 1149-ben, hogy elődje a Giechsburgi kastélyt egy *Cuniza* (kiejtése: Kunica) nevű úrnőtől megszerezte. *Cuniza* atyja Regenboto nevű gróf; elvált férje Poppo, Blassenberg grófja (Vierteljahrsschrift des Berliner „Herold“ 1887: 120). *Cuniza* tehát nem más, mint Kunigunde becézése; úgy látszik Kunech is az.

Kyche. 1323. HO. 3:68. Veszprém megyéből. Atyja: Sárosi Mihály; néhai férje: Ajka nb. Ajkai Boltha.

Kyng(u)e. 1305. HOkl. 181. Nógrád megyéből. Atyja: Sánta Endre; férje: Menei Endre comes. Birtokai: Inin és Kaplony. — 1325. A. 2:213. Abauj megyéből. Atyja: Aba nb. Gagy Gereven. Férje: Balog-Semjén nb. Kállai Péter. — 1325. App. 70. Pozsony és Nyitra megyéből való. *Kynge*. Atyja: Szuhai Kenéz fia Iván. Férje: nemes Csölle János Birtoka: a nyitramegyei Kaplát (vö. MNy. 11:368). — 1346. A. 4:621. Veszprémvölgyi apáca. Atyja: Vértesi János. A. m. a következő.

Kyngus. 1296 HO. 3:46. *Cyngus*. Vas megyéből. Atyja: Sorki Loránd. Néhai férje: Szelestei János. Birtoka: a vasmegyei Szeleste. — 1317. A. 1:417. Veszprém megyéből. Atyja: Csák nb. Demeter bán; néhai férje: Ratold nb. Balduin fia Gyula. Birtoka: Torna. — Ez, valamint az előbbi, nem más, mint a német *Kunigunde* magyaros változata. Hogy ez tényleg így van, bizonyítja IV. Bélának 1269 körül kiállított okirata, melyben egyik leányát, a krakói s sandomiri fejedelem nejét, *Kyngve*-nek nevezi (HO. 8:97), holott számos hazai (pl. Fejér IV. 2:443) és külföldi okiratból tudjuk, hogy Bélának e leányát Kunigundnak hívták. Van azonban arra is eset, hogy egy pozsonyi apácát *Kynegunt*-nak is irtak (HO 8:283), Vö. Küngös pusztá Veszprém vm.

Layko. 1405. S. 1:572. Sopron megyéből. Néhai férje: Agyagosi Szőre János. A. m. *Lajka*.

Leanch. 1273. W. 9:46. Az egi káptalan jelentése, hogy Panyit bánnak szolganépét összeírta. Közte van Pál özvegye Leanch.

Leen. 1374. el. Urk. 2:428. Erdélyből. Néhai atyja: Kelneki Cheel. A. m. német *Helene* (= Ilona) vagy *Magdalene* (= Magdolna) becézője. Valószínűleg azonos a következővel.

Lena. Z. 4:1. 1377. lena. Bereg m. Atyja: Lack fia Miklós, beregszászi polgár. Több mint valószínű, hogy csak a *Helena* vagy *Magdalena* rövidítése.

Lence. 1181. W. 1:77. Veszprém megyéből. Folkmár comes a veszprémmegyei Polyán és Meréte helységeket a bakonybéli apátságak adományozza. Egyiköbken van Lence nevű nőcselédje, ki leányával együtt fonással van megbizva.

Lente. 1287. F. V. 3:382. Pozsony megyéből. Alkai (?) Mikó fia Miklósnak szolgálója. A közlés hibás, valószínűleg Ilkai (= Jókai) Miklósról van szó.

Leuchud. 1221. Pann. 1:651. A pannonhalmi apátságnak a győrmezei Pericsén tartózkodó nőszozája.

„**Leusa.**“ Ezt csak azért kellett besoroznom, hogy Czinár Mórnak a Fejér-féle Codex diplomaticusról irt tárgymutatoja a kutatókat tovább ne vezesse tévutra. E mutató 264-ik oldalán olvassuk: „Leusa, no(men) feminae“, ez pedig több tekintetben hibás. Mindenekelőtt nem nevezi meg Fejérnek erről szóló helyét, ami egy 41 erős kötetből álló mű tárgymutatojában meg nem bocsátható hiba. Az illető okirat Fejér III. 1:326. De Czinárnak értelmezése is hibás. Arról van t. i. szó, hogy Sol (Sóly = Saul) comes, zala- és veszprémmegyei nagybirtokos (1205-ben K(a)rákó megye főispánja) 1222-ben végrendelezik és ez alkalommal Eva nevű leányának többi között a zalamegyei Almádon lévő nyolc szőlőjét hagyja, „*quos emit de uxore Leusa*“. Itt tehát nem Leusa nevű nőről, hanem *Leusa nevű férfi feleségéről* van szó. Leus és Leusa különben mint férfi-, nemzetségi s helységnév ismeretes és nevét a Baranya megyében még most is létező *Löcs* helység őrzi.

Liliom. 1252. HO. 6:75. Győr megyéből. Héder nb. Héder comes nejjének szolgálója (*Lilium*). — 1269. W. 11:588. Zágráb megyéből. Néhai férje: Pribiszló comes. Egyik veje: Tibold nb. Sándor. — 1277. Zal. 1:84 Zala megyéből. Atyja: Nagytiván nb. Gábor. Férjei: 1. Obud, 2. Veszprémi György. Birtoka: a zalamegyei Csepak-on lévő malom. — 1294. Kn. 2:363. Esztergom városából. Fiai: László s Fábán, néhai Csepán esztergomi kanonok és sasvári főesperes unokaöccsei. — 1298. F. VI. 2:148. A kalocsai káptalan kiadványa. Atyja: Nádudvari András. Néhai férje: a Koll helységből való Mikus. — 1302. Kn. 2:512. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Galai Pál; férje: Padányi Saul. — 1313. A 1:61. Pozsony megyéből. Atyja: Kápolnai Vadas fia Sándor. Neve itt *Lilim*. Férje: A nyitrai megyei Kerneci Balázs comes (v. ö. uo. 310 és 2:389). — 1313. S. 1:75. Sopron megyéből. Néhai férje: Szopori Demus (= Dömjen). — 1314. Kn. 2:693, 699. Budából. Atyja: Nyitrai Lőrinc. Néhai férje: Jób fia Domonkos (v. ö. MNy. 11:423). — 1318. uo. 747. A pozsonyi Csallóközből. Atyja: Nádasdi Iván. 1320. Zal. 1:156. Zala megyéből. Néhai férje: Szabadi Usa fia Tamás; birtoka: Peszej. — 1323. A. 1:211. Pest megyéből. *Lylyum*. Férje: Mihály fia András; birtoka: egy pomázi szőlő. — 1330. TT. 1910:456. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Chun fia Tamás. — 1333. A. 3:28. Pilis megyéből. Egyik pöre alkalmából Diódi Fülöp előadja, hogy szőlőjét egyik nő-rokonától: Balázs nejjétől *Lylium*-tól szerezte. — 1341. A. 4:120. Szepes megyéből. Atyja: Píkóci Ján; fia: Hank.

Lipiza. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert kir. követ végr. Ily nevű szolgálóját a pannonhalmi apátságnak hagyományozza.

Luges. 1212. HO. 6:10. Fejér megyéből. Bárán fia Hippolit egyik nőcselédje.

Lyen. 1390. Urk. 2:643. Erdélyből. Első férje: Saldorfi János fia László; más.: Hosszúaszói Mihály. A. m. a fenti *Leen*.

Mabel. E nevet Jakubovich gyűjteményéből (MNy. 11:423) ismerem, melynek értelmében a veszprémi káptalan egyik 1338. évi kiadványában Márton fia János özvegye Mabel és Katych nevű fia szerepelnek. Csak azért soroztam be, hogy e nálunk felette ritka névnek külföldön való szerepléséről egynéhány adatot felsoroljak. — Mindenekelőtt megjegyzem, hogy valamikor az *Amabilia* női név divott. Pray pl. Pessina Tamás prágai főesperesnek († 1680) 1673-ban megjelent „Moravographiae prodromus” című műve alapján állítja, hogy I. Béla királyunk *Amabilia* nevű leánya I. Ulászló cseh herceghez ment volna férjhez, erről azonban egyéb források mit sem tudnak. *Amabilia* pedig az alábbi adatok alapján különféle külföldi családokban előfordult és némelykor némi alakváltozást is szenvedett. —

1070—1082. Francia. *Mabille*. Atyja: III. Vilmos, Alençon és Perche ura; férje: Montgommeri Robert. — 1147. kör. Angol.

Mabel. Atyja: Fitzhaimon Róbert. Férje: I. Henrik angol király term. fia, Gloucester hercege († 1147). — Ennek leánya

Mabel, kinek férje Auber de Vere; Robert unokája szintén *Mabella*, ki 1200 körül V. Aymar, Montfort urához (Franciaországban) ment férjhez. — 1205 kör. Francia. *Mabile*. Atyja:

Raoul de Fougères. Férje: IV. Rohan Alain († 1205). — 1216 kör. Angol. *Mabilia*. Atyja: Mellenti Robert; férje: Devonshire-i Vilmos († 1216). — 1234. Angol. *Mabilia*. Fivére: Cesteri Rajnulf. Férje: Arundeli Vilmos. — 1238. Olasz. **Amabilia**

vagy **Mabilia**. Atyja: Pallavicini Guido, a görög Bodonitza ura. Férje: 1238-ban VII. Estei Azzo. Mindketten meghaltak 1264-ben. — 1242 kör. Francia. *Mabille* de Chateaufort. Férje: Montmorency Máté, Lay ura († 1242). — A 13. század vége felé:

Olasz. *Mabilia*. Férje: Marchetto, a Tirolban törzsökös Calini család tagja. — 1355 kör. Délhollandi. *Mabelia*. Atyja: János, Arkel ura († 1355); férje: Egmonti Otto. — 1400 kör. Francia:

Mabilia. Atyja: Albret Amaneus, Vertueil ura; férje: Monlezuni Arnold Vilmos, Pardiac ura. — 1533. Német. *Amabilia*. A Meissenben törzsökös Landsberg (Schenken von Landsberg) család sarja. Apáca Mühlbergben. — 1550 kör. Angol. Atyja: Southamptoni Tamás († 1550). Férje: Sands Valter. — Mindezekből kiviláglik, hogy Mabel nem más mint *Amabilia* változata

vagy becézője.

Macha. 1244. F. IV. 1:341. Pozsega m. Néhai férje: Keled (= Cletus) comes, a Kórógyiak egyenes őse. Birtoka: a pozsegam. Orjava. — 1326. Kn. 2:772. Pozsony m. Atyja: Póka (= Palkó); fivére: Olivér. Birtoka: Csandalmike. Macha különben férfinév is.

Machna. 1452. Btf. 665. sz. Bártfából. Nagymihályi Ödönni János fia Imre egi kanonok kéri Bártfa város tanácsát, hogy Imre nevű szolgája *Machna* nevű feleségének 37 márka értékű

javit adják vissza A Machna név külföldön is divott. A Csehországban törzsökös Miletinci vladikák, Neudorf urainak családjában volt egy *Machna*, Třemesna úrnője, ki még 1412-ben élt (Adler 1884:94). — Zsigmond király megengedi 1437-ben a csehországi Wartenberg *Machna*-nak (alias de Wesele), hogy szabadon végrendelezhessen (Altmann, die Urkunden Kaiser Sigmunds 11735. sz.). — I. Miklós opuliai herceg leánya Margit, ki 1463-ban Auschwitz-Tosti Przemiszló herceghez férjhezment, helyel-közzel *Machna* néven is szerepel. — Az 1452-ben elhalt Miklós jägerndorfi hercegnek pedig egy leánya volt, ki többnyire mint *Machna*, némelykor pedig mint Margit szerepel († 1510 után mint Kázmér auschwitzi herceg neje). *Machna* tehát Margit.

Machou. 1376. Zal. 2:126. Zala m. Atyja: Dörögdi Pál. Férje: Szentiváni István (v. ö. 1411. Z. 11:17).

Macuna. 1141 és 1162 köz. F. 2:93. Zala m. Gutkeled nb. Márton comes, a zalam. csatári apátság alapítója nejenek, Magdolnának, egyik nőszolgája, kit fiának ajándékoz.

Maczuszka. 1507. Cs. 5:202. Hunyad m. Fivére: Livádi Lupsa, oláh eredetű, eleinte knyéz magyar család sarja.

Maga. 1360. Z. 3:169. Tolna m. Atyja Gyurk fia Tamás. Néhai férje Széki Máté. Birtoka: a tolnam. Meszes.

Mag(ocs). 1229. Pann. 1:695. Somogy m. *Mag* asszony Kisfalud nevű birtokán egynéhány telket a székesfehérvári káptalannak adományoz. — 1359 és 1366. Z. 3:144 321. — 1359-ben Bátmonostori Miklós neje *Mago* egynéhány bodrogm. birtokot kap; 1366-ban második férje: Gözöi András bácsm. birtokos. — Találkozunk e névvel — bár csekély eltéréssel — az újabb korban is. Felpéci Vince Balázs, Győrm. alispánja 1605-ben kiállított végrendeletében mondja (TT. 1899:328), hogy három gyermeke van. *Magdolna* nevű leánya, Imre s Mihók nevű fiai. Aztán így folytatja: „vagyon egy aranyos zsablya, ki Magdolnának és Mihókámnak az anyjoktól maradt” „az vörös kamuka szoknyát is, ki az anyjától maradt *Magóc*-nak [?], nekie hagyom hogy adassék. Item az ki fejér ruházat *Magóc*-nak és Mihóknak az annyoktól maradt, az viszontag ketten övék legyen”. Ezekből minden kétséget kizárólag kiviláglik, hogy *Magóc*, ami nem más mint *Magych*, a. m. *Magdolna*. — 1612. TT. 1897:759. Pálfi Kata végrendelete. „Item Hatvani *Magocz* nak is hagytam volt . . . ötszáz forintot”. — 1690-ben olvassuk (uo. 1899:328), hogy „Én néhai Szabolcsai Jovánnak meghagyott özvegye Juhász *Magocs*” Győrött végrendelezik.

Magia. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert királyi követnek egyik nőcselédje.

Magna. 1067 kör. W. 1:25. Borsod m. Atyja (valószínűleg *Aba* nb.) Péter a Borsod megyében lévő Szászdimonostor alapítója. — 1500. Hunyad m. rég. és tört. évk. 1893:43. Atyja: Őz Mátyás brassói lakos. Előfordult e név francia családokban.

is. A Caumont de la Force francia főúri család tagja, Nompár, nőül vette 1368-ban a szintén francia Castelnaui Jánosnak *Magne* nevű leányát. — Figyelemre méltó az is, hogy Péter comes a fentidézett oklevélben említi, hogy Salomo király és Magnus herceg őt valamely birtokkal megajándékozták. Tudjuk, hogy I. Gyécsa királyunk († 1077) egynéhány hazai okiratban a Magnus-, érmeinek egyikén pedig a *Mvgnas* nevet viseli. Ebből arra szabad következtetni, hogy a Magnus női alakja, Magna, akkor az ország egyéb területein is elterjedt.

Magudi. 1141 és 1162 köz. F. 2:93. Gutkeled nb. Márton, a zalam. csatári apátság alapítója özvegyének nőcselédje, kit Altmann nevű fiának adományoz.

Magych. 1242. W. 7:274. Baranya m. Csúzi Csaba comes nőcselédje: *Magwich*. — 1282. W. 12:368. Zemplén m. Az egri káptalan tanúsítja, hogy Bogátradván nb. Pál comes végrendekezett. Egyik nőcselédje Magych. — 1333. A. 3:40. Margitszigeti apáca. Atyja: Moharai Miklós noárádm. birtokos. — 1337. Uo. 349. Abauj m. Atyja: Aba nb. Lack; birtoka: az abauj. Csáj. — 1337. TT. 1900:399. Zemplén m. Atyja: Miklós. Néhai férje: Telch-i Demeter fia. Birtoka a zemplénm. Mirk (=Mérk). — 1352. A. 5:613. Néhai Werner budavári bíró leányának, Klárának végrendelete. Egyik szőlőjét Magych nevű unokahugának hagyományozza. — 1353. Uo. 6:55. Vas m. Oszkói Péter fia Pető özvegye Magych a fiával egyezkedik. — *A 14-ik század közepén.* Ab. 64., Abauj m. *Magich*. Atyja: Radváni Miklós abauj. birtokos. Nem szenvedhet kétséget, hogy Magich Magdolnának a becézője. (V. ö. a fenti Bagych-csal.)

Mahal. 1141 és 1162 köz. F. 2:93. Zala m. Gutkeled nb. Márton comes, a zalam. csatári apátság alapítójának neje, Magdolna, Mahal nevű szolgálóját fiának ajándékozta.

Mahtelt(e). 1198. F. 2:345. Sopron m. Csák nb. Ugron érseknek egyik nőcselédje (v. ö. MNy. 11:423). — 1325. A. 2:208. Benedek nevű szolgabíró tanúsítja, hogy Piudi Illés fia Pál saját és gyermekei örökségét őt részre felosztotta. Egy részt kap Mahtelte nevű neje. Hogy e név alatt *Matild* értendő, kétségtelen; kérdés csak az, hogy honnan való e nő. 1327. febr. 2-án szerepel Szepes megyében egy Széki Benedek nevű szolgabíró (A. 2:273). Piud nevű helységet nem ismerünk e megyében; de az ott lévő Pikóc 1286-ban (F. V. 3:231), 1294-ben (HO. 6:410) és 1341-ben (A. 4:120) mint *villa Pyuk* szerepel és így bizonyosnak vehető, hogy e Matild Szepes megyéből való. De ez nem csak szepesmegyei németiség. Pontus Heuterus (Heuter vagy Haviiter Pontus † 1611), az Antwerpában 1583-ban megjelent családörténelmi művében akárhányszor valamely brabanti, flandriai, hollandi, hennegauai és egyéb németalföldi Matildről van szó, kivétel nélkül a *Mahteldis* nevet használja.

Maina. 1141 és 1162 között. F. 2:93. Gutkeled nb. Már-

ton, a zalamegyei csatári apátság alapítójának neje Magdolna, fiának egy *Maina* nevű nőt szolgálót ajándékoz.

Makcho. 1413. Z. 6:279. Tolna m. Máréi Miklós leánya; Máré vára résztulajdonosa. Makcho alighanem Magdolna becézője.

Makych. 1318. A. 1:483. Abauj m. Néhai férje: (Ruszkai) Serefel (= Szerafin); leánya szintén *Makych*. A. m. Magych.

Makya. 1407. Turul 1887:115. Nyitra megyéből. Neve: Saari Makya; néhai férje: Divék nb. Ujfalusi Bálint, a Rudnay, Ujfalusi s Zsámbokréti családok őse. Valószínűleg a. m. Magych.

Malischa. 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes nejének egyik nőcselédje.

Malyinka. 1335. Ab. 430. Abauj megyéből. Atyja: Papi Ádám fia Jakab, abaujmegyei birtokos.

Mancza. 1709. TT. 1904:135. 138. Majtényi Klára végrendelete. „Néhai Sirchich István gyermekeinek, úgymint Gásárnak és Manczának“. — A mai *Manci*, a. m. Margit becézője.

Manga. 1211. W. 1:109. A tihanyi apátság nőcselédje. — 1245. F. IV. 3:308. Hont megyéből. Hontpázmán nb. Márton bán özvegye vásárol egynéhány hontmegyei birtokot. — 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasi Andrásnak egyik nőcselédje. — Barsban volt 1345-ben (A. 4:545) *Mangya* nevű helység.

Mangich. 1328. A. 2:345. Óbudai családból való. Néhai férje: Óbudai Pál fia Péter. Van neki a budai területen egy Előmál nevű szőlője.

Maretyl. 1361. App. 181. Pozsony megyéből. Atyja: Csek-lészi Miklós. Uo. 229 előfordul 1392-ben mint Margit; neve nem más, mint a német *Margarethl*. Anyja is Margit (uo. 223).

Mariana. 1258. W. 11:453. A székesfehérvári káptalan kiadványa. Atyja: Borics bán nb. Ditmár comes. Férje: Péter fia Sándor; valószínűleg pozsegamegyei birtokos.

Mariga. 1299. Kn. 2:458. Kövér Tamás esztergomi polgár eladja egyik palotáját az esztergomi káptalannak; e palota a kis Duna partján Mariga asszony curiája mellett fekszik.

Maris. 1243. HO. 8:426. Vas megyéből. Atyja: Csepán. Férje: Patyi Monorsou. A mai Mariska. Előfordul e név a németben is. 1453-ban él a Sziléziában törzsökös Niebelschütz nemesi család sarja György és ennek neje *Marisch* (Vierteljahrsschrift des Berliner „Herold“ 1886:479).

Maristela. 1241. F. IV. 1:232. Veszprémi apáca, ki a tatárjárás alatt Nónába s Vegliába menekült. — 1272. Zal. 1:69. Zala megyéből. Neve: *Mariscella*; birtoka: egy zala-órsi szőlő (vö. MNY. 11:424). — 1308. S. 1:70. Vas megyéből. Maristella. Atyja: Damonyai Pál. Néhai férje: Szelestei Györk.

Markeg. 1230. W. 6:493. Zala m. Zalakeszői Mór özvegye.

Martina. 1258. W. 11:453. A székesfehérvári káptalan kiadványa. Néhai atyja: Borics bán nb. Ditmár comes. Férje: Csépán fia Tamás, pozsegamegyei birtokos. — 1276. MV. 1:313. Bács megyéből. Sallói Hográdnak egyik nőrokona. —

1295. W. 12:580. Komáromból. Máté özvegye Martina, a Szomoriak rokona.

Marus. 1342. A. 4:181. Szepes megyéből. Atyja: Perényfalvai Perény (= Perrin). Néhai férje: Jekel fia Jakab. Birtoka: Jákóréte. — 1344. Uo. 417. Szintén Szepesmegyéből. Atyja: az öreg Henrik baldóci bíró. Férje: Görgei Hank. — Mindkét esetben Marus a. m. Mária becézője. Felette érdekes, hogy e név teljesen ilyen alakban osztrák, illetve német főrangú családokban is szerepelt. Pl. 1588: *Marusch* von Schallenberg, geb. von Lappitz, kinek első férje Schallenbergi Kristóf († 1597). másodiké: Ennenkel Jób. — 1605: Marusch Frau von Hoff, kirchen geb. Herrin von Losenstein, kinek férje: báró Hoffkirchen György András ezredes. — 1606. Marusch Frau Aschpan geb. Herrin von Zelking (osztrák család). — 1631. Marusch Frau Wäberin (= Weber) geb. Frein von Concin. — 1643. *Anna Marusch* Frl. von Windischgrätz (Adler 1892: 53. 67. 88. 101. 102). Zsigmond lengyel királyfi budai számadásaiban (1502) szerepel *Maruscha* soror Kathrine (TT. 26:203).

Marynna. 1284. W. 12:420. Az egri káptalan tanusítja, hogy Száj (= Zaah) nb. Ugron özvegye követeléseire nézve kielégített. Egyik nőcselédje Marynna, s ez nem más, mint Márianak tótos becézője. Találkozunk azonban vele az újabb korban is. Özv. Szabolcsai Jánosné Győrött 1690-ben írt végrendeletében (TT. 1899:698) mondja: „Hagyom . . . 35 forintot Safir Kozmánénak, Jenei *Marinka* mostoha leányomnak“. Ez sem más, mint Marina. Osztrák, illetve német főrangú családokban is találkozunk vele. 1607-ben szerepel *Marina* Rebekka Auerin von Tobel (Adler 1892:53). Megtaláljuk e nevet az olaszban is. Coredo-i II. Frigyes leánya *Marina*, ki helyel-közzel *Virata* néven is szerepel. Spaur-i Gesche özvegye, 1365-ben a tiroli Flavon tulajdonosa (Adler 1899:140).

Math. 1276. MV. 1:306. A pécsi egyházmegyebebeli Szentgyörgyből. Atyja: Ibert. Tanuskodik Árpádházi Margit szentté avatása ügyében.

Melka. 1296. W. 12:596. Ózdi Pál baranyamegyei birtokos kijelenti, hogy anyja végrendeletileg úgy intézkedett, hogy Melka nevű szolgálójának fiát Balázst szabadon bocsátja. Melka a boszniaiak ellen indított hadjáratkor magyar fogságba került.

Melt. 1276. MV. 1:316. Margitszigeti apáca.

Menda. 1141 és 1162 kör. F. 2:93. Gutkeled nb. Márton comes, a zalam. csatári apátság alapítója nejeének nőszolgája.

Menna. 1297. W. 10:181. IV. László király egykori dajkája, kinek fiai egynéhány abaujm. birtokot kapnak; egyik fia, Jakab, sárospataki plébános (v. ö. MNy. 11:424), — A név, ugylátszik. német származásu. Nassaui Adolf német-római király († 1298) leányának, Mechtildnek († 1323 kör.) sírkövén olvasható „...illustrissima d(omina) *Mena*, ducissa d(omini) regis

Romanorum“. De nem igen valószínű, hogy Mena a. m. Mechtild vagyis Matild.

Meza. 1276 kör. Kn. 1:590. A nápolyi Margit-legenda szerint esztergomi aranyfonó asszony. — 1303. Kn. 2:526. Pozsony m. Atya: Magyarai Karácson. Férje: Jókai Szerecsen (vö. HO. 7:348). — Nagyon valószínű, hogy a. m. a német középkori *Metza* = *Metze*, melyről a következő adatokat akarom kiemelni. — 1301. Sz. Ingberti Sibelo lovag leánya *Metza* (Bajorországban). — 1303. Strassburg. Girbadeni Walter patricius leánya *Metza*. — 1306. Uo. Hülle *Metza*. — 1315. Uo. Kettner Burkard leánya *Metza*. — 1320. Uo. „dominae *Metzae* Mügin“. — 1320, 1341, 1350, 1379-ben szintén Strassburgban találkozzunk vele (*Metza* s *Metze*). — 1381 és 1386-ban Bajorországban: *Metze* — 1391-ben uo. *Metza*. — 1376: a meissenai érgrófságban: *Metze*. Egyik helyen (Herold 1891) találjuk, hogy *Metze a. m. Mechtild* = *Matild*. Megjegyzendő, hogy a német *Metza* csak azon esetben azonos a tenti *Meza*-val, ha a magyar okiratban előforduló név nem *Mesza*, hanem *Meca* (?)

Mice. 1274. HO. 5:51. Az egri püspök kiadványa. Babos nevű úr nőcselédje.

Migla. 1258. W. 11:453. Pozsega m. Borics bán nb. Ditmár comes özvegyének Golgován vagy Szapolyán tartózkodó nőcselédje.

Mika. 1229. F. VII. 1:219. Békés m. Csenke nevű úr fiainak nőcselédje.

Milihna. 1258 W. 11:453. Pozsega m. Borics bán nb. Ditmár comes özvegyének Golgován vagy Szapolyán tartózkodó nőcselédje.

Misa. 1276. MV. 1:361. Beguina. Atyja: Esztergomi Cephaz.

Mita. 1342. A. 4:238. Bars m. Atyja: Lülei Konrád. — Valószínűleg a. m. a német *Meta* = *Mette*.

Mochk. 1341. TT. 1911:293. Hont m. Atyja: Moynoch (Majnard = a német Meinhold). Férje: Jakab fia Péter, pozsonyi lakos. 1348-ban találjuk, hogy atyja Moynolth, férje pedig Sipéki Péter. Birtoka: a hontmegyei Sipék.

Mochz. 1359. Sopr. 1:312. A sopronm. Potli (ma Petőfalva) Pál fia Miklós kijelenti, hogy potli s bődöskúti birtokait hat nővéreinek zálogba adja. Ezeknek egyike Mochz ugyanaz, ki alább (1367-ben) mint Oszlopi Hamul neje szerepel.

Modli. 1612. TT. 1897:757. Illésházi István özvegyének Pozsonyban írt végrendelete: „egy kövesláncomat hagyom a Pálfi Miklósné asszonynom két leányának: egyiket *Modli asszonynak*, másikat *Sophi asszonynak*“. A szöveg folytatásában ismét találkozunk e *Modli* asszonnyal; egyszer azonban (ha ez nem közlési hiba) csak *Modi*. E *Modli* nem más, mint Pálfi Miklósnak 1629-ben elhalt leánya: *Magdolna*, kinek a következő férjei voltak: 1. Balassa Péter; 2. Moricz Márton; 3. Perényi György.

Mog. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovagnak és nejének egyik nőcselédje.

Mogodia. 1244 *körül*. HO. 8:44. Bács megyéből. Fonói Izsó comesnek Alaitkon tartózkodó nőcselédje.

Moguya. 1231. W. 6:499. Veszprém megyéből. Cserner, a kenesei templom kegyurának egyik nőcselédje. — 1261. Uo. 11:514. Komárom megyéből. Ekli Endre fiainak egyik nőcselédje. Ugy látszik a. m. a fenti Magia.

Mongo. 1335. A. 3:179. A budafelhévi konvent előtt Töttös és Vesszős fivérek (a Bátmonostoriak ősei) Esztergomban és Óbudán valamint Héviz faluban lévő birtokaikon megsztoznak. Egyik nőcselédjük Mongo. — Ugy látszik a. m. a fenti Manga.

Morha. 1277. Z. 1:38. Baranya megyéből. Atyja: Bökeny nb. Péter. Néhai férje: Németi Ugod fia István.

Moz. 1367. S. 1:373. Sopron megyéből. Atyja: Potli (ma Petőfalva) Pál. Férje: Oszlopi Hamul. Birtokai: Potli s Büdös-kút. Azonos a fenti Mochz-zal.

Mucha. 1273. W. 9:46. Az egi káptalan összeírja Panyit bán szolganépét. Közte van Mucha nevű nőcseléd is.

Myche. 1265. F. IV. 3:278. Miche. Hont megyéből. Hontpázmán nb. Márton bán nőcselédje. — 1284. W. 12:420. Myche. Az egi káptalan tanúsítja, hogy Száj (=Zaah) nb. Ugron özvegye követeléseit kielégítették. Egyik nőcselédje: Myche.

Mytharth. 1405. S. 1:572. Sopron megyéből. Néhai férje: Gyórói László. Birtokai: Gyóró s Agyagos.

Nabuth. 1278. HO. 6:233. Vas megyéből. Atyja: Monozló nb. Tamás bán. Férje: Héder nb. Jakab. Birtoka: a vasmegyei Bokod.

Necha. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovagnak és nejének szolgálója.

Neste s Nestesia. 1212. HO. 6:10. Fejér m. Bárán fia Hippolit *Neste* nevű szolgálóját a baracskai egyháznak adományozza. — 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes nejének Esztergomban kiállított végrendelete, melynek erején **Nestesia** nevű szolgálóját nőrokonának hagyományozza. — 1238. Zala m. Felsődörögdi Farkas nőcselédje *Nesta*. — 1251. F. IV. 2:115 — 117. Somogy megyéből. Nemes asszony: *Neste*. Férje: Echebeu; megajándékozza a tihanyi apátságot. — 1251. F. IV. 2:122. A pozsonym. Szuhából (ma Szárazpatak). Jund fia Tamás nejének *Neste* nevű szolgálója. — 1264. Zal. 1:47. Zala m. A Kanizsaiak őseinek *Neste* nevű nőcselédje. — 1274. HO. 5:51. Az egi érsek kiadványa. Babus úr nőcselédje *Nesta*, az okirat azonban egynéhány sorral alább **Nasta** néven szerepelteti. — 1301. Kn. 2:492. Csallóközből. A pozsonyi prépost tanúsítja, hogy Vöki Ivánc leánya **Nestesia** leánynegyedi követeléseit megkapta. A szöveg folytatásában még háromszor Nestesia a neve. — 1312. A. 1:271. Baranya megyéből. *Neste*. Férje:

Hazugdi Elek fia Péter. Birtoka: Geresd. — 1315. HO. 3:65. Pest megyéből. **Nestasya**. Atyja: Sőregi Zahaus, Férje: Ecseri Dénes. Birtoka: Ecser. — 1345. A. 4:546. Budából. **Nesta**. Férje: János fia Olasz (Gallicus) András. Háza van az óbudai Kovács-utcában. — 1368. HO. 7:412. A Szerémségből. **Neste**. Atyja: Révai Tank; férje: Jakab fia Miklós. Birtoka: Bánkfalva (ma Benkovci puszta). — 1370 *előtt*. Szt. 1:369. **Nesthe**. Zemplén megyéből. Atyja: Leszteméri Iván; férje: Garabos János. — 1400. HOKl. 330. Tót-Kállai István presbyter végrendeletében mondja, hogy egy nagy divánt **Neste** nevű unokahugának hagyományoz. — 1400. Ab. 308. **Nesztha**. Abauj m. Atyja: buzitai Kardos János. Férje: Kenyői Magnus Lőrinc. — 1410. S. 1:615. **Nesthe**. Sopron m. Hajadon. Atyja: Beréni Mihály. — 1435. HO. 3:368. **Neste**. Vas m. Hernádmesteri s Holtó nevű vasmegyei birtokok beiktatása ellen a nobilis puella Neste is tiltakozik. — 1477. Kár. 2:459. Pozsony m. **Neshte**. Atyja: Magyarbéli Butya Miklós. — 1482 *el*. Pal. 1:343. **Neste**. Hont m. Fivére: Haraszi Péter deák.

Mindeddig általában elfogadták, hogy Neste a. m. Anastasia becézője. Ezzel szemben a MNy. 11:385 - 387 azon állápontra helyezkedik, hogy „a régi magyar *Nesta* > *Neste* -a > -e képzős származék egy régi magyar *Nest* női névből, s ez a köznévi *nest*, *nyest* szóval azonos.“ Ehhez e helyen csak a következő megjegyzést akarom hozzáfűzni: A régibb századokban a magyarság közt az Anastasia tényleg keresztnévi használatban szerepelt. A székesfehérvári káptalan tanúsítja 1261-ben, hogy Kopasz Dénes leánya *Anastasia*, akkor midőn a csipás Henc székesfehérvári polgárhoz férjhez ment, Csege nevű birtokának egy részét kapta (HO. 3:11). — 1268-ben találjuk, hogy Guthalom nővére *Anastasia*, Miklós fia Benő neje, a zalamegyei Uk részirtokosa (W. 8:210). — 1467-ben találjuk (TT. 1899:264), hogy *Anastasia* Pachman, a veszprémi egyházmegyéből való nő a pápától hordozható oltárprivilegiumot kap. Ezen Pachman (Pacman) valamikor fejérmegyei helység volt. — 1470-ben olvassuk, hogy néhai nobilis domina *Anastasia*, Keméni László neje, egynéhány zaránd- és békésmegyei birtokkal rendelkezett (Z. 11:58). — 1480-ban pedig találjuk, hogy nobilis domina *Anastasia*, Kisgeleja Kántor Gergely leánya, Keresztesi János deák neje, valamikor a borsodm. Ábrány birtokosa volt (uo. 280). Tekintetbe veendő tehát Neste alakváltozásai. Arra, hogy az A kilököésével csak Nastasiát használtak volna — bár ehhez hasonló példáink vannak — nem találtam eddig okirati adatot. De a *Nasta*, igaz hogy csak egyszer (1274-ben) be van bizonyítva. Az erről szóló okirat mondja „quandam ancillam *Nesta* vocatam“; valamivel alább mondja: „praedictas ancillas *Nasta* etc.“. Az okirat közlője kiemeli, hogy az utóbbi változat tényleg így hangzik és el kell fogadnunk, hogy az okirat fogalmazója vagy másolója annak idején helyesen alkalmazta. A leg-

fontosabb változat azonban a kétszer előforduló *Nestesia* s az 1315. évi *Nestasya*. Feltéve, hogy a közlés mindig és mindenütt kifogastalan, már ennek alapján is el kellene ismernünk, hogy Neste s Nesta a Nestesia s Nastasya első fele, Nestesia pedig s Nestasya Anastasiával nagyon is rokon.

Et nunc venio ad fortissimum virum. Találok oly cáfolhatatlan okirati adatot, mely mindezeket mintegy varázsütéssel tisztázza s kérdésünket megoldja. A Zakány nevű somogym. helység birtokosa, Zakányi László, 1431-ben merül fel, 1446-ban azonban már nem él és akkor olvassuk, hogy özvegye s leányai a zákányi kastélyt maguk és rokonaik között felosztották. Leányai: *Nesthe*. Orsolva s Ilona akkor még hajadonok. (Z. 9:150. 151) Orsolva 1450-ben a somogymegyei Dombói Miklós neje (Csánki 2:584) 1453-ban arról értesülünk, hogy Zakányi László örökösei a Marcaliakkal pörösködnek. Az erről szóló okiratban (Z. 9:377. 378) háromszor olvassuk, hogy Zakányi László leányai: *Nesthe*, Orsolva s Ilona, kik közül a második Dombói Miklósnak, a harmadik pedig Kisasszonyfalvi István fia Jánosnak a neje. 1469-ben újabb pörben állnak Zakányi László örökösei; rokonuk Szerdahelyi János tőlük egy Velencén letéteményezett nagyobb pénzösszeg megfelelő részének kiadását követeli, mely jelenleg Dombói Miklós özvegyének, Orsolyának és ennek fiainak kezén van. Felperes előadja, hogy Zakányi László halála után ennek özvegye Erzsébet és leányai Orsolva és **Anasztasia** nagyon is siettek azzal, hogy a Velencében letéteményezett pénzösszeget kezükhöz kapták (Z. 11:42). Miután Zakányi László harmadik leánya, Ilona, 1469-ben már nem élt, megcáfolhatatlanul be van bizonyítva, hogy az előbbi években többször szerepelt Neste az 1469-ben említett Anastasiával egy és ugyanaz a személy.

Nexa. 1193 el. Cs. 5:209. Hunyad m. Atyja: Demsusi (Morzsina) Sztoján fia János.

Nuog. 1308. HO. 4:115. Veszprém megyéből. Atyja: Boldi (a Bode) Pózsá. Férje: Ajka nb. Ajkai Lukács.

Nuz(o). 1229. F VII. 1:219 Békés megyéből. Chenke nevű úr fiának nőcselédje — 1275. HOkl. 140 *Nuzo*. Nograd megyéből. Témái Sándor úr nőcselédje. — 1344. A. 4:462. Somogy megyéből. Néhai férje: Peszeji (ma Pösze pusztá) András fia Dezső. — Az Oklsz. (704) is ismer egy Nuz nevű úrnőt 1344-ből és egy Nuuz nevűt 1346-ból, az utóbbi valószínűleg a Peszejivel azonos. Az Oklsz. e női nevet a nyusztal, nvuszszal (Marder, Zobel) kapcsolatosnak veszi (v. ö. MNy. 11:386).

Nychyr. 1282. W. 12:363. Zemplén megyéből. Bogátradván nb. Pál con es (a Rákocziak egyik őse) nőcselédje.

Ohudalov. 1238 Z. 1:2—3. Ung megyéből. Atyja: Tomaj nb. Pal. Férje: Gutkeled nb. Privárt, Ung megye főispánja. Valószínű, hogy a. m. az alábbi Vtalo.

Oleyt. 1325. A. 2:208. Benedek szolgabíró tanúsítja, hogy Piudi Illés fia Pál saját és gyermekei örökségét öt részre felosztotta. Egyik leánya Oleyt. Már fentebb említettem, hogy Piud helyett Pyuk (a mai Pikóc, szepesmegyei helység) értendő. — 1341. Uo. 4:120. Szepes megyéből. Atyja: Piukfalvi (= Pikóci) Ján. Az illető okiratban Erzsébetnek hívják; a szöveg folytatásában azonban *Olleyt.* — 1346. Uo. 556. Szintén Szepes megyéből. Neve: *Oleyth.* Atyja: Arnold fia Hermann; birtoka: Kistamási, másként Arnótfalva. A. m. a német *Adelheid.*

Olus. 1351. F. IX. 2:104. Atyja: Arnoldus magnus, valószínűleg szepesmegyei ember.

Olympias. 1259. W. 7:514. Borsod megyéből. Atyja: Poki Marceus (másutt Matheus). Férje: Bábonyai Gergely. — 1276. MV. 1:216. *Olympiades és Olympias.* Margitszigeti apáca. Árpádházi ifj. Margit nevelőnője. Néhai férje: Tamás.

Onnath. 1276. MV. 1:308. Egy Laurentia nevű úrnő szolgálója, ki szintén Árpádházi Margit szentté avatása ügyében tanuskodott.

Onnus. 1270. F. V. 1:85. Biharmegyéből. Atyja: Geregyed nb. Pál országbíró. Férje: Turul nb. Turul comes. Birtokai: Roff, Mihály és Sol. Kétségtől a. m. *Annus.*

Orsik. 1579. TT. 1897:363. Oláh Ilona végrendelete. Oláh Miklós esztergomi érsek családjának tagja: Császár Orsik. A. m. Orsolya. (V. ö. Oklsz. 716. Orsika).

Orus. 1427. Cs. 5:931. Orws. Kisküküllő megyéből. Atyja: Megyesi János.

Osanca. 1422. Pal. 1:254. Hont megyéből. Férje: Oroszi Miklós fia Pál. Ozsánka az Ozsannának tótos alakja; a. m. *Zsuzsanna.*

Osanna. 1276. MV. 1:372. Esztergomi beguina. — 1277. F. IV. 2:418. Gotthard comes északkeletvidéki birtokosnak nőcselédje. — 1282. W. 12:368. Zemplén megyéből. Bogátradván nb. Pál comes nőcselédje. — 1296. HO. 6:418. Hont megyéből. Fivére Varsányi Guge bán. Férje: Borfői Péter. — 1306. Kn 2:566. A pozsonymegyei Csallóközből. Néhai férje: Jányoki Péter. — 1436. Kár. 2:182. Szatmár megyéből. *Vsona.* Férje: Berei Farkas János (l. bővebbet a Nyr. 1914:257). — 1500. Huny. rég. és tört. társ. é. k. 1893:49. Pál brassói csizmadia neje. A. m. Zsuzsanna. Osanna a németeknél is divott. A sziléziai heinrichsai kolostor halottaskönyvében olvassuk: „Ob(iit) Osanna soror fratris Jeschonis“.

Ossa. 1227. F. III. 2:107. Zala s Veszprém megyéből. Sol (Saul) comes egyik nőcselédje.

Otilia. 1438. F. 11:494. Atya: Bogáti Imre. Férje: Katyisz nb. vingárti Gréb Miklós. — 1465. Cs. 5:925. 951. Küküllő megyéből. Férje: eperjesi Patóczi Albert. — A név eredeti, illetve kezdő alakjára vonatkozólag érdekes tudni, hogy a régibb külföldi forrásokban mint *Odilia* szerepel. A francia

Champagneban fekvő Réthel tartomány urai sorában volt a 10. században I. Manasse, kinek *Odilia* a neje. — Strassburgban találjuk a következőket: 1335: Zoller (= Telonarius) Rudolf leánya *Odilia*. — 1349: Offweiler Albert leánya *Odilia*. — 1355: Schwarber Péter leánya *Odilia*, ki *Delia* néven is szerepel; férje: Molsheim János (Adler 1885: 4. 15. 79). — A névnek ezen d-hangu változata bizonyítja, hogy *Otilia* — amint ezt sokan hiszik — nem az Otto férfinév származottja. *Szent Odilo*, ki 994-ben a francia Clugny apátja, Franciaországban született. Az Agilolfingi családból származó *Odilo* 737-től 748-ig Bajorország uralkodója stb. Legkisebb nyomát sem találjuk annak, hogy *Odilo* azonos volna *Ottóval*, és mivel régebben a d-hangot számtalanszor felcserélték t-vel, határozottan állíthatjuk, hogy *Otilia* = *Odilia* csak *Odilo* női alakja.

Panga. 1370 el. Temesm. Oklir. 116. Temes megyéből. 1370-ben már csak leányairól van szó. Atyja: Partasi Vadon Péter. Birtokrésze a temesmegyei Partas és Péterlaka. Előbbi a. m. a Torontál megyében még most is létező Partos.

Panna. 1588. TT. 1900:315. Abauj megyéből. Gecsei Pál végrendelete. „Kérem ő kegyelmét, hogy jövődében ne feledkezzék el Panna leányomról.“ A. m. *Anna* becézője. Az Oklsz. (744) csak 1615-ből ismeri.

Páska. 1328. Theiner: Mon. Vatic. Hung. 1:520. Pascha. Zemplén megyéből. Férje: homonnai Druget János nádor. — 1414. Szt. 2:142. Atyja: homonnai Druget János († 1414). Pasca, Paschasius stb. előfordul mint férfinév is és a. m. a Paschalis és az olasz Pasquale változata.

Peccha. 1276. MV. 1:360. Gayai Guniga (l. f.) társnője.

Peech. 1283. W. 4:260. A pozsonym. Csallóközből. Férje: Bodó fivére Márton csallóközi birtokos. Péc különben ismert nemzetségi név is. — Kérdés: mi a helyes kiejtése, mert *Peech* a régi okiratokban egyszer a baranyam. Pécs, máskor a györm. Péc, harmadszor az eléggé ismert Péc nemzetség. Valószínű, hogy a női név is *Péc* volt.

Pejka. 1508. Cs. 5:205. Hunyad m. Atyja: Macesdi Nén (Neen); férje: Macesdi László.

Pena. 1199. HO. 5:3. Zala m. Iwachin lovag és nejének nőcselédje. — 1212. HO. 6:10. Fejér m. Bárán fia Hippolit úrnak Baracskán tartózkodó nőcselédje.

Pendyth. 1306. A. 1:108. Veszprém és Komárom m. Atyja: a komáromm. Négyai Pál; férje: a veszprémm. Gici István.

Penthek. 1461. Z. 10:137. Szabolcs m. Szokoly nevű helységben birtokol. — 1479. Z. 11:251. Szabolcs m. Nobilis domina *Penthek* a szabolcsm. Ártánháza részbirtokosa. Kétség-telenül a. m. a következő *Pentuca*. *Péntek* különben elég gyakran előforduló férfinév is (v. ö. Oklsz. 764).

Pentuca. 1199. HO. 5:2. Zala m. Iwachin lovag és nejének nőcselédje (*Pentheca*). — 1229. F. VII. 1:219. *Penteka*.

Békés m. Chenke nevű úr fiainak nőcselédje. — 1231. Kn. 1:280. *Penteca*. Miskóc nb. Bars comes nejeének nőszolgája. — 1260. HOkl. 39 (vö. MNy. 11:424). Vas m. Zsédeni Patasz-nénak nőcselédje.

Perpetua. 1457. HO. 4:386. Somogy m. Atyja: Dédi s Lábatlani Farkas László. — 1488. el. HO. 5:366. Atyja: Csanád nb. Tempesi Detre fia Jakab. — 1495. Cs. 5:547. Kolozs m. Férje: Krasznai Kis Porkoláb (később Vajda) Péter. — 1538. Kár. 3:207. Kőrös m. A Batthyáni-család sarja. Néhai férje: Győr nb. szerdahelyi Dersfi Miklós. — 1542 előtt. Pal. 2:33. Hont m. Atyja: Mychynafalvai Myssinszky; néhai férje: Tótprónai György Szerafin. — Nálunk kedvelt női név, melyet a német, illetve osztrák főrangú családokban is kedveltek. 1632-ben pl. Perpetua Frl. (Fräulein) von Par (= Paar) szerepel (Adler 1892:79).

Perslinna. 1313. A. 1:329. Pozsonyból. Atyja: Seifried volt pozsonyi polgár. Férje: Institoris Miklós pozsonyi polgár. — Ugy tudom, hogy e név egyes vidékeken még most is Perzika vagy Perzina alakjában ismeretes. Valószínűleg a. m. a következő Persul. Említésre méltó azonban, hogy a franciában több Pers-összetételű név van. A Champagnei uralkodó grófok egyik oldalágából származó II. Archimbaut, Sully urának (1234) harmadik neje *Perseon*, kit közelebről nem ismerünk. — A de la Tremouille családnak egyik oldalágából származó Amiel (vagy Aime), Fontmorand urának leánya *Persuye* kétszer ment férjhez; első férje: Brillar János; második: Hybles de la Roche (1411).

Persul. 1260. HOkl. 39. Vas m. Zsédeni Patasz nejeének nőcselédje. Ugylátszik német név; valószínűleg a. m. az előbbi.

Perta. 1276. MV. 1:303. Fivére: budai Hévízi Károly lovag. A. m. *Berta*.

Petinea. A 13. század végén. Turul 1891:147. Abauj megyéből. Atyja: Bárcai Moyta. Férje: Jakab.

Petka. 1276. W. 9:165. A váczai káptalan kiadványa. Szolnok nb. Lesták kijelenti, hogy Bágyon és Szabolcs nevű nógrádmegyei birtokokhoz Petka nevű nővérének is joga van. A Péter név leszármazottja.

Petra. 1276. MV. 1:351. Veszprém megyéből. Férje: Fajszi Bogdán. A. m. az előbbi.

Petrona. 1543 kör. Nagy Iván című folyóirat. Szabolcs megyéből. Férje: Gutkeled nb. Kisvárdai Ambrus. — A poroszországi Bilstein urainak családjában volt 1360-tól 1369-ig egy *Peronelle* nevű nő, kinek Steinfurti Ludolf a férje (Hopf: Atlas 1:277). A név francia hangzású, s onnan ered, hogy a franciák a Petronne-ből a t-hangot kilökték; így maradt náluk a nem ritkán előforduló *Peronne*. — Jellemző adat a következő: A 14. század első felében él az előkelő Rogier-család sarja, Péter, Rosière ura, kinek leánya **Pierronne** Péter de la Vigerie úrnak a neje.

Petronella. 1135. W. 1:52. *Petronilla* nevű magyar nő

(mulier ungarica) Jeruzsálemben magyar szállóházat alapít. — 1231. W. 11:223. A bács megyei Széplak táján van Petronella nevű urnő háza. — 1249. Szt. 1:4. Ung megyéből. Atyja: Szoboszló fia Péter; férje: Fülöp comes. — 1274. W. 9:90. Komárom megyéből. Atyja: Tomaj nb. Sámód comes. Birtoka: a komárom megyei Ócsa. — 1276. MV. 1:191. Petronilla. Margitszigeti apáca. — 1276. Uo. 355. Veszprém megyéből. Atyja: Keszői Bedő. — 1301. Kn. 2:492. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Urach. Férje: Vöki Ivánc — 1389. Szt. 1:487. Zemplén megyéből. Atyja: Kaplyon nb. Nagymihályi András.

Peturka. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panvit bán szolganépét. Közte van Peturka nevű nő is. Peturka (= Péterke) előfordul mint férfinév is.

Picur. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron (győri) püspöknek a sopron megyei Mihályin tartózkodó nőcselédje.

Pikud. 1262. W. 3:21. Veszprém megyéből. A székesfejérvári káptalan tanúsítja, hogy Szák nb. Péter fia leánya Pikud (Pykud), Gug fia Kozma özvegye Péterdi s Tamási nevű veszprém megyei birtokait a pannonhalmi apátságnak adományozza.

Pinte. 1464. HO. 3:414. Zala megyéből. Néhai férje: Hosszutóti Ambrus.

Pita. 1181. W. 1:76. Veszprém megyéből. Folkmár comes Polyán és Meréte nevű veszprém megyei birtokait a pannonhalmi apátságnak adományozza. Egyikökön van Pita nevű nőcselédje. Valószínűleg a. m. a fenti Bith.

Plandly. 1579. TT. 1897:370. Oláh Ilonának már fent említett végrendelete. „Apollóniának, kit Plandly-nak hínak, hagyok 300 forintot.“ Még többször tesz róla említést és akkor mindig csak Plandly-nak nevezi a leányt. Kétségtől Apollónia becézője. Vö. ném. Ploni.

Poholya. 1415 előtt. Pal. 1:230. Hont megyéből. Anyja: Keche. Férje: Palásti Péter.

Polka. 1435. F. X. 7:680. Egy Sennyei nevű úr özvegye, ki a faddi (Tolna m.) sz. Jánosrendiek ellen hatalmaskodott.

Pona. 1326. Zal. 1:197. Zala megyéből. Atyja: a Vas megyében törzsökös Nádasd nb. Domonkos. Férje: Szöröcsöki Elek fia Lőrinc. Birtokai: a zalamegyei Dyruske (talán Dvoriscse) s Teskánd.

Pota. 1424. Cs. 5:596. Kolozs megyéből. Atyja: Szentkirályi István kolozsmegyei birtokos.

Potentia(na). 1421. Kár. 2:64. Bihar megyéből. Atyja Kaplyon nb. Károlyi András. Férje: Toldi György fia László. — 1428. Z. 8:345. Szabolcs m. Néhai atyja: Gutkeled nb. Bátori Antal. — 1436. Uo. 595. Szatmár m. Néhai férje: Vajai Gergely fia János. — 1446. Z. 9:103. Szabolcs megyéből. Atyja: Gutkeled nb. Várdai Pelbárd. [1454-ben (uo. 445) már Gutkeled nb. Szokolyi Péternek a neje. — 1453. Cs. 5:970. Kisküküllő megyéből. Atyja: Vizaknai Miklós. — 1461 kör. Ab.

467. Abauj megyéből. Atyja: Radványi Sztaniszló abaujmegyei birtokos. — 1467. HO. 5:288. Zemplén megyéből. Fivére: polyáni Lengyel János. — 1467. TT. 1899:270. Erdélyből. Atyja. Drági Zsigmond. Férje: Borsa nb. Iklodi Márton (vö. F. 11:499). — 1467. TT. 1899:257. Ung megyéből. Néhai férje: Pálóci Simon. — 1467. TT. 1899:259. Potentia Férje: Antonius de Galw (vagy Saw); váci úrnő. — 1468. TT. 1899:264. Potentia. Erdélyből. Atyja: Ákos nb. Toroszkai Antal fia Antal. — 1468 előtt. Z. 10:466. Középszolnok m. Néhai atyja: Csögi Igaz Tamás. — 1480. Uo. 11:273. Zemplén m. Hajadon. Atyja: Cékei János. — 1482. TT 1907:99. 100. Erdélyből. A kolozsvári konvent kiadványa. Atyja: Pappfalvi Sebestyén. Néhai férje: Szamosfalvi Gyerőfi Antal. Birtoka: a dobokamegyei Száva. — 1483. Z. 11:369. Somogy megyéből. Atyja: Zichy Benedek. — 1528. Jedlicska: Kiskárpáti emlékek 126. Pozsony m. Első férje: Spácai István; másodika: Kisujlaki Tót Imre. Birtoka: a pozsonymegyei Korompa. — 1568. TT. 1900:311. Sáros megyéből. *Potincza*.¹ Férje: Bajori Lénárd. — 1575. Szt. 1:76. Zemplén megyéből. Férje: Füzesséri Mátyás. — 1576. Uo. 313. Sáros megyéből. Bernáth Lászlóné (szül. Bajori Kalalin) végrendelete. „Ezeket hagyom az én két öcsémnek (igy l) *Potinczának* és Klárának. — Mindezekből látni, hogy itt egy úri körökben igen kedvelt névvel van dolgunk. Érdekes a következő is. Kevendi Székely Jakab a steiri Friedau (= Ormosd) ura, egy Erdélyben törzsökös család tagja, mely a Hunyadiakkal sógorságba jutott, I. Mátyás utolsó éveiben Styriának kormányzója lett, ennek következtében ő s összes utódai teljesen elosztrákosodtak; 1504-ben kiállított végrendeletében (TT. 1905:267) mondja: „Nohmals setz ich... meinem Bruedern... und lieben Schwester, Frau Ursulla vnd *Padentziana* von Khewendt“; egynéhány sorral alább pedig *Patenciana* — Tiszta osztrák, illetve német főrangú családokban is kedvelték e nevet; 1601-ben élt *Potenziana* von Zinzendorff. 1617-ben Potenziana von Greisen (= Greyss, Greysen zu Woldt, Greusz); 1635. Clara Potenziana Maria F(reiin) Deiflin (= Teufel zu Gundersdorf. Adler 1892:64. 96. 104).

Potouk. 1325. Zal. 1:185. Zala megyéből. Geregye nb. Egervári Mihálynak nőcselédje.

Powa. 1290. HO. 6:372. Pozsega megyéből. Keled fia Gergelynek (a Kórógyiak egyik őséne) nőcselédje.

Priacha. 1141 és 1161 között. F. 2:93. Márton comes, a zalamegyei csatári bencés apátság alapítójának neje Magdolna Altmann nevű fiát ajándékozta meg. A neki ajándékozott nőszolgálok között van *Priacha* nevű is. Valószínűleg a. m.:

Pricha. 1258. W. 11:453. Pozsega megyéből. Borics bán

¹ Vö. Nyr 45:261.

nb. Ditmár comes özvegyének Golgován vagy Szapolyán tartózkodó nőcselédje. Valószínűleg a. m. az előbbi.

Priska. 1448. Kár. 2:268. Hont megyéből. Férje: Hontpázmán nb. Kóvári Miklós. — 1465. HO. 5:274. Veszprém megyéből. Hajadon. Atyja: Szentkirályszabadjai Nyulas Tamás. — 1469. Kár. 2:392. Szabolcs megyéből. Néhai férjei: 1. Bezdédi Dávid; 2. (uo. 402) Jákói Tamás. — 1485 előtt. Uo. 523. Bereg megyéből; van neki háza Nagymuzsajon; leánya: Anna; ennek férje Bakó István. A. m. a későbbi *Piroska*. — 1508. Ab. 247. Abauj megyéből. Atyja: Hangácsi Pál (1472) abaujmegyei birtokos. — 1542. Uo. 303. Abauj megyéből; a Komorzai-család sarja. Férje: Karácsondi Benedek abaujmegyei birtokos. — A 16. század második felében. Ab. 331. Abauj megyéből. Atyja: Kinizsi Ferenc; férje: Szobonya László. — 1574. Ab. 605. Abauj megyéből. A Tomori-család ivadéka. Férje: Fáy László abaujmegyei birtokos. — E név különben a németeknél is divott. Meissenben előfordul 1531-ben Eisenbergi Prisca a Meissen melletti szentkereszti klostrom fejedelemasszonya („Herold“ 1889:298).

Proxya. 1277. W. 12:214. Szatmár megyéből. Az egri káptalan tanúsítja, hogy Kaplyon nb. Dézs fia Dénes comes végrendelkezik. Birtoka a szatmármegyei Saul (= Sóly). Dénes nővére: Proxya; ennek néhai férje: Miskóc nb. Miklós fia Sándor (v. ö. MNy. 11:425). Talán *Praxedis* változata. Ez utóbbi név Erdélyben fordult elő: Altenberger Tamás nagyszabenyi polgármester († 1491) első neje Praxedis volt (Cs. 5:596).

Pucha. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panyit bán szolganépét, ennek sorában Pucha nevű nőcseléd is van.

Puchk. 1308. Kn. 2:584. A pozsonymegyei Csallóközből. Budafalvai Beter fia Péternek nőcselédje.

Puchurka. 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasdi Andrásnak egyik nőcselédje.

Punchur. 1270 és 1277 között. HO. 8:122. Pest megye vidékéből. Nána-Bösztör nb. Demeter nejének nőcselédje.

Pura. 1315. Kn. 2:701. Baranya megyéből. Férje: Füzesmelléki Boch fia Sándor.

Puynne. 1282. HO. 8:226. Gömör megyéből. Zágráb nb. Máténak egyik nőcselédje, ki Recskén tartózkodik. Az okirat folytatásában *Pewnye* a neve (l. mindezekről alább).

Pynne. 1254. Z. 1:17. Baranya megyéből. Atyja: Bökény nb. Vid fia Jánosi Miklós. Férje: Kemény nb. Chuda. 1256-ban (uo. 9) szintén Pynne a neve. — 1289. HO. 8:269. Nyitra megyéből. Köröskényi Tiborcnének egyik nőcselédje. — A név esetleges magyarozatára szolgáljon a következő: Mindenekelőtt több mint valószínű, hogy Puynne, Pewnye és Pynne egymással azonos. Továbbá meg kell jegyeznünk, hogy hasonló hangzású földrajzi neveket is ismerünk. Pozsony megyében volt 1138-ban a Holtvág táján egy *Pinna* nevű folyó (Pann. 1:629).

Baranya megyében van 1261-ben (Kn. 1:460) Izsép táján egy *Pynna* nevű földtér. Kérdés már most, hogy kellene mindezeket kiejteni. Igaz ugyan, hogy Baranya megyében 1308-ban (A. 1:144) egy *Penna* nevű földtér van, de ez fekvésénél fogva Pynna-tól megkülönböztetendő. Kérdésünk megoldására jobb támasztékunk van. Sopron megyében egy község van, mely régibb okiratainkban következőleg szerepel: 1326: Puneu; 1331: Pune; 1355: *Pynne* (S. 1:249); 1409: *Pynnye*; 1410: Punye; 1423: Punie; 1463: Pynye. Mai neve *Pinnye* (németül: Frei(n)dorf). Biztosra vehető, hogy a fenti Pynne is a. m. Pinnye. — Német forrásban csak *Pinnosa* ismeretes, ki 1265-től 1276-ig a poroszországi herfordi zárda fejedelemsasszonya.

Pyrotha. 1271. W. 8:363. Nyitra megyéből. Babindál Kozma özvegyének nőcselédje. 1437-ben találjuk (Zal. 2:492), hogy egy *Pyrotho* Ferenc Hahóti Mihálynak Söjtör nevű birtokán „per modum seler“, vagyis zsellér módjára tartózkodott.

Pytho. 1289. W. 4:345. A pozsony megyei Csallóközből. Atyja: Karcsai Suge. Valószínűleg a. m. a fenti Bichow = Bitó.

Raguel. 1209. M. V. 1:18. III. Ince pápa mondja, hogy Raguel asszony a veszprémi (vagy zalai) sz. János-plebánia kegyuraságát a veszprémi püspöknek adományozta. A. m. *Rachel*.

Raxonia. 1446 el. Z. 9:101. Férje: Gutkeled nb. Szokolyi Bálint. — A Sogdianából való Roxane († 311. Kr. e.) volt Nagy Sándor macedóniai király második neje. Lehet hogy Raxonia is a. m. Roxane.

Rebeka. 1272. Zal. 1:69. Zala megyéből. Jegyese: Péter. Birtoka: egy őrsi szőlő.

Rehilt. 1274. HO. 8:162. Vas megyéből. Néhai férje: Márton káldi várjobbágy. A. m. a német *Richilde*.

Reksemes. 1285. HO. 8:243. Bars és Nyitra megyéből. Atyja: a bars megyei Rendveji-család ivadéka, bán; néhai férje: a nyitra megyei Elefánti István.

Resa. 1390. F. X. 8:319. A császmái káptalan kiadványa. Hajadon. Atyja: Aya fia Orgován. Valószínűleg a *Theresa* becézője.

Reta. 1276. MV. 1:288. A közlés hiányos. Hivatkozik e nőre János szerzetes. Lehet hogy Margareta rövidítése.

Rosa. 1253. Pann. 2:290. Komárom megyéből. Atyja: Igmándi Háb. Birtoka: Pázmán. — 1260. HO. 5:33. Zala s Veszprém megyéből. Atyja: a zalamegyei Bácsi Keled. Férje: Vázsonyi Jákó fia János. — 1276 előtt. HO. 5:54. Veszprém megyéből. Férje: Miska úr. — 1310. Kn. 2:623. A pozsony megyei Csallóközből. Jányoki Jakab özvegyének nőcselédje. — 1310. Uo. 632. Pozsony megyéből. Atyja: Béli (ma Magyar- és Németbél) Puch fia Miklós. Néhai férje: Sárközi Hesze fia Péter. — A. m. az alábbi Rusa = Rózsa = Rozália.

Ruchsin. 1398. Urk. 3:208. 220. Erdélyből. Néhai férje: Rudolf brassói polgár. Birtoka: egy neustadti (=keresztényfalvai) malom.

Rusa. 1293. HO. 8:323. Bars megyéből. Atyja: Aladár barsi nemes várjobbágy. Birtoka: a barsm. Gyóred. A. m. *Róza*.

Rusina. 1293. HO. 6:402. Vas megyéből. Nádasdi András nőcselédje. A. m. Rozina.

Rusin(ch). 1277. F. V. 2:418. Gotthard comes északkeletvidéki bir okos nőcselédje. — 1289. HO. 8:269. Nyitra megyéből. Férje: Köröskényi Tiborc; neve: Rusynth. — 1300. W. 10:400. Rusinch. Veszprém megyéből Bána nb. Szomornak a veszprémmegyei Réde helységben tartózkodó nőcselédje. — 1314. Kn. 2:693. Budából. Atyja: Nyitrai Lőrinc; néhai férje: Jób fia Domonkos (V. ö. MNy. 11:425). — 1320. Kn. 2:772. Rusint. Pozsony megyéből. Atyja: Mike, Csandal egy részének birtokosa. — 1329. Z 1:319. Középszolnok m. Rusynth. Atyja: Körösi Gál. Férje: Jureni (talán Irinyi) Byd. — 1357 *előtt*. Kár. 1:235. Pozsony megyéből. Atyja: Thege. Birtoka: Körtvélyes. — 1373. F. IX. 4:496. Rusinth. A veszprémvölgyi apácák fejedelmasszonya. — 1480 *táján*. Cs. 5:822. Torda megyéből. Rusin. Atyja: Bolyai Pongrác. Anyja: Szentpáli Mihály leánya Anna.

Salome. A 16. század második felében. Ab. 483. Abauj megyéből. Férje: Rakovszki Miklós, abaujmegyei birtokos.

Sana. 1311. Kn. 2:639. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Felsőjányoki Bodó fia István.

Sapientia. 1276 *előtt*. MV. 1:229. 247. Margitszigeti apáca. Egyszer: Sapientia de Vesprimio. — Sapientiae s. festum dec. 12-ére esik. Előfordult e név a németben is. A sziléziai kamentzi kolostor halottaskönyvében olvasható: „*Sapientia mater fr(atris) Frederici mon(achi) in Kamencz.* (Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthumskunde Schlesiens 4:323). — Ausztriában van 1570-ben Rot udvari ellenőr neje szül. Wennion Sapientia.

Sára. 1401. Zal. 2:307. Zalamegyéből. Férje: Balog nb. Szécsi Herceg Péter. — 1413. HO. 3:291. Zala megyéből. Hajadon. Atyja: Szentmihályi Bagoly Miklós. Birtoka: a zalamegyei Szentmihályi, Molnári s Szerdahely. — 1431-ben (uo. 470.) férje: Boldogasszonyfalvai Boldizsár. — 1468. App. 332. Nyitra megyéből. Atyja: Födémesi Szobonya Imre. Néhai férje: Apponyi János. — 1495. Btf. 3201. sz. Temes megyéből. Férje: tótselymesi Tárcai János. — 1496. Cs. 5:239. Hunyad megyéből. Atyja: Macskási Tárnok Péter.

Scebked. 1277. F. V. 2:418. Gotthard comes északkeletvidéki birtokos nőcselédje. Valószínű a. m. az alább Sebke.

Scegen(y)e. 1277. F. V. 2:418. Az előbbi Gotthard comes nőcselédje. Scegene. — 1282. HO. 8:226. Scegenye. Gömör megyéből. Zágráb nb. Zok nőcselédje.

Sceme. 1273. W. 9:46. Az egrí káptalan összeírja Panyit bán szolganépét. Közte van Szeme nőcseléd is.

Scemte. 1273. W. 9:46. Szintén Panyit bán nőcselédje.

Scemus. 1260. TT. 1908:378. Baranya megyéből. Alma-melléki Benedek özvegyének nőcselédje. Atyja Syculus.

Scentev. 1228. HO. 3 : 1. Veszprém megyéből. Ajka nb. Ajkai Istvánnénak nőcselédje.

Scereteu. 1198. F. V. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron püspöknek a sopronmegyei Mihályin tartózkodó nőcselédje. Fejérnél tévesen Sceretem. — 1199. HO. 5:1. Zala megyéből. Iwachin lovag és nejének nőcselédje. (V. ö. Oklsz. 919.)

Sciluas. 1237. HO. 7:25. Baranya megyéből. Monoszlo nb. Tamás ban fiainak van egy baranyamegyei birtokuk, melyet nekik egy Sciluas (= Szilvás) nevű asszony hagyományozott.

Scimtov. 1285. W. 4:280. Győr megyéből. Anjai Miriszló ily nevű nőcselédjét szabadon bocsátja.

Scina. 1210. Pann. 1:618. Győr megyéből. Apos nevű kanonok Scina nevű nőcselédjét a pannonhalmi apátságnak hagyományozza.

Scines. 1146. Pann. 1:597. Győr megyéből. Dávid pannonhalmi apát Henrik nevű fivérének neje. Birtoka: Chutus (= Kutas).

Seba. 1349. A. 5:259. Ujhely város birájának kiadványa. Atyja: Goluh Jakab. Fivére János a pálosok sz. Egyedről nev. kolostorának szerzetese. Ennek ajándékoz Seba egy szőlőt.

Sebe. 1315. Kn. 2:702. A pozsonymegyei Csallóközből. Léki Pázmán özvegyének nőcselédje. — 1335. Bessenyei-Okltr. 121. Szabolcs megyéből. Férje: Olasz János boldogkői (Abauj megyében) várnagy. Atyja: Izsépi István. Birtoka: a szabolcsmegyei Bercel. — 1340. A. 4:31. Vas megyéből. Néhai férje: Csöglei Detre fia Máté. Birtoka: Csögle. 1340. A. 4:52. *Sebeck*. Néhai férje: Márton fia Mihály kir. házitiszt („de familia regis“). — 1346. A. 4:621. Veszprémvölgyi apáca. Atyja: Jutasi Mihály. — 1347. A. 5:153. Budából. Néhai férje: Hof . . . g . . . Gergely. Budavárban van háza. — 1351. A. 5:460. Néhai férje: Cheke fia Mihály. Birtoka: egy óbudai ház. — 1360 *előtt*. Z. 3:169. Tolna megyéből. Ábeli László leánya. — Sebe véleményem szerint az *Ersebet* leszármazottja és *Zsébe* nek ejtendő. Mindenesetre különbözik a Sebe férfinévtől.

Sebke. 1382. Hd. 1:92. Győr megyéből. Atyja: Hédervári Miklós fia Miklós. A. m. Sebe becézője s valószínűleg a fenti Sebke-vel azonos.

Sebu. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovag nőcselédje. Valószínűleg rossz közlés Sebe helyett.

Sela. 1346. A. 4:556. Szepes megyéből. Atyja: Olcnoi Arnold fia Hermann. Sela különben férfinév is. (W. 8:355.)

Sele. 1556. TT 1897:336. Majtényi János közli Majtényi Gáborral, hogy 1556 jan 25-én Sele asszonyt eltemették. Ismeretlen nő

Senich. 1329. Zal. 1:243. Zala megyéből. Atyja: őrsi Fodor Pál. Férje: Lovasi (de Luas) Baga.

Senyd. 1372. Urk. 2:391—392. Erdélyből. Férje: Bakani Péter kolozsvári polgár. Ügylátszik a. m. az előbbi.

Seppencia. 1305. A. 1:94. Mosonmegyei nemes várjobbágy családból való. Néhai férje: Gesztréd Mihály várjobbágy. Birtoka: az oroszvári határban lévő szigetek egyike. Kn. 2:500. ugyanezt mondja 1308-ban is. Uo. 714. szerint Seerki Szilveszter az atya. Nem szenvedhet kétséget, hogy a. m. a fenti Sapientia.

Serelmes. 1141 és 1161 között. Magyar Könyvszemle 1892—1893: 18. skk. Márton comes, a zalamegyei csatári apátság alapítójának neje, Magdolna, fiának, Altmannak, egy *Serelmes* nevű nőszolgálot ajándékoz. Valószínűleg: Szerelmes.

Seunic. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert kir. követ ily nevű nőcselédjét a pannonhalmi apátságnak adományozza. Valószínűleg a m. a fenti Senich és Senyd.

Smaralda. 1433. Turul 1893:6. Valószínűleg olasz származásu. Férje: Melani Tamás, Melani János flórenci származásu nagyváradi püspök rokona, Zsigmond király tisztje. Előfordul e név külföldön is. A régi genfi uralkodó grófok egyik tagja, III. Vilmos (1308—1320.) neje *Esmeralde* de la Frasse, Montjoye úrnője, francia írónknál az s-hang kilökésével mint *Emeraudé* is szerepel. — Az Olaszországban törzsökös Giustiniani-Oliverio családból való Péter († 1405.) leánya *Smeralda* (Hopf: *Chroniques gréco-romanes* 510). Mindezekből kiviláglik, hogy e név román (francia-olasz) eredetű (*smeraldo*: smaragd).

Soldus. 1346. A. 4:556. Szepes megyéből. Atyja: Olcnói Detre fia Hank. A név végtagja (=us) arra enged következtetni, hogy Soldus valamely becéző. Előfordul különben mint férfinév is (vö. W. 3:302. do. 1269. Győr megyében Szákai Csama jobbágya: Saul fia *Solduz*. — 1429. S. 2:144. Sopron megyében: Gyalokai Solduz nevű férfi).

Sruekul. 1359. S. 1:312. Sopron megyéből. Potli Pál fia Miklós potli (ma Petőfalva) s büdöskuti birtokait hat nővérének zálogba adja. Ezeknek egyike: Sruekul, s ez kétségkívül német névnek ferdítése.

Stefánia. 1231. W. 6:499. Veszprém megyéből. Cherner, a kenezsei templom kegyurának nőcselédje. — 1274. Uo. 9:90. Komárom megyéből. Atyja: Tomaj nb. János comes; néhai férje: Bánai Kozma comes; birtokrésze: Ócsa (v. ö. MNy. 9:90). — 1276. MV. 1:209. Margitszigeti apáca. Atyja: Pausa (=Pósa). — 1282. Kn. 2:151. Hont megyéből. Atyja: Orsányi Tymere fia Péter. Férje: Etei Márton fia Péter.

Stella. 1210. F. III. 1:103. A veszprémvölgyi apácák fejedelemasszonya. — 1276. MV. 1:310. Bars megyéből. Férje: Hegart (Hograd) a barsmegyei Sallóból. Leánya: Sura (l. alább).

Steme. 1260. TT. 1908:378. Baranya megyéből. Atyja: Almamelléki Benedek (a tapsoni Antimfiak oldalóse). Férje: Ják nb. Zuda fia: Gétyei Pál.

Sukete. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron püspöknek a sopronmegyei Mihályin lévő nőcselédje.

Supka. 1260. TT. 1908:378. Baranya megyéből. Alma-melléki Benedek özvegyének egyik szolgálója. Férje: Syculus (= Székely). Swp előfordul mint férfinév is (vö. HOkI. 56 do. 1269, hol Baranya megyében Albrecht fia Swp comes szerepel).

Suprund. 1211. W. 1:109. A tihanyi apátság nőcselédje.

Sura. 1276. MV. 1:311. Bars megyéből. Atyja: Hegart (Hograd), a barsmegyei Sallóból. Férje: Garanszentgyörgyi András.

Suug. 1287. W. 4:305. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Latus csallóközi birtokos. Férje: Sápi Pósa fia Bató. Sug férfinév is.

Sybouca. 1273. W. 9:46. Az egrí káptalan összeírja Panyit bán szolganépét, melynek sorában ilyenű nő is van. Ugy látszik, hogy ez a Zsibót férfinév származéka.

Sztanka. 1507. Cs. 5:202. Zthancha, Hunyad megyéből. Férje: Livádi Lupta, oláh eredetű, hacaki kerületbeli, eleinte knyézsi magyar nemes család sarja. Az említett Lupta nővére szintén Sztanka. — 1508. Uo. 205. Hunyad megyéből. Atyja: Macesdi Neen. Férje: Macesdi Iván. — 1509. Uo. 226. Hunyad megyéből. Atyja: Felsőfarkadini Sánta János. 1515-ben ugyanő mint a hunyadmegyei Párosi Miklós özvegye szerepel és akkor Párosi János leánya Sztanka is előfordul. A. m. Sztaniszlava.

Taberna. 1282. W. 12:368. Zemplén megyéből. Bogátradván nb. Pál comesnek nőcselédje.

Tala. 1221. Pann. 1:651. Győr megyéből. A pannonhalmi apátságnak Pericsén tartózkodó nőcselédje. Ugy látszik, hogy e név a németeknél is szerepelt. Az ismert Bentheim nevű főúri családban volt János gróf leánya: *Tale* (szül. 1324 kör.).

Tenke. 1272. Zal. 1:69. Zala megyéből. Jegyese: Péter. Birtoka: egy őrsi szőlő.

Tepa. 1221. Pann. 1:651. Veszprém megyéből. A pannonhalmi apátságnak Petenden lévő nőcselédje.

Tharant. 1276. MV. 1:303. Margitszigeti apáca.

Thene. 1289. W. 4:345. A pozsonymegyei Csallóközből. Atyja: Karcsai Suge.

Theodora. 1432. Szt. 2:297. Ung megyéből. Atyja: Kaplyon nb. Nagymihály Mihály. Férje: Szürtei János.

Therus. 1346. A. 4:556. Szepes megyéből. Atyja: Olnói Péter. Teréz becézője, a mai Terus, Tercsi és Terka.

Thuk. 1198. F. 2:345. Sopron megyéből. Csák nb. Ugron püspöknek a sopronmegyei Mihályin tartózkodó nőcselédje.

Tilnalo. 1276. MV. 1:328. Nógrád megyéből. Velikei (Nenyghi) Veligh nevű úr szolgálója.

Tolonch. 1384. F. X. 8:146. Torda megyéből. Atyja: Suki Albert. Birtoka: a tordamegyei Sárpatak.

Tota. 1221. F. III. 1:317. Sopron megyéből. Aragoniából Konsztancia királynéval Magyarországra jött előkező nő. Férje:

Konrád fia Benedek herceg. — A 925 ben elhalt I. Sancho navarrai király neje latin forrásokban *Tota*, franciákban *Tute*, aragoniai család sarja. — Rajmond Borrel barcelonai uralkodó gróf leánya *Tota* 1007-ben I. Bernát barcelonai gróf neje.

Tumbotka. 1232. HO. 8:28. Győr megyéből. Angyi Mihálynak szolgálója. Ugy látszik, hogy a közlés téves és hogy inkább Szombatka-nak kellene lenni.

Tumpa. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovagnak nőcselédje.

Tupa. 1258. W. 11:453. Pozsega megyéből. Borics bán nb. Ditmár özvegyének Golgován vagy Szapolyán tartózkodó nőcselédje.

Tykur. 1291. S. 1:54. Sopron megyéből. A Czirákiaknak Czirákon vagy Vesztkényen tartózkodó nőcselédje.

Tyna. 1274. W. 9:105. Baranya megyéből. Az Okormelléki sz. Jánostemplomvidéki neme-ek családjából. Atyja: Ivus. Férjei: 1. Geg nb. Salomo; 2. Bagotai Csepán.

Uga. 1276. MV. 1:367. Veszprém megyéből. Atyja: Texe.

Umrosa. 1281. Pal. 1:110 (W.-nél Umresa). Hont megyéből. Néhai férje: Palásti Görgény.

Vandiga. 1153 kör. Pann. 1:603. Adalbert kir. követ ily nevű szolgálóját a pannonhalmi apátságnak ajándékozta. Valószínűleg a. m. az alábbi Vendega.

Velpreth. 1252. HO. 6:75. Győr megyéből. Héder nb. Héder comes nejének nőcselédje. Előfordul mint férfi- s helység-név is. Az utóbbi Welpreth alakjában szerepel és a. m. a heves-megyei Verpelét. (vö. A. 3:102. 194. stb)

Vendega. 1199. HO. 5:3. Zala megyéből. Iwachin lovagnak egyik szolgálója Valószínűleg a. m. a fenti Vandiga.

Venis. 1256 előtt HO. 7:51. A székesfehérvári káptalan kiadványa. Atyja: Monoszló nb. Makáriás. Férje: I. Majs nádor. Fiai: II. Majs nádor († 1280) és Sándor, Szánamegye főispánja. — 1276. MV. 1:342. Veszprém megyéből. Néhai férje: Fajszai Leopárd. — 1278. W. 4:174. A pozsonymegyei Csallóközből. Férjei: 1. Jókai Luka; 2. Jókai Nikolin. Birtoka: Vök. — 1296. Kn. 2:335. *Venus.* Nyitra megyéből. Férje: Erdős. Birtoka: Köröskény. 1307. A. 1:126. Baranya megyéből; „nobilis domina *Venus*“. Atyja: Csúzai Benedek. Férjei: 1. Faló István; 2. Salomo fia Sámuel. Birtoka: Márk. — 1310. Kn. 2:617. *Wenys.* Nyitra megyéből. Atyja: Páni Sebred (= Seyfried); férje: Székely Ábrahám. — 1312. A. 1:273. A pozsonymegyei Csallóközből. *Weniz.* Atyja: Waro. Férje: a pozsonymegyei Páliaszó területén lakó Péntek fia Miklós. — 1312. A. 1:282. Vas megyéből. A Herény nb. Káldi család tagja. Férje: a vasmegyei Köcski Sándor. — 1312. Kn. 2:667. A pozsonymegyei Csallóközből. Néhai férje: Jókai Ureus. — 1315. A. 1:384. Nyitra megyéből. Atyja: Elefánti István. Férje: Apponyi Iván (Jowahun). — 1325. Zal. 1:190. Zala megyéből. *Venys.*

Atyja: Tomaji László. Néhai férje: Szentbalázi Ilemér fia János. Birtoka: Pamlény. — 1348. TT. 1911:512. Nyitra s Pozsony megyéből. Férje: Ludány nb. Tamás fia Mihály. Birtoka: a pozsonymegyei Csöppöny. — Minthogy fentebb kétszer találtuk, hogy a név *Venus* alakjában is szerepel, alig tévedünk, ha feltételezzük, hogy ez egyáltalában az eredeti alakja.

Veniver. 1227. F. III. 2:106. Zala s Veszprém megyéből. Sol (= Sólly = Saul) comes végrendelete. Veniver nevű leányának a zalamegyei Szentivánt hagyományozza. — Hogy Fejér közlése helyes, bizonyítja Jakubovich adata (MNY. 11:426), mely szerint Csáfordi Markolf leánya *Veniuer* 1302 táján a Pápa nb. Bódi Inok özvegye. Figyelemre méltó, hogy mindkét esetben a Veniver név a zala-veszprémi vidéken szerepel.

Viola. 1276. MV. 1:352. Veszprém megyéből. Férje: Fajszai Gábor. — 1277. F. V. 1:74. Gotthard comes éjszakkéletvidéki birtokos nőszolgája. — 1293. HO. 8:333. Vas m. *Wyola*. Atyja: Patyi Kádár. Néhai férje: Máróci Herne (= Ernő). — 1316. F. VIII. 1:600. Vas m. Atyja: Ják nb. Gergely. Férje: Pághai János fia László (vö. uo. 2:579 do. 1324). — 1333. TT. 1910:476. A pozsonyi káptalan tanusítja, hogy Olgyai Erzsébet csallóközi úrnő, Cecilia nevű szolgálóját szabadon bocsátotta. A szöveg így nevezi: „ancillam suam *Ceciliam nomine sed cognomine Wyolam etiam*“. — 1344. A. 4:441. A veszprémvölgyi apácák fejedelemasszonya, ki e minőségben 1346-ban is előfordul (uo. 620).

Visa. 1495. Cs. 5:192. Hunyad m. Atyja: Szentgyörgyi Demeter (máskor György). Férje: Szacsali Dán(iel).

Vnca. 1293. F. VII. 5:514. Vas m. Fivére: Bogyoszlói Egyed. Férje: Patyi Motmér. Valószínűleg a. m. a következő.

Vnscha. 1199. HO. 5:3. Zala m. Iwachin lovag egyik szolgálója. Valószínűleg a. m. az előbbi.

Voylent. Ezt csak Jakubovich gyűjteményéből (MNY. 11:458) ismerem; ennek értelmében Verbulchow nb. István leánya *Voylent* (1302 és 1347 köz.) Pápa nb. Feuldric (= Frigyes) özvegye Veszprém megyében szerepelt. Csak azért soroztam be, hogy az olasz *Violanta* névvel való rokonságát kiemeljem (lásd a fenti Jolán alatt).

Vrancia. 1141 és 1161 köz. F. 2:93. Zala m. Gutkeled nb. Márton, a zalam. csatári apátság alapítója özvegyének egyik nőszolgája; ezt Altmann nevű fiának ajándékozta.

Vtalo. 1212. HO. 6:10. Fehér m. Bárán fia Hippolit úr nőszolgája. — 1231. Kn. 1:280. Miskóc nb. Bars comes nejének nőszolgája. — Alig tévedünk, ha a fenti *Oh...* névvel összeköttetésben lévőnek tartjuk. Előfordul különben is, amennyiben Bodrog megyében 1364-ben (*Utalou* fia Kapocs Mihály Hetésen tartózkodik).

Vulfed. 1271. HOkl. 60. Vas m. Atyja: Ó (= Albert); férje: Ják nb. Sitkei Marcell.

Vythna. 1357. A. 6:620. Nyitra m. Férje: Keresztúri Tamás. Birtoka: Kuzdenc. (Vö. MNy. 11:457).

Walpurga. 1426. F. X. 6:802. Moson m. Néhai férje: Kaplirsz Péter, Pozsony megye főispánja. Birtoka a mosonm. Köpcsény. — 1437. HO. 3:372. Sopron m. Atyja: Nagymartoni s Fraknoi Gróf Pál. Anyja osztrák nő.

Yecha. 1231. W. 11:229. Győr nb. Péter nővére. Unoka-öccse: Monoszló nb. Tamás bán. — Jécsa nevű helység van most is Torontál megyében, de régibb forrásainkban nem találjuk.

Ytois. 1267 *el.* F. IV. 3:428. Győr m. Atyja: Bábolnai János. Férje: Kaplyon nb. Ruben.

Zebe. 1368. Pal. 1:131. Hont megyéből. Néhai férje: Zsemberi Elekes János. Valószínű. a. m. a fenti Sebe.

Zelew. 1287. W. 4:305. Pozsony megyéből. Sági Pózsa fia Batónak szolgálója.

Zema. 1212. HO. 6:10. Fejér megyéből. Barán fia Hippolit egyik szolgálója. A. m. a következő.

Zemus. 1212. Uo. Szintén a fenti Hippolit szolgálója. Az előbbinek becézése.

Zenya. 1300. Kn. 2:478. Esztergomból. Ott volt neki palotája, melyet Zenya palotájának neveztek; ez később Csák nb. Ugron, még később (1300-ban) Walter fia Endre budai polgár tulajdona volt.

Zep(e). 1263. HO. 6:113. Baranya megyéből. Zep. Atyja: Sydrak fia János. Férje: Hippolit fia János. Birtoka: Ujlak. — 1283. W. 12:403. Heves megyéből. Atyja: Szőrösi János. Férje: Apc nb. Ditmár fia Detre. Birtoka (1332-ben F. VIII. 5:211) Telekes. — 1284. HO. 6:310. Az egri káptalan kiadványa. Száj (=Zaah) nb. Ugron özvegyének Zepe nevű szolgálója. (Vö. Nyr. 1915:327. Szépike).

Zepte. 1293. W. 12:543. Baranya megyéből. Atyja: Olasz Gellért orvos Geresdből. Férje: Oluphi Miklós. Valószínűleg a. m. Zepe.

Zimbothka. 1300. HO. 7:296. Valószínűleg az ország északkelet vidékéről. Tóbiás nevű birtokos leányának szolgálója. A. m. a fenti Szombatka.

Zóra. 1481. Cs. 5:620. Kolozs megyéből. Férje: Danki Vajda István. Emítésre méltó, hogy a szláv Zora a. m. hajnali pir és hogy a szlávok a Zorka női nevet is ismerik.

Zuchya. 1340. W. 6:499. Zemplén megyéből. Atyja: Tolcsva nb. Tolcsvai Láng(ueus).

Zuga. 1231. W. 6:499. Veszprém megyéből. Cherner, a kenezsei sz. keresztii egyház kegyurának szolgálója; nem lehet azonban határozottan megállapítani, vajjon női név-e. — 1260. TT. 1908 378. Baranya megyéből. Almamelléki Benedek úr özvegye. — 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panyit bán szolgánépét, s ennek soraiban Zuga nevű szolgáló is van.

Zugka. 1337. Ab. 466. Abauj megyéből. Atyja: Radványi

Borh György comes; férje: Züledi Izsák fia Máté. — Valószínűleg a. m. az előbbi.

Zumbachka. 1210. Pann. 1:619. Győr megyéből. Apos győri kanonok végrendelete. Egy *Sombotka* nevű szolgát a pannonhalmi apátságnak hagy. — 1231. W. 6:499. Veszprém megyéből. Cherner, a kenezsei egyház kegyura *Zumbotka* nevű nőcselédjét a nevezett egyháznak hagyományozza. — 1284. W. 12:420. Az egri káptalan kiadványa. Száj (= Zaah) nb. Ugron özvegyének szolgálója: *Zumbachka*. — Kétséggel *Szombatka*.

Zunnus. 1299. HO. 6:453. Abauj megyéből. Bárcai Illés úrnak egyik szolgálója.

Zurke. 1273. W. 9:46. Az egri káptalan összeírja Panyit bán szolganépét, s ennek soraiban Zurke nevű szolgáló is van.

Zurna. 1256. HO. 7:52. A székesfehérvári káptalan tanúsítja, hogy Monoszló nb. Makariás (al)bán leányának, Venysnek, I. Majs nádor nejének Zurna nevű szolgálója van.

Zustruche. 1277. F. V. 2:418. Gotthard comes északkeletvidéki birtokosnak egyik szolgálója.

Zsóga. A 18. század második felében. Ab. 350. Abauj megyéből. Atyja: gyandai Kormos József, abaujmegyei birtokos. Ugy látszik, hogy női név.

Pótlás.

Eszter. 1428 Z. 8:357. Bodrog megyéből. Ezther. Néhai férje: Szánai Miklós. Birtoka a bodrogmegyei Patala. — 1423. Turul 1915:28. Alsófehér megye. Férje: Magyarcsesztvei István.

Mahcelt. 1264 Z. 1:13. Gutkeled nb. Privárd comes, Ung megye főispánja nejének szolgálója. — Hogy ez sem más, mint a fenti Mahtelt(e), kézzel fogható. Megjegyzendő azonban, hogy a névben előforduló h arra enged következtetni, hogy annak idején Machteldnek ejthették.

Nyelvészeti Füzetek (Monografiák gyűjteménye).

Egyenként kaphatók a Magyar Nyelvőr kiadóhivatalában.

	Kor.		Kor.
1. Simonyi Zs. <i>A magyar szórend</i>	1.50	36. Szeremley Császár L. <i>Jelentés-tanulmányok</i>	1.—
2. Simai Ödön. <i>Márton József mint szótáríró</i>	1.50	37. Bacsó Gy. <i>Az adavidéki nyelvjárás</i>	1.—
3. Kocsis Lénárt. <i>A mondatrészek Brassai mondatel-méletében</i>	1.50	38. Szabó S. <i>A szigetközi nyj.</i>	1.—
4. Simonyi Zs. <i>Tréjás népmá-sék és adomák</i> . Nyelvjárási olvasókönyv	1.50	39. Vikár B. <i>A regős ének</i>	1.—
5. Simonyi Zs. <i>Az új helyesírás</i> szövege és magyarázata. Ara vázsonborítékban	1.50	40. Édes J. <i>A Balatonfelvidéki népnyelv</i>	1.—
6. Rubinyi Mózes. <i>Két tanulmány</i> . Grimm és Révai. A Mondolat	1.—	41. Buzás Gy. <i>A németes össze-tételek története</i>	1.—
7. Gombocz Z. <i>Nyelvtörténet és lélektan</i>	1.—	42. Fest S. <i>A hangátvetés a magyar nyelvben</i>	1.—
8. Simonyi Zs. <i>Helyes magyar-ság</i>	3.—	43. Galambos D. <i>Tanulmányok a magyar relativum mon-dattanáról</i>	1.—
9. Varga I., Szabó D., Kertész M. <i>Nyelvjárási tanulmányok</i>	1.50	44. Kräuter F. <i>A mássalhangzók hasonlúsa a magyarban</i>	1.—
10. Nagy S. <i>A váci nyelvjárás</i>	1.—	45. Pálfi M. <i>Kolozsvári glosszák</i>	1.—
11. Simonyi Zs. <i>Elvonás</i> (elemző szóalkotás)	1.50	46. Melich J. <i>A magyar szótár-irodalom. I.</i>	4.—
12. Székely A. <i>Alanytalan mon-dataink alanyáról</i>	1.50	47. Simonyi Zs. <i>Igenévi szerke-zetek</i> . Ara füzve	1.—
13. Erdélyi L., Horger A., Szemkő A. <i>Nyelvjárási tanulmányok</i>	1.50	48. Szabó L. <i>Nagykanizsai nyj.</i>	1.—
14. Simai Ö. <i>Dugonics mint nyelvújító</i>	1.50	49. Laczkó G. <i>Játszi szóképés</i>	1.—
15. Simonyi Zs. <i>A Nyelvtörténeti Szótárról</i>	1.—	50. Klemm I. <i>Baróti Szabó Dávid nyelve</i> nyelvtj. szempontból	1.—
16. Berze Nagy J. <i>A hevesmegyei nyelvjárás</i>	1.50	51. Batta B. <i>A melléknévi mon-datok népies használata</i>	1.—
17. Beke Ö. <i>A pápavidéki nyelvjárás</i>	1.—	52. Vass J. <i>Fejezetek a népnyelv mondattanából</i>	1.—
18. Gácsér J. <i>Telegdi Miklós nyelve</i> küll. tekintettel a mon-dattanra	1.—	53. Dénes Sz. <i>Kossuth, a szónok</i>	1.—
19. Valló A., Agner L., Szent-tamási J. és Stan V. <i>Kölesö-nös hatások a hazai nyelvek közt</i>	1.50	54. Kulcsár Gy. <i>A magyaros írásművészet főkérdései</i>	1.—
20. Szűcs I. és Geneszy I. <i>Nyelv-járási tanulmányok</i>	1.50	55. Csűri B. <i>Teleki József gróf mint nyelvész</i>	1.—
21. Kertész M. <i>Analógia a mon-datyszerkesztésben</i>	1.—	56. Madai Gy. <i>A hajdúk beszéde</i>	1.—
22. Vértés J. <i>A gyermeknyelv hangtana</i>	1.—	57. Vass B. <i>A nagykovácsi nyj.</i>	1.—
23. Szeglet István. <i>A főnévi igenév Arany Jánosnál</i>	1.—	58. Prohászka J. <i>Petőfi költői nyelvének fősajátságai</i>	1.—
24. Réger B. <i>A határozott név-mutató</i>	1.50	59. Réthei Prikkel M. <i>Csúzy Zsig-mond szavai</i>	1.—
25. Beke Ö. <i>Vogul határozók</i>	1.—	60. Réthei Prikkel M. <i>Sándor István nyelvtudománya</i>	1.60
26. Oláh G. <i>A debreceni nyelvjárás</i>	1.50	61. Viski K., Borbély I. <i>Régi szentírásfordítások</i>	1.—
27. Náday P. <i>A magyar népeti-mológia</i>	1.—	62. Gesztesi Gyula. <i>Csokonai és a nyelvújítás</i>	1.—
28. Simonyi Zs. <i>Az íkes ragozás története</i>	1.—	63. Csűri B. <i>Az ige</i>	1.—
29. Böszörményi G. <i>A jánosfalvi nyelvjárás</i>	1.—	64. Steuermann M. <i>A székely nyelvj. szőrendi sajátásai</i>	1.—
30. Geleji Katona I. <i>Magyar grammatikátska</i>	1.—	65. Horger A. <i>Egy tsmertlen m. hangtörvény</i>	1.—
31. Teleky I. <i>A tárgyeset Arany Jánosnál</i>	1.—	66. Hefly Gy. A. <i>A térszíni for-mák nevei</i>	1.—
32. Viski K. <i>A tordai nyelvjárás</i>	1.—	67. Damián István. <i>Adatok a m-román kölesönhatásról</i>	1.—
33. Beke Ö. <i>Kemenesaljai nyelve</i>	1.—	68. Simonfi János. <i>Az irodalom szó története</i>	1.—
34. Horváth E. <i>A bakonyaljai nyelvjárás</i> . (Térképpel.)	2.—	69. Viski K. <i>A szalontai nyj.</i>	1.—
35. Szolár F. <i>Jelentés-tanulm.</i>	1.—	70. Molecz B. <i>Szőrendi tanul-mányok</i>	1.—
		71. Erdélyi L. <i>A HB. mint nyelvjárási emlék</i>	1.50
		72. Hatvani J. <i>A Kazinczy-kö-dex nyelvjárása</i>	1.50
		73. Wertner Mór. <i>Névmagyará-zatok. I.</i>	1.—
		74. Kilár I. <i>Ködezeink nyelvi sajátásai</i>	1.—
		75. Kónsza S. <i>Nagybaron nyj.</i>	1.—
		76. Goriupp A. <i>Döbrentei Gábor nyelvújítása</i>	1.—